

דברי הכנסת

ישיבה מיוחדת

הישיבה המאתיים-ושלוש של הכנסת השלוש-עשרה
יום שני, ל' בניסן התשנ"ד (11 באפריל 1994)

ירושלים, הכנסת, שעה 10:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת לזכרו של חבר הכנסת לשעבר אהרן רמז, זיכרונו לברכה
דברי יושב-ראש הכנסת על סדר-היום של הישיבה
דברי יושב-ראש הכנסת על הפיגוע הרצחני בעפולה
דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לקבוצת חיילי צה"ל
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
ההסכמות בקהיר לחידוש השיחות בין ישראל לאש"ף – הצבת משקיפים זרים בחברון
הצעה לסדר
החזרת המגורשים והקמת הצבא הפלשתיני
החלטת הממשלה להחזיר מגורשים ולהציב משקיפים בחברון
פסק הלכה – סכנה לשלטון החוק
פסיקת הרבנים וקריאתם לסירוב פקודה
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הסכנה של בינאום ירושלים
השעיית שיחות השלום לאלתר
עתיד תהליך השלום נוכח המכשולים והסיכויים
מסירת מקומות קדושים בעזה וביריחו לניהול הפלשתינים
הפיגוע בעפולה – ניסיון נוסף לטרפד את תהליך השלום
הפיגוע באזרחים ובילדים בעפולה
מצב היישוב היהודי בחברון
הפקרת ביטחונם של חקלאים באזור עזה ויריחו
ביטחון היהודים בארץ-ישראל

דברי יושב-ראש הכנסת לזכרו של חבר הכנסת לשעבר אהרן רמז, זיכרונו לברכה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח כינוס מיוחד של הכנסת, על-פי דרישה של חברי כנסת רבים; יום שני, ל' בניסן התשנ"ד, 11 באפריל 1994.

אני מבקש מחברי הכנסת לקום.

חברי הכנסת, הלך לעולמו חבר הכנסת לשעבר אהרן רמז, זכרו לברכה, ביום ראשון, כ"ב בניסן התשנ"ד, 3 באפריל 1994, ונטמן בחלקה הצבאית בהר-הרצל בירושלים.

אהרן רמז הוא בנו של דוד רמז, זכרו לברכה, חבר הכנסת הראשונה ושר התחבורה הראשון, מנהיג ידוע ממייסדי המדינה.

אהרן רמז, זכרו לברכה, היה חבר הכנסת השלישית, חבר ועדת החוץ והביטחון וחבר ועדת הכנסת; ייצג בכנסת את סיעת מפא"י.

הכנסת מביעה את תנחומיה למשפחת רמז. יהי זכרו ברוך.

כמקובל, בשלב מאוחר יותר נערוך לו כאן אזכרה.

(חברי הכנסת מכבדים בקימה את זכרו של המנוח.)

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, אני מציע לומר כמה מלים על הטבח בעפולה.

היו"ר ש' וייס:

מייד, זה חלק מנושא הדיון.

דברי יושב-ראש הכנסת על סדר-היום של הישיבה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הכינוס הזה זומן כתוצאה מבקשה של חברי כנסת וגם של הממשלה בקשר לחוק מסוים, שייתכן שנדון בו היום. ההצעות היו שונות ומגוונות.

לימור לבנת (הליכוד):

באיזה חוק מדובר?

היו"ר ש' וייס:

אנחנו לא נפתיע, אנחנו נכריז עליו. לא תהיה הפתעה.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה לא יכול להכריז עליו, אדוני היושב-ראש, כי הוא עוד לא שוחרר מחובה ההנחה בוועדת הכנסת. הוועדה התכנסה והתפזרה, כי היושב-ראש לא היה. לכן אתה לא יכול להעלות את החוק.

היו"ר ש' וייס:

נכון. אני משאיר זאת כאפשרות עם סבירות די נמוכה, פשוט מבחינת תכנון סדר-היום של חברי הכנסת. להכריז – אנחנו מכריזים. אם יתקיים הדיון – הוא יתקיים רק לפי הכללים, ללא שום מחספים, והכול יהיה ברור. תודה גם על ההערה של חבר הכנסת מצא.

דברי יושב-ראש הכנסת על הפיגוע הרצחני בעפולה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, בין היתר אנחנו מתכנסים בצלה של פרשה איומה, של הרצח בעפולה. זה גם נושא שיידון בכמה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

בחברון קראו לזה טבח, אז גם בעפולה זה טבח.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני משתמש במלים שלי, כפי שהשתמשתי גם כלפי המקרה הקודם.

אנחנו נקיים דיון כאן; יש שלוש הצעות לסדר-היום. לפני הדיון אני רוצה לעשות מה שעשיתי בשמכם גם במברק ששלחתי למשפחות הקורבנות של הרצח המזעזע הזה, גם במברק לפצועים, גם במברק שהעברתי לסגן יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת עובדיה עלי, שבעירו קרה הדבר המחריד הזה. גם ביקרתי בשמכם חלק מן הפצועים – הפצועים שבבית-החולים "רמב"ם".

אני רוצה להביע שוב מכאן, מן הכנסת, בשמה של הכנסת, את רגשי התנחומים לכל המשפחות שיקיריהן נרצחו ברצח הנורא הזה וגם לאחל החלמה, אם אפשר שלמה, לפצועים במהרה ככל האפשר.

כמובן, אנחנו לא יכולים להסתפק בגינוי, אנחנו בית-המחוקקים של מדינת ישראל, ואני מתאר לי, שלצד הגינוי והבעת שאט הנפש מן המעשה הנורא והמחריד הזה, העניין יידון גם מהיבטיו הביטחוניים והאחרים במסגרת סדר-היום שלנו כאן.

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת לקבוצת חיילי צה"ל

היו"ר ש' וייס:

כמו-כן אני רוצה, בשמכם, לברך את חיילי צה"ל שנמצאים אתנו כאן ביציע האורחים.

מסורת נאה היא לכנסת, שהתחילה לפני שנים הרבה, ועל-פיה הכנסת מארחת ערב יום העצמאות את החיילים המצטיינים מכל חילות צה"ל, שהם החיילים המצטיינים של השנה. הם קיימו כאן מפגש, התארחו בבית, עכשיו הם יהיו עדים בפרק זמן מסוים לדיון שמתקיים כאן, וזאת הזדמנות, באמצעותכם, חיילים מצטיינים יקרים, ובאמצעות מפקדיכם, להביע הערכה עמוקה ורגשי כבוד לצבא-הגנה לישראל, צבאנו.

אני מקווה שהשהות שלכם בכנסת גם תהיה שיעור טוב נוסף באזרחות. ברוכים תהיו.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבדת להודיעכם, כי הונחה היום של שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה, הצעת חוק הליכי תכנון ובנייה (הוראת שעה) (תיקון מס' 6), התשנ"ד–1994. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

לימור לבנת (הליכוד):

אני מבינה שהצעת החוק רק הונחה.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, לא תהיינה הפתעות. אני מבטיח לך. שום מחטף, שום הפתעות.

ההסכמות בקהיר לחידוש השיחות בין ישראל לאש"ף – הצבת משקיפים זרים בחברון

היו"ר ש' וייס:

הנושא הראשון שלנו בסדר-היום: ההסכמות בקהיר לחידוש השיחות בין ישראל לאש"ף – הצבת משקיפים זרים בחברון, מטעם סיעת הליכוד. ינמק את ההצעה חבר הכנסת בנימין נתניהו.

לימור לבנת (הליכוד):

מי משיב, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ש' וייס:

יש לנו כאן סדרה של הצעות שישיב עליהן סגן שר הביטחון.

לימור לבנת (הליכוד):

מה עם ראש הממשלה? ראש הממשלה היה כאן כאשר היה הדיון על הטבח בחברון. למה הוא לא טורח לבוא לכאן היום? הוא עסוק עם חברי הכנסת חיים רמון ועמיר פרץ, עם ההסתדרות? צריך פרופורציות.

היו"ר ש' וייס:

שמעתי. חברי הכנסת, הכול חשוב. אינני קובע מי השרים שישיבו בשם הממשלה. אני גם אינני קובע על איזה נושא ישיב איזה שר. אין בכך שום חידוש. כך היה גם לפני שמילאתי את התפקיד הזה, וכך יהיה בוודאי אצל מי שימלא את התפקיד אחרי. לממשלה יש סדרים משלה, יש לנו שר מתאם, ועונים בשמה שרים, סגני שרים. כאשר מדובר בסגן שר הביטחון, אתם יודעים שיש לו בנושאים אלה בכנסת הזאת מעמד מיוחד, גם בגלל העובדה שהוא עסוק מאוד בנושא וגם בגלל תפקידו המרכזי בסוגיה הזאת. אין זאת הפעם הראשונה שסגן שר הביטחון משיב בעניינים אלה. יהיו לנו במשך היום עוד נושאים מספר. 'ופיעו שרים. רשומים אצלי שרים משיבים. זהו העניין, ועל כן – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – –

היו"ר ש' וייס:

כן, חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כשאתה מסתכל מה קורה כאן, בדיון שהוא מאוד רלבנטי, שכל סיעות הבית הגישו בקשות לכנס את הכנסת, ואתה רואה מה נעשה כאן, האם אינך חושב שזה ביזיון, ביזיון של סיעות הקואליציה?

היו"ר ש' וייס:

כן, אני אשיב.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש ממך לדחות את פתיחת הדיון בחצי שעה, לעשות הפסקה ולעשות מאמצים כדי שתהיה נוכחות, כדי לכבד את הכנסת ואת דיוניה. דיון כרגע, בצורה כזו – לדעתי הדברים שיישמעו יהיו חשובים, אבל הכנסת ככנסת, במקום שבו יש ויכוח, במקום שבו צריכים לשמוע את מגוון הדעות, במקום שבו הממשלה צריכה לבוא ולתת דין-וחשבון לעם – זה לא יהיה. אנחנו לא נמלא את כל הפונקציות של הכנסת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מתנגד – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, מייד אתן לך את רשות הדיבור. בינתיים אני רוצה לעשות מעשה כלשהו, כי חלק מהאנשים בבית, ואני אבקש מייד לזמן אותם.

יהושע מצא (הליכוד):

את ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

את זה אינני יכול.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא לא טרח להתחשב – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה. אחריו – חברת הכנסת לימור לבנת. רק תקצרו בדבריכם.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני מאלה שמקפידים בצעקות על זה שהממשלה איננה נוכחת כאן. אבל דווקא היום, בפתיחה הזאת, אינני מסכים עם חברי חבר הכנסת איתן, משום שאני רואה בזה פגיעה בסגן שר הביטחון, שלגבינו, אפילו שאנחנו באופוזיציה, הוא בבחינת שר. הוא נאמן לבית הזה, הוא מקפיד לבוא, הוא מקפיד לענות לנו על השאלות, הוא מקפיד להשיב על הצעות דחופות לסדר-היום. ומשום כך, כדי שלא לפגוע בסגן שר הביטחון, אני מציע לקיים את הדיון.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לימור לבנת, בבקשה, ואחרי זה אני אחליט מה לעשות.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לפני חודש ישבנו כאן בכנסת כאשר ראש הממשלה טרח, בצדק, ובא לכנסת, עמד על הדוכן במשך דקות ארוכות מאוד, וגינה את הטבח שהיה בחברון. היה כאן גינוי של כל סיעות הבית, בקונסנסוס באמת מלא, אולי אפילו כמעט נדיר. התגאינו בזה, התברכנו בזה, שיש כאן באמת הסכמה על גינוי חמור מאוד למעשה.

מאוד מוזר שראש הממשלה, שנאלם דום, נאלם ונעלם, מייד אחרי הטבח שהיה בעפולה – ראש הממשלה הזה, ראשה של ממשלה שלא טרחה ואינה טורחת, כמדיניות, לשלוח נציגים להלוויות של נפגעי טרור; ואנשים שם ממש רתחו מזעם. ראש הממשלה הזה אינו מופיע לכאן – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים, הרי תאמרו את זה בהצעות לסדר-היום.

לימור לבנת (הליכוד):

ראש הממשלה הזה לא מצא לנכון להגיע לכאן היום, בזמן הדיון הזה, ולהשיב על ההצעות לסדר-היום.

אני רוצה לצרף את בקשתי לבקשתו של חברי חבר הכנסת מיכאל איתן. ואני רוצה להוסיף שאני מבקשת לעשות הפסקה לא רק כדי שיבואו לכאן עוד חברי כנסת, אלא גם כדי לנסות ולהביא לכאן את ראש הממשלה, עם כל הכבוד שיש לי, ויש לי, לסגן שר הביטחון, כדי שישב על השאלות האלה, ויפיע לראשונה אחרי הטבח בעפולה לפני הציבור.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה את רוצה? הרי רק יהודים נרצחו בעפולה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, אינני בטוח שאנחנו צריכים עכשיו עוד להגביר את המתח. יש מספיק מתח בציבור גם כך.

חברי הכנסת, אני מביע צער על כך ש-30 חברי כנסת חתמו על 22 הצעות לסדר-היום, כלומר בערך 700 חתימות – ואני נהגתי בגמישות רבה מאוד, נתתי פרשנות מרחיבה לתקנון. כי התקנון, על-פי לשונו הדווקנית והמדוקדקת, קובע ש-30 חברי כנסת רשאים להציע שתי הצעות. מתחתי את זה ומתחתי את זה. ובאולם נמצאים רק מעטים מאוד מקרב החותמים, מעטים מאוד מכל הסיעות.

אנחנו נקיים את הדיון, ומי שסבור שבדיון כזה צריך להיות ראש הממשלה יאמר את זה בדבריו. אני לא אפסיק את דיוני הכנסת. אין שום סיבה לכך. אגב, זו גם התבטלות של הכנסת מול הממשלה. אנחנו בית שפועל בתוקף כוחנו האוטונומי. זה כל כך ברור מאליו.

הפניתי פנייה עכשיו לסיעת מפלגת העבודה שמתכנסת בבניין, שחבריה ירדו לכאן. אני מקווה שבתוך דקות אחדות יהיה ייצוג, כפי שיש פחות או יותר לסיעות אחרות היום פה, והוא לאין שיעור קטן יותר ממספר החותמים האדיר על כל הפניות, מכל צדי הבית. את ההערות תשלבו, בטובכם, בנאומיכם.

אני מזמין את חבר הכנסת נתניהו להביא לפנינו את ההצעה לסדר-היום בנושא: ההסכמות בקהיר לחידוש השיחות בין ישראל לאש"ף – הצבת משקיפים זרים בחברון.

אני מאוד מבקש מכולם להקפיד היום על הזמן. יש לנו 22 הצעות לסדר-היום. בבקשה, אדוני.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הבית, אני מברך את החיילים המצטיינים שנמצאים אתנו היום, שעושים רבות להגן על ביטחון המדינה, על ביטחון כולנו. אני מצטער על שראש הממשלה לא מצא לנכון להיות פה במעמד הזה ולהקשיב למה שיש לפחות לחצי העם להגיד לו. הוא מנותק, הוא אטום, הוא איננו שומע. הוא שם סגר לא על יש"ע בלבד, אלא על עצמו ועל ממשלתו. שיצא לצמתים, שיצא לרחובות, וישמע את הגל הגואה. שיעצור פעם ברמזור ויפתח חלון וישמע את הגל הגואה, וישמע מה אומרים לו. כי אנחנו זוכרים מה שהוא אמר לנו.

מה הוא לא אמר לנו לפני חצי שנה? הוא בא לכאן עם שלל הבטחות ואמר: אש"ף השתנה, ערפאת השתנה, הוא יבטל את האמנה הפלשתינית, הוא יגנה את הטרור, הוא יפעל נגד הפלגים השונים מתוכו שעוסקים בטרור, הוא ייאבק ב"חמאס" שנמצא מחוץ לאש"ף.

הגדיל לעשות שר החוץ שמעון פרס, בניגוד להכחשותיו לחבר הכנסת בגין. הנה מה שהוא אמר פה על הבמה, והוא מכחיש שהוא אמר את זה: לא עוד מלחמה, לא עוד טרור, לא עוד אלימות.

סילבן שלום (הליכוד):

איך הוא יכול להכחיש את זה? אנחנו שמענו את זה במו אזנינו.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא יכול.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה התרחש במשך חצי שנה? אנחנו יכולים לבדוק את זה, איזו מההבטחות הללו התקיימה. אש"ף לא השתנה, הוא לא ביטל את האמנה, הוא לא חושב לבטל את האמנה הפלשתינית הקוראת לחיסולה של מדינת ישראל; ערפאת לא מגנה את הטרור; ה"פתח" ממשיך לבצע טרור. אגב, הבוקר התבשרנו שרוצחו של מוריס אייזנשטט בכפר-סבא היה איש "פתח"; לא "ניצי הפתח", אלא "פתח". ערפאת לא נקט שום צעד, בניגוד להתחייבות מפורשת שהוא נתן לראש הממשלה, לא נגד הפלגים של חוואתמה וג'בריל ואחרים, אלא נגד ה"פתח". לא כלום. הוא התחייב לפעול, ולא פעל גם כאן.

ואנשי אש"ף מביעים בגלוי מדיניות: אנחנו לא נפעל נגד ה"חמאס". כשאני אומר "לא נפעל", אני ממעיט. הם משתפים פעולה עם ה"חמאס" בכל הדרגות, בכלל זה במשא-ומתן בקהיר; באותם

הסכמים נפלאים, הם מעלים תביעה אחת חזקה, בלתי מתפשרת, כל הזמן: שחררו את רוצחי ה"חמאס", את כולם, עד האחרון שבהם.

והגינני – ראש הממשלה לא פה, אבל אני מציע לו הצעה. אני לא מייחס חשיבות לגינני הזה של ערפאת, אני לא מייחס חשיבות למלה אחת שהאיש הזה יגיד, משום שכבר התברר שהמלה שלו אינה שווה שום דבר. אבל לשיטתך, להבטחתך, להבטחה שהוא נתן לך – אפילו את זה אתה לא יכול להוציא מהאיש הזה, גינני של שרפת ילדים? אפילו את זה לא? זה הפרטנר שלכם, זה השלום שלכם, לגנות הוא לא יכול; ולתפוס אותם, להסגיר אותם, לשפוט אותם – את זה הוא כן יכול?

אדוני ראש הממשלה, מה עוד צריך לקרות כדי שתעמוד כאן ותאמר: טעיתי; טעיתי ששמתי את יהבי על רב-הנוכלים ורב-המרצחים הזה, טעיתי שכרתתי ברית עם יאסר ערפאת. אתה חייב את זה לציבור ולעצמך, אתה חייב להודות: הטעיתי גם את עצמי וגם את הציבור. אבל האם ראש הממשלה הסיק את המסקנה הזו? להיפך, רצים קדימה. רצים להיפגש אתו. אולי שר החוץ ייפגש אתו השבוע, אולי ראש הממשלה ייפגש אתו, עם הנוכל הזה. ייתנו לו עוד ויתורים, עוד מחוות, עוד טובות, ובינתיים מה שקורה בארץ הוא הידרדרות חסרת תקדים בביטחון. נרצחו למעלה מ-40 ישראלים מאז אותם הסכמים אומללים באוסלו, עשרות נפצעו, הפיגועים התפשטו לכל הארץ – לכפר-סבא, לאשדוד, שם הייתי אתמול, בצומת הזה באשדוד, שמאות אלפי ישראלים עוברים בו מדי יום, לטיילת בירושלים, לעפולה – לטבח בעפולה.

אדוני היושב-ראש, מצב ביטחוני כה מעורער וכמות כה גדולה של פיגועים ונפגעי טרור מפעולות טרור לא היו מאז הקמת המדינה.

אגב, לא הזכרתי את יש"ע, כי גם את זה לא מספרים לציבור. יש בצה"ל, והחיילים כאן יכולים לספר על כך, מושג הנקרא "כמעט תאונה". מדווחים על "כמעט תאונה". זהו דיווח פנימי, בתוך צה"ל, כדי לדעת מה מצב הביטחון. אני רוצה לספר לכם על כמעט פיגועים, כלומר פיגועים שלא גבו חיים. הנה הסטטיסטיקה על ההתחדשות הכבירה של האינתיפאדה המחדשת ימיה כקדם. למשל, נתון על מה שקורה בחודשים האחרונים בתחום יידי האבנים. ביו"ש: יידי אבנים ותקריות בינאר – 1,014 – אגב, את הנתונים האלה קיבלתי אתמול ממשרד הביטחון – ובמסר היו 4,139 תקריות. אותה הסלמה אנו רואים גם בפיגועים ובמקרי ירי ובקבוקי תבערה, לא באותם היקפים, אבל – גידול של 50 אחוזים, 100 אחוזים ו-200 אחוזים.

כל זה לא קורה בחלל, הוא קורה משום שהממשלה עשתה צעדים מסוימים בששת החודשים האחרונים, היא שחררה אלפי מחבלים לתוך השטח, היא חננה מאות מבוקשים, היא החזירה את המגורשים של האינתיפאדה והם חוזרים לעבוד, היא החזירה את מגורשי ה"חמאס" מלבנון. אני הזכרתי את זה.

אני קורא מעיתון "הארץ", ממאמר של איתן רבין משלשום: "ייתכן שמגורשי 'חמאס' ששבו מלבנון הכינו את המטען" – זו הכותרת. "גורמי ביטחון אמרו אתמול, כי מכונית התופת שהתפוצצה במרכז עפולה, הורכבה בידי מומחים. להערכתם, המחבל שנהרג בפיגוע לא הכין את המטען, אלא היה רק הנהג המתאבד. הגורמים הוסיפו, שמכוניות תופת מסוג זה נמצאות בשימוש ה'חיזבאללה', ולכן ייתכן מאוד שהחוליה שהכילה את מכונית התופת נעזרה בידע שרכשו פעילי 'חמאס' אשר גורשו ללבנון בדצמבר 1992 ושבנו לשטחים לפני חודשים אחדים".

אמרתי לראש הממשלה מעל הבמה הזו: אל תחזיר אותם, כי אם תחזיר אותם תהיה ועדת חקירה בסופו של דבר, והוועדה צריכה לקום ולחקור, או היא צריכה להרחיב כרגע את תחום הבדיקה שלה, כדי לדעת האם הרצח הזה – הטבח הזה בעפולה – כמו הטבח בחברון, בוצע על-ידי אדם אחד או שעמדו מאחוריו. מי עמד מאחוריו? מי עמד מאחוריו, מי הדריך אותו, מי אימן אותו, מי נתן לו את המתקן הנורא הזה, מי שלח אותו, מי המריץ אותו?

אבל מה שהממשלה עשתה עד עכשיו הוא כאין וכאפס לעומת מה שהיא עומדת לעשות. היא אומרת: אנחנו נצא מעזה. עזה היא התירוץ, הם משתמשים בעזה כדי לצאת מכל מקום, ואתם יודעים שתשעה חודשים אחרי פינוי עזה ויריחו, מתפנים מכל הערים ומכל היישובים המאוכלסים ביהודה ובשומרון: מקלקיליה, מטול-כרם, מירושלים – סביבות ירושלים. לציבור אתם יכולים למכור את עזה, אבל לערפאת אתם מוכרים את ירושלים ומדינה פלשתינית בקווי 1967.

ומה אתם הולכים לעשות כאשר צה"ל יצא? הרי מישהו ייכנס. החיילים האלה היושבים כאן ביצע והיחידות שלהם יצאו, וייכנסו חטיבות של צבא השחרור הפלשתיני, כך קוראים לו. ויתרתם על זכות המרדף לתוך השטח, עשיתם מה שאנו לא עושים אפילו בגבול הלבנון. שם אנו אומרים: זכותנו להיכנס לכל מקום. כאן אתם אומרים: אנחנו נצא, אלה ייכנסו, ואנחנו "פוס", אנחנו עומדים בצד. ערפאת יחליט, הוא יתפוס.

לא רק זה: הבאתם גם כוח בין-לאומי, כוח רב-לאומי, שייתן מטרייה בין-לאומית לאותו צבא מחבלים אש"ף.

עכשיו אתם מטילים סגר. טוב בסדר, סגר, אבל מה קורה בצד השני של הסגר? במקום להגדיל את הנוכחות של צה"ל, במקום להגדיל את הנוכחות של השב"כ, של המודיעין, של זרועות הביטחון, אתם מצמצמים, אתם מוציאים, אתם בורחים.

אני רוצה לומר לחברי הבית וגם לראש הממשלה: כמו שהזהרתי אותו קודם לכן בעניין המגורשים, בעניין ההסכם הנורא הזה, בעניין ערעור הביטחון, אני רוצה לומר לו שצה"ל וצה"ל בלבד – ולא צבא המחבלים – הוא שיגן על אזרחי ישראל ועל ביטחונם בכל השטח ממערב לירדן. מי שמפר את העיקרון הזה, פוגע בביטחון המדינה.

אני רוצה שהחיילים המצטיינים היושבים כאן ביצע, שהם יעשו את העבודה, ולא המחבלים המצטיינים של יאסר ערפאת.

היו"ר ש' וייס:

יש לי בקשה. סליחה, חבר הכנסת נתניהו. יש לי בקשה ותביעה, שלא לערב את אורחינו היקרים בשום דיון כאן, אחרת לא נוכל להזמין אורחים. אני פונה גם לנואמים אחרים מכל הסיעות.

רן כהן (מרצ):

אתה חושב שהם מטומטמים?

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לא "ערב חדש".

סילבן שלום (הליכוד):

זו האמת.

היו"ר ש' וייס:

תראו מה אתם עושים. בואו נמשיך.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה יכול להיות גאה בכך שראש הממשלה הולך בעקבותיך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מקבל את הערתך.

היו"ר ש' וייס:

בואו נמשיך. תראו מה שאתם עושים. רציתי להעיר עוד קודם, אבל חשבתי שהעניין יסתדר מעצמו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מקבל את הצעתך.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא רוצה לסגור את ערוץ-7, הוא רוצה לסגור את הפה לנתניהו.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת לבנת, קצת איפוק. תודה רבה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה לעשות, אדוני היושב-ראש, אני נאלץ לחפש, בהעדר ראש הממשלה ורוב ממשלתו, חברים אחרים אשר נמצאים כאן כדי לדבר אתם. אני מתנצל בפני השר שריד, משום שהוא בעצם לא סתם שר, הוא באמת מנווט, מחליט וקובע את הדרך, ולכן פגעתי בחשיבותו בממשלה הזו. יש לו חשיבות גדולה, אפילו גדולה מדי.

אני רוצה לסיים, אדוני היושב-ראש. אדוני היושב-ראש וחברי הבית, מה שיש פה הוא לא תהליך שלום אלא תהליך של הגברת הטרור. מה שיש פה הוא תהליך בטוח, עקבי ושיטתי של הקמת מדינה פלשתינית בקווי 1967. שמעתי את ראש הממשלה אומר הבוקר: טוב, יש מתנגדי שלום בקרבנו. אין מתנגדי שלום, יש מתנגדי טרור, יש מתנגדים להקמת מדינה פלשתינית אשר תשמש בסיס להתקפה על עצם קיומה של המדינה. לתהליך כזה אנחנו מתנגדים. אנחנו חושבים שיש תהליך אחר, שיש אלטרנטיבה לתהליך הזה: לא מדינה פלשתינית עם צבא פלשתיני, אלא המשך ריבונות ישראל ואוטונומיה תחת ריבונות ישראל, ושליטה של צה"ל ולא של צבא מחבלים בביטחון ממערב לירדן. זו הברירה האמיתית אשר עומדת פה.

אני רוצה להגיד לראש הממשלה שלא נמצא פה: תבוא הנה, תשמע את האופוזיציה, צא לרחוב ותשמע את העם. הם אומרים לך דבר פשוט: עצור, המכונה סטתה מן הדרך, איבדת את השליטה על ההגה, איבדת את אמון הנוסעים, העם איננו אתך. ומה אתה עושה? במקום להאיט, אתה מאיץ. במקום לעצור, אתה לוחץ על הדוושה, ישר אל תוך התהום. אני רוצה לומר לך, אדוני ראש הממשלה: הציבור מצפה ממך שתקשיב לרחשי לבו. הציבור מצפה לביטחון, הציבור אינו רוצה תהליך טרור, הוא רוצה שתפסיק לאלתר את התהליך הזה. תשנה כיוון לכיוון המוסכם על הציבור, על רוב הציבור בישראל, ואז תמצא מציאות אחרת לחלוטין, לא רק ביציעי הכנסת ובספסליה אלא גם ברחבי העם.

את התהליך הזה צריך להפסיק.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת בנימין נתניהו. אדוני סגן שר הביטחון, תשובתך.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה להודות על המחמאות שלכם, שזכיתי להן אגב הוויכוח. אני מודה ברצינות. ומפה – ישר לעניין.

חבר הכנסת ביבי נתניהו אומנם בקיא כביכול בנושאים צבאיים וביטחוניים, ואינני רוצה, כמובן, להיכנס לוויכוח אתו. אבל גם בוותק, גם בתפקידים, גם בדרגות, אני מרשה לעצמי לקחת את הזכות ולהסביר כמה דברים, מכיוון שאת תהליך השלום אי-אפשר לשפוט ואסור לשפוט על-פי אירוע כזה או אחר.

חברי הכנסת, עם כל הכאב והצער, מאז הקמת המדינה, וגם לפני, אנחנו עברנו תקופות קשות ביותר של טרור מסוגים שונים, ממבצעים שונים. כנגד הטרור הזה אנחנו פעלנו במירב השיטות ובמיטבן. העולם כולו עמד לא פעם אחת משתאה גם על נחישות הרצון וההחלטה וגם על כושר הביצוע, על היוזמה, על המקוריות, על המחשבה.

אבל היינו צריכים להודות לעצמנו בלב נכון, שאף לא אחת מן השיטות הללו הביאה להפסקה כוללת של הטרור. אנחנו נקטנו פעולות תגמול, נקטנו פעולות תגובה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

זה האסון שלנו.

סגן שר הביטחון מ' גור:

נקטנו מבצעים לאורך הגבול ונכנסנו פנימה לעומק – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

רמטכ"ל צה"ל, גיבור ישראל, הגיע לתיאור מצב כזה שאנחנו צריכים להודות שאין פתרון אלא רק להיכנע לטרור. זה האסון שלנו.

יצחק שמיר (הליכוד):

הניצחון היה קרוב מאוד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

את ה"חמאס" חיסלתם?

יצחק שמיר (הליכוד):

לא רק ה"חמאס" הוא הבעיה – – –

היו"ר ש' וייס:

חברים, אולי בכל זאת נאפשר לסגן השר לפרוס את היריעה, ואחר כך הוא ישיב על קריאות הביניים הספונטניות האלה.

רן כהן (מרצ):

אתם חיסלתם את הטרור באמצעים שלכם ואנחנו הקמנו אותו מחדש?

מיכאל איתן (הליכוד):

אני שמעתי אותך אלף פעמים – שהטרור לא יעצר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני סגן השר, אולי תוכל בדברך להתייחס לשאלה: זה שהטרור היה אתנו תמיד, וזה שהטרור אולי יהיה אתנו תמיד, האם זה אומר שאנחנו צריכים לנקוט מדיניות שתגביר את הטרור? הטיעון הזה הוא פסול. השאלה היא, מה קורה עם הטרור, האם הוא גבר או צומצם? והתשובה: הוא גבר.

היו"ר ש' וייס:

לא נעים לי להפסיק את השיחה האינטימית הזאת, אבל בכל זאת, חברי הכנסת, אנא, בואו נמשיך. הנושא כבד.

סגן שר הביטחון מ' גור:

החלק הזה של הדברים שאמרתי עד עכשיו מנותק מפוליטיקה פנימית, מכיוון שהוא עבר ממשלות רבות ומגוונות. במשך כל השנים האלה היו ויכוחים. אנחנו, כפי שהתחלתי לומר, פעלנו לאורך

הגבולות, דחפנו את הגבולות, פעלנו בעומק השטחים של ארצות האויב. לא אחת עוררנו את העולם, שחשב: מה מדינת ישראל מרשה לעצמה? והרשינו לעצמנו, כי ביטחון ישראל קודם בעינינו לכול.

אבל גם בעשותנו – בעיקר כאלה שהתנדבו תמיד לעשות, אם כי ידעו שלא כל מבצע או לא כל קבוצת מבצעים מביאה את הגאולה, אבל זו הדרך לשמור על המשך הקיום, הפיתוח, הבנייה, ההתפתחות, ואומנם הצלחנו. ביד אחת עשינו את מה שנדרש מבחינת הביטחון, ביד השנייה בנינו, וברוך השם בנינו לא רע.

אני צריך להזכיר, וכאן אני עובר לפוליטיקה, שכלפי לא מעט מההחלטות של השנים האלה היתה התנגדות מצד ימין של הבית, כאשר הקו המנחה של כולנו היה מה יקרה, חס וחלילה, אם מה שאתם מציעים לעשות אכן יתבצע.

אנחנו עומדים עתה לקראת יום העצמאות. הוויכוח החל בעצם השאלה על הקמת המדינה והאם היא תוכל להחזיק מעמד. השאלה הזאת חזרה והתעוררה – אני עושה זאת בקיצור – בהסכמים שלאחר מלחמת יום הכיפורים. ההתרחקות מהתעלה נקראה "בגידה", וההתמקחות על קילומטר בהרים של המיתלה נחשבה פגיעה בביטחון. ההסכם ברמת-הגולן נחשב לשערורייה, עם הפגנות שעד לרגע זה עוד לא היו כמותן בגודלן ובעוצמתן.

איך אמרו לי אז חברי מהצנחנים מרמת-הגולן? – מוטה, אילו היינו מאמינים שזה יחזיק חודש, היינו שמחים; אבל מניסיוננו עם הסורים, זה לא יחזיק אפילו שלושה ימים. והנה, עד לרגע זה, במשך 20 שנה, זה האזור הבטוח ביותר.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה כבר מכין משהו לגבי רמת-הגולן?

לימור לבנת (הליכוד):

אתם כבר רוצים לרדת מהגולן?

סגן שר הביטחון מ' גור:

מכיוון שעכשיו אני מדבר, תנו לי.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני רק שואל.

סגן שר הביטחון מ' גור:

בכל אופן, אם תיקחו את הניירות עם כל נאומי החשש והפחד, כי אנשים דיברו מתוך כנות, הרי תראו שהתלוותה לזה כמובן גם הסתה; בלי הסכם הביניים לא היינו זזים, לא היינו עושים מאומה.

יצאנו למלחמה בלבנון, אדוני ראש הממשלה לשעבר חבר הכנסת יצחק שמיר, כאשר היה ויכוח בתוכנו, אנשי המקצוע, האם המצב מחייב באמת את הדבר בהיקף הזה, כי על היקף יותר קטן הסכמנו. היתה הערכה אחרת לגבי הסיכון שיכול אש"ף לסכן אותנו במצבו.

חברי הכנסת, סכנה לקיום המדינה היתה אך ורק כאשר מדינות ערב חברו עם צבאותיהן לאיים עלינו. טרור מכל סוגיו, גם בימים הקשים ביותר, כאשר חבר הכנסת רפאל איתן היה אלוף פיקוד צפון ואני הייתי רמטכ"ל, בתקופת מבצעי המיקוח, שבהם מספר הנפגעים שלנו היה עצום והיה נורא – קבלת ההחלטות שם היתה קשה ביותר. לקבל החלטה להפעיל צבא נגד אויב, כאשר בידיו חטופים שלנו, והיינו צריכים לעמוד במצבים האלה, וגמרנו אותם.

ולכן לא ראינו באיום של אש"ף איום קיומי שיצדיק מלחמה מסוג מסוים. אחר כך התחיל הוויכוח בשאלה, כמה זמן צריך להישאר שם, כי ישבנו שם שלוש שנים. וכאשר היו דיונים על נסיגה – שוד ושבר, מה יקרה למדינת ישראל. ודאי שמה שקרה יותר טוב ממה שהיה קודם. לצערי לא נגמרו הבעיות, והן לא נגמרו מכיוון שאצל השכנים האלה אין גורם מרכזי אשר יכול לשלוט ולהשליט את רצונו.

עברתי על זה רק בקיצור, כדי לשים את הנושא דהיום בפרופורציות שלו. לא הבעיה של מספר אנשי או"ם שיעבדו בכל מיני משרדים, וגם לא אקדחים, לדעתי גם לא רובים שיהיו לשוטרים כאלו או אחרים הם אשר יקבעו. אלא מאי? לאחר שהגענו, ברוך השם, למצב שגם שכנינו מכירים בעליונותנו הצבאית ויודעים שבשדה הקרב לא תצליח ידם, ומכיוון שחלו שינויים כאלה ואחרים בעולם, הגענו למצב שבו יש נכונות שלא היתה 100 שנה, להידברות מדינית. לא היה שום ספק, שכאשר נגיע לפרק של הידברות מדינית, יהיו קשיים ותהיינה בעיות. השאלה עכשיו היא, האם אנחנו מטפלים בבעיות המרכזיות או שאנחנו שוב נפחדים מתופעות שוליים.

אני רוצה לומר לחברי הכנסת בצורה הברורה ביותר. בכל מה שנעשה עד הרגע, בכל מה שמתוכנן להיעשות, לא התחילה אפילו לצוץ סכנה למעמדה, לעוצמתה, לקיומה של מדינת ישראל. נכון שבתחומים מסוימים, מכיוון שמנהלים משא-ומתן, דברים משתנים. השאלה אם הם פוגעים בנו בעיקר.

לא פתחתי סתם באיזו טיסת חטף היסטורית, אלא בשביל לומר שסוף-סוף יש לנו כוח לא על מנת להילחם בו, אלא על מנת לממש אפשרות להגיע לשלום. זה לא אומר שאני בולע הכול. פה לא מדובר על הכנעה חד-צדדית, פה מדובר על יצירת תשתית לדו-קיום אפשרי ולאורך זמן. זאת אומרת, לא יכול להיות שצד אחד יוצא מרוגז, נעלב, מדוכא. זה לא יחזיק מעמד. ואני לא מציע לנו להיות בעלי חנות מכולת בעת המשא-ומתן, ועל כל מרכולת הקטנה ביותר לראות בדיוק מה המטבע הקטן שאנחנו מקבלים תמורתו, אלא לאן הכיוון מוביל. הכיוון מוביל לשלום, והשלום מצדיק ויתורים, מצדיק פשרות.

אפשר, כמובן, לעשות לנו כל יום רשימה של אנשים שבהם יש פה קצת פשרה, פה קצת ויתור. נכון, מי שרוצה לנהל משא-ומתן ולא להילחם – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

בפשרה גם מקבלים משהו. מה אנחנו מקבלים בפשרות האלה? אין פשרות, יש כניעות. מה אנחנו מקבלים? תראה מה אנחנו מקבלים. בפשרה אנחנו מקבלים משהו. תראה הישג אחד, תראה מה אנחנו מקבלים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, יש עוד שמונה הצעות לסדר-היום, השר יוכל להשיב מנות-מנות על השאלה הזאת.

רן כהן (מרצ):

— — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

רן כהן (מרצ):

כן, זה יתרון.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תשאירו את המרץ ל-21 סעיפים נוספים בסדר-היום.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני צריך להודות ואין טעם להכחיש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, לך יש הצעה אחרת שבאמצעותה תוכל להתבטא.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני צריך להודות ואין טעם להכחיש, כי עם עובדות אין טעם להתווכח. ללא ספק, מבחינת ההרגשה אנחנו נמצאים באחת התקופות הקשות ביותר. ראשית כול, יש לנו, כמובן, הרבה נפגעים, אבל בעורף של זה נמצא הצורך הקשה להתמודד עם מציאות חדשה, שאיננה תואמת השקפות שאתן צעדנו הרבה מאוד שנים. לכן, חבר הכנסת ביבי נתניהו, הקריאה היא בדיוק בכיוון הפוך. עכשיו, אתה יודע שאני יכול גם פה להשתמש במונחים הצבאיים, כי כאשר אנחנו, הצנחנים, בתחילת שנות ה-50 עשינו את מה שעשינו, המהפך לא היה בטקטיקה ולא היה בפרט כזה או אחר —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

נכון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

— — אלא היה האם ממשיכים ללכת קדימה, למרות הקשיים. אתה בקושי נולדת אז, מה אתה עושה לי כן ולא? אני הייתי שם. אתה עושה לי כן ולא.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

סוף הסיפור היה ב-1967.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מתחיל בהתחלה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה לא סוף הסיפור.

סגן שר הביטחון מ' גור:

תסלח לי, אני אגיע גם לזה, כי אני הייתי גם שם.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מה הועילו? אתם רוצים לחזור שוב לפעולות התגמול?

סגן שר הביטחון מ' גור:

הייתי גם שם. תסלח לי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני סגן השר, אתה יודע שאני מעריך אותך, אבל אתה צריך להגיד דברים כהווייתם.

סגן שר הביטחון מ' גור:

תן לי רגע אחד בשקט.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

כי מה היה קודם? היה לנו צבא, היו לנו יחידות והן יצאו למבצעים. אבל פה היה נפגע בדרך, שם איחרו, כל מיני סיבות, המשימות לא בוצעו. בא אריק שרון, התגייסנו אליו ויחד עם רפאל איתן יצרנו

מצב שבו כאשר מקבלים החלטה ואתה משוכנע שהיא נכונה, אתה הולך אתה קדימה, גם כאשר יש בעיות, נפגעים, טעויות, וזה אשר יצר את העליונות של רוח הלחימה הישראלית על זאת של השכנים.

ולכן, אני אומר לך גם היום, הקריאות הרבות אשר נשמעות: לעמוד, לעצור, אלה קריאות של חולשת הדעת, ואין בכוונתנו לפעול אלא – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

שום דבר לא יעצור אתכם מלחזור ל-1967.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו, אתה נאמת ללא הפרעה. אז אנא.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני סגן השר, הבריחה מאבנים היא לא חולשת ממשלה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, סגן השר ישיב עוד על הרבה מאוד הצעות לסדר-היום. הוא יחלק את התשובה.

יהושע מצא (הליכוד):

ברחה מאבנים זו לא חולשה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

ולכן, למרות הצעקות והקריאות, וגם האבנים – האבנים מפריעות מאוד, אני לא שמתי לב בדיוק למספר שחבר הכנסת נתניהו נתן קודם, אבל הן לפחות פי שלושה בחודשים האחרונים, פי ארבעה; אמרתי: לפחות פי שלושה, אני לא זוכר בדיוק את המספר. ולא שאני לוקח את זה בקלות, אני רק מודע היטב לכל הגורמים והנסיבות אשר פועלים ביחד בשטח.

אני עליתי עכשיו, אחרי דבריו הראשונים של חבר הכנסת נתניהו, בשביל לומר שאני בטוח – כמעט בטוח, אני לא יכול להיות בטוח כי אני לא נמצא בתוך נפשך – שאתה מאמין בדברייך. כל מה שאני מבקש מחברי הכנסת הוא לנהוג אותו דבר כלפי, להאמין שמה שאני שותף לו, אני מאמין במאה אחוז שזו הדרך הנכונה, ולכן זו לא קריאה ולא הרגזה. זה לא שלא שמים לב, אלא אנחנו פשוט בטוחים שזו הדרך שמדינת ישראל, במועד ההיסטורי הזה, חייבת לנסות, ואתה שואל אותי? – עם סיכוי גדול הרבה יותר להצליח. תודה.

משה קצב (הליכוד):

אפשר לשאול אותך שאלה?

היו"ר ש' וייס:

תהיה לך הצעה לסדר-היום – – –

משה קצב (הליכוד):

רציתי לשאול שאלה דווקא את סגן שר הביטחון.

היו"ר ש' וייס:

הוא ישיב גם לך, חבר הכנסת קצב.

בנימין נתניהו (הליכוד):

סגן השר השיב שמדובר באמונה, אבל לא בבדיקת עובדות.

היו"ר ש' וייס:

אדוני סגן שר הביטחון, מה הצעתך הקונקרטית? אתה מציע להעביר את זה לוועדת החוץ והביטחון?

סגן שר הביטחון מ' גור:

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי רוצה להתנגד. אחר כך נעבור להצבעה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, בדקה שיש לי אני רוצה להתייחס רק ללבנה אחת מתוך המסכת, והיא הופיעה גם בכותרת של הצעתו של חבר הכנסת נתניהו – הכנסת המשקיפים לחברון.

הבוקר הגיע חיל החלוץ של המשקיפים החמושים מאירופה לתוככי חברון. בסרט הזה אנחנו כבר היינו. 46 שנות המדינה לימדו אותנו, שהמשקיפים הם תמיד נגדנו, שתמיד הם לטובת הערבים. יש בכך נזק אחרי נזק, יש בכך הודאה בזה שאנחנו לא ריבוניים – – –

דוד צוקר (מרצ):

– – – כל העולם נגדנו – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

– – – אנחנו לא ריבוניים על השטח; יש בכך הודאה בזה שאנחנו המזיקים ואנחנו החוטאים.

ביקשתי להסיר את ההצעה רק כדי שאוכל להדגיש את הנקודה הזאת.

היו"ר ש' וייס:

אנחנו יודעים, זה אמצעי פרלמנטרי מקובל.

חברי הכנסת, יש לנו שלוש הצעות. אני מבין שחבר הכנסת נתניהו מבקש לקיים דיון בנושא במליאה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

נכון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי ביקש להסיר.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אין לי התנגדות שיתקיים דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

אין לך התנגדות שיהיה דיון במליאה.

לפיכך, רבותי, נערוך עכשיו הצבעה. אם ההצעה תתקבל, הדיון יתקיים במליאה. אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על ההצעה לסדר-היום בנושא: ההסכמות בקהיר לחידוש השיחות בין ישראל לאש"ף – הצבת משקיפים זרים בחברון, הצעה שנימק חבר הכנסת נתניהו. הצבעה בעד משמעותה דיון במליאה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 26

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – 1

ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

ברוב גדול, 26 תומכים, אין מתנגדים ונמנע אחד, נקבע שהנושא הזה יידון בבוא המועד במליאה.

הצעה לסדר

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

כן, חבר הכנסת מיכאל איתן. אנא ממך, התחשב בכך שיש לנו סדר-יום עמוס.

מיכאל איתן (הליכוד):

זו הצעה לסדר. לפני דקה התבשרתי שבשעה 11:00 עומדים לקיים ישיבה של ועדת הכנסת, וביקשו ממני לעזוב את הדיון במליאה על מנת להשתתף בישיבת הוועדה. אני רוצה להביא לידיעתך, אדוני היושב-ראש, שישיבת ועדת הכנסת אמורה היתה להתקיים כמתוכנן בשעה 09:45, כלומר בטרם התכנס המליאה.

יושב-ראש ועדת הכנסת החליט, מטעמים השמורים עמו, להעדיף התייעצות מפלגתית שלו, ולא הופיע לישיבה של ועדת הכנסת, הוא גם לא הופיע כאן.

היו"ר ש' וייס:

נפתור את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

תן לי לסיים. עכשיו השאלה היא כזאת: אם אנחנו מתייחסים ברצינות למה שהיה מוסכם בינינו, שהתופעה של היעדרות חברי כנסת בזמן הדיון במליאה היא תופעה שלילית, אני מבקש ממך, אל תתיר קיום של ישיבת ועדת הכנסת עכשיו, כי אז אני איאלץ לעזוב את אולם המליאה, ואולי גם חברי כנסת נוספים. אפשר לקיים את ישיבת הוועדה היום לאחר תום הדיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

אני לא התבקשתי בשלב זה לאפשר את קיום ישיבת הוועדה בזמן ישיבת המליאה. זה לא הגיע לידי, אולי מפני שאני מנהל עכשיו את הישיבה. אני מסכים באופן עקרוני לרעיון שאנחנו לא עושים ישיבות

חופפות, אלא אם כן יש הסכמה רחבה לעשות אותן, או כורח. מכיוון שמדובר ביושב-ראש ועדת הכנסת, שמאוד מקובל על הבית הזה ובדרך כלל לא מתגרה בסדריו, אלא ההיפך מכך, יש לי בקשה אליך. אולי תוכל לקיים אתו שיחה בדקה הקרובה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל אני רוצה להיות נוכח בדיון כאן.

היו"ר ש' וייס:

אני בטוח שנוכל להגיע להסדר שזה לא יהיה עכשיו, כי אני מבין את הנימוקים שלך. גם חבר הכנסת קצב העלה לפני אותם נימוקים.

כיוון שאני מנהל עכשיו את הישיבה, אני מטיל עליך שליחות זו, למצוא שעה נוחה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לשמוע את הדיון כאן.

היו"ר ש' וייס:

מייד אסיים את ניהול הישיבה, ואז אנסה לפתור את העניין.

יהושע מצא (הליכוד):

זה לא רק עניין שבין חבר הכנסת איתן ליושב-ראש הוועדה. גם אני באתי לשם בשעה 9:45, היה לי עניין בדיון הזה, המתנתי עד השעה 10:00, והישיבה לא התקיימה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, הבנתי. ביקשתי זאת מחבר הכנסת איתן לא מפני שזה עניינו, אלא מפני שלפעמים צריך לבקש ממישהו למלא שליחות. זה הכול.

יהושע מצא (הליכוד):

אתה כיושב-ראש הכנסת צריך להטיל עליו לקיים את הישיבה של הוועדה לאחר הדיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

בשעה 11:00 אני אטפל בעניין. סיעת מפלגת העבודה נמצאת היום במין משבר, אז תתייחסו בבקשה בהבנה. בשלב זה, ברגע זה אני מבקש לדחות את הישיבה, ומייד כשאסיים את ניהול הישיבה אפתור את הבעיה.

חברי הכנסת, אני רוצה לנצל את ההזדמנות, למרות המתח וכן הלאה, כיוון שדובר כאן היום בצה"ל וסגן השר גור הזכיר גם את ותיקי צה"ל ואת לוחמיו, ולציין שבמשלחת האורחים הצעירים שלנו, החיילים המצטיינים של צה"ל, יש גם אורח ותיק, אחד ממייסדיו הרבים של צה"ל, אלוף-משנה במילואים חרסינה, ששמו, בין היתר, כבר חרות על מפת ארץ-ישראל – גבעת-החרסינה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום. חבר הכנסת שגיא ביקש לדחות את הבאת ההצעה שלו לזמן מה, ואני אעשה זאת.

החזרת המגורשים והקמת הצבא הפלשתיני

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת משה קצב להעלות את ההצעה שלו לסדר-היום בנושא: החזרת המגורשים והקמת הצבא הפלשתיני. בבקשה. נא להקפיד על הזמן, כדי שכל החברים יוכלו לבוא היום לידי ביטוי.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, דבריו של סגן שר הביטחון, אני חייב לומר, מעוררים בי חרדה עמוקה. הם אפילו מפחידים אותנו. מוטה גור מדבר בשם הממשלה וגם בשם עצמו, ומה שמפחיד בדבריו, אדוני היושב-ראש, זה שאין לו שום ספקות. אין למוטה גור ולממשלה שום פקפוק. הביטחון העצמי הזה, ממה הוא נובע, על מה הוא נשען?

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני מבקש לקיים שיחות מחוץ למליאה. אדוני סגן שר הביטחון, הפנייה היא אליך, ואנחנו צריכים אותך.

משה קצב (הליכוד):

מדינת ישראל רועשת, אזרחי ישראל נתונים בחוסר ביטחון ובחרדה עמוקה. יום יום ניסיונות פיגוע, שבוע שבוע שפיכת דמים. הסיכוי להשגת השלום, שהתחיל להירקם על-ידי ממשלת הליכוד, הסיכוי הזה נעלם ומתרחק מאתנו יום יום, ומופיעה כאן היום הממשלה בדיון מיוחד של הכנסת ומדברת בביטחון מוחלט, ללא פקפוק.

הדבר שמפחיד אותנו, הרי זה הביטחון העצמי המופרז שלכם, האטימות שלכם, חוסר העירנות שלכם למה שמתרחש פה ברחוב, העיוורון – כל אלה השתלטו עליכם. אתם לא חשים שום צורך לעצור מדי פעם ולומר: אולי אנחנו טועים, אולי צריך לעשות הערכה מחדש של המצב, אולי-אולי הדרך שאנחנו הולכים בה היא מסוכנת, ואולי יש צדק מסוים בדברי האופוזיציה. האם אין לכם שום צורך בכך?

הרי אתם אנשים בני-דעת. אינכם מצטיירים בעינינו כאנשים מטומטמים, טיפשים, חסרי דעת או בורים, חלילה. אתם אנשים עם ניסיון מדיני ביטחוני עשיר, אנשים שיש להם הישגים אדירים בהיסטוריה החדשה שלנו במשך 45 שנה, כל אחד וחלקו בהיסטוריה הזו. פרקים נפלאים מילאתם. מה קרה לכם?

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה פרק נפלא? רבין עשר שנים שר הביטחון, איזה פרק נפלא זה? זה פרק מביש.

משה קצב (הליכוד):

הפרק הזה מביש. זיקנתם מביישת את בחרותם. אבל היו להם בעבר גם פרקים נפלאים.

מיכאל איתן (הליכוד):

הביטחון הכי גרוע שיכול להיות. לא היה עוד דבר כזה. לכל שר יש אחריות. לא הצלחת, תן למישהו אחר לנסות.

היו"ר ש' וייס:

זה מעניין. חבר הכנסת איתן אתה מנסה לשכנע את חבר הכנסת קצב.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כך עשו בפלמ"ח.

היו"ר ש' וייס:

חיזוקים, פיגומים.

משה קצב (הליכוד):

הממשלה נכנעה ולא מתוך כך שהאמינה שיש צורך בויתור על רצועת-עזה ויריחו תחילה, אלא מתוך כניעה לטרור; לא מתוך שהיא גיבשה לעצמה קונצפציה חדשה, אסטרטגיה חדשה, מדיניות חדשה, אלא אלא משום שהרימה ידיים, נכנעה לטרור ואמרה: או.קיי, אני מסכימה לוותר על יריחו ורצועת-עזה.

היום גם זה לא מספיק. היום הם רוצים גם את חברון. מדוע הצורך בחברון, אדוני סגן השר? מה קרה שחברון הפכה פתאום להיות יעד לויתור? זה תקדים מסוכן מאוד מה שעשיתם שם.

מה יקרה אם הערבים יסיקו עכשיו את המסקנות המתבקשות ויתחילו לעורר מהומות, התנגשויות נגד חיילי צה"ל בג'נין, בשכם, בקלקיליה? אז תשלחו גם לשם משקיפים בין-לאומיים? מה יהיה ההבדל? אל תתפלאו, תורה של ירושלים באותה מתכונת יגיע. הם ידרשו להפעיל בירושלים את מה שהשיגו גם בחברון.

לכן לממשלה זו אסור לטעות. אין ממשלה שמותר לה לטעות במדינת ישראל. אין ראש ממשלה שיש לו הפריבילגיה להיות מופתע. אנחנו מדברים על קיומה של המדינה. אין מקום לשיקולי יוקרה. אין מקום לשיקולים מפלגתיים. מעמדה של מפלגת העבודה בטל בשישים. מצדי שמפלגת העבודה תתרוקן אם מעמדה של מדינת ישראל נמצא בסכנה.

הנחישות הזאת שאתם פועלים בה והביטחון העצמי שלכם מפחידים אותנו. שום פקפוק, שום ספקות בדרך שלכם. האם אינכם רואים – העיוורון כל כך פגע בכם – שערפאת לא יכול להביא את השלום? גם אם יש לכם אמון ברצון הטוב של יאסר ערפאת.

אתם מניחים את היסודות לצבא פלשתיני, למה זה כל כך חיוני? למה זה כל כך חשוב לכם? למה אתם כל כך נלהבים להניח את היסודות לצבא הפלשתיני? אתם מניחים שהמשטרה הפלשתינית תגן עלינו, על היהודים, תילחם נגד הטרור? אתם משלים את עצמכם, או שאתם כל כך אטומים שאתם לא מבינים שלא כך יהיה?

ה"פתח", אדוני סגן השר, לא יסכים לאמץ את השיטה הידועה לשמצה, את שיטת ה"סזון". הם לא יילחמו נגד אחיהם כדי להגן עלינו, היהודים. ואני אומר לכם, להיפך, הם אפילו יצטרפו לפעולות הטרור. הם יסייעו לביצוע הטרור.

אתם מחזירים את המגורשים ואומרים לעם ישראל – מי לא אמר בשבוע האחרון, ראש הממשלה, שרי ממשלה, כל גורמי הביטחון, כולם אומרים: הטרור יגבר. כך אתם מבטיחים לנו את השלום, כשהטרור יגבר? זו הדרך, זו המדיניות שלכם, זו אסטרטגיה? אם זו ההערכה שלכם שהטרור יגבר, מה עשינו?

תצינו בפנינו, אדוני נציג הממשלה מוטה גור, הישג אחד במשך שבעת החודשים האחרונים שהגענו אליו. כל ויתור אפשרי עשיתם; כל מה שנדרש מכם, הרמתם ידיים. לא היו לכם הכוח והיכולת לעמוד מול הלחץ שלהם. נכנעתם עמדה אחר עמדה, ויתור אחר ויתור. קראתם לזה מחוות – אלה היו ויתורים מרחיקים לכת בנושאים הכי אלמנטריים, הכי יסודיים.

מה השגתם כתוצאה מכל הויתורים האלה? לאן זה הוביל אתכם? ואתם עוד עומדים פה ומודיעים בחודש השמיני להכרה שלכם באש"ף ולכניעות שלכם: הטרור יגבר. אתם שומעים את מה שאתם מדברים? אף לא בשורה אחת קטנה? אף לא הישג אחד לא יכולתם להביא במשך שמונת החודשים האחרונים?

אדוני, יש לי הרבה כבוד אליך, ואתה יודע זאת היטב. אתה הזכרת לבית את שנות ה-50. את תקופת הפדאיונים, זה מה שאתם עומדים להביא עלינו. אתם אמרתם לאש"ף ולפלשתינים: האינתיפאדה ניצחה את צה"ל. מעולם לא קרה בתולדות המדינה, שהטרור ניצח את צה"ל. אותן יחידות מפוארות שהזכרת פה, מטרתן היתה בדיוק לומר להם שהטרור לא יכול לנצח אותנו. ואתם בעצם הכניעות שלכם היום אתם אומרים שהטרור ניצח, שהאינתיפאדה ניצחה את צה"ל, וזה רק עניין של זמן מתי הם ידרשו גם את גבולות החלוקה, זה עניין של זמן מתי ידרשו את ירושלים, וכבר היום ערבים ישראלים – –

היו"ר ע' מאור:

עליך לסיים.

משה קצב (הליכוד):

כבר היום ערבים ישראלים מדברים על הצורך לתת אוטונומיה לגליל. הגיע הזמן שתעצרו, שתעשתו, שתעשו הערכה מחדש של המדיניות שלכם, שתאמרו: אולי אנחנו טועים. אל תקבעו מסמרות בלי קונסנסוס בנושאים קיומיים, אל תלכו לצעדים הרפתקניים. הרי אתם לא תשלטו במדינה לעולם ועד. עוד שנתיים תהיינה בחירות, אזרחי ישראל יחליטו אם אתם או אנחנו, אם הדרך שלכם או הדרך שלנו. מדוע אתם נוטלים על עצמכם החלטות הרות גורל שנוגעות לגורלה של המדינה לעשרות שנים?

אתם ממשיים יום יום את זכות השיבה. אתה מתעלם מכך?

היו"ר ע' מאור:

אתה צריך לסיים.

משה קצב (הליכוד):

אני מסיים. התחייבתם לפלשתינים לממש את זכות השיבה. למה אתם מסתירים את זה מאזרחי ישראל? בקיץ, לאחר הפעלת האוטונומיה, יציפו את יהודה ושומרון 200,000 איש, 300,000 איש. איך תגרשו אותם? איך תוציאו אותם? וכך יהיה מדי שנה בשנה. תוך כמה שנים יציפו את יהודה ושומרון מיליון פלשתינים ויותר.

דווקא בשעה הזאת, גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, דווקא בשעה הזאת צריכה הממשלה וצריך ראש הממשלה לגלות אחריות לאומית, יושר, העזה. קבלו החלטה אמיצה ללכת לבחירות, להעמיד את הנושא להכרעת העם. תביאו להתפטרות הממשלה, אל תסתמכו על הרוב המצומק הזה שאתם נשענים עליו, כי בתנאים שאתם פועלים – שאין בהם שום הישג, יש רק החרפה, הידרדרות, אסקלציה, התגברות הטרור – אתם מרחיקים לא רק את הסיכוי שהיה להשיג את השלום. אני מאמין בדו-קיום ישראלי-ערבי. אני מאמין בשלום. אני מאמין ביכולת שלנו להגיע לשלום עם הערבים. אבל אתם מרחיקים את השלום, ואתם אפילו מסכנים את קיומה וביטחונה של המדינה. זו החלטה גורלית מדי, אחראית מכדי שתישאו אותה לבדכם. תביאו את ההכרעה הזאת לידי העם.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

החלטת הממשלה להחזיר מגורשים ולהציב משקיפים בחברון

היו"ר ע' מאור:

אני מזמינה את חבר הכנסת רן כהן בנושא: החלטת הממשלה להחזיר מגורשים ולהציב משקיפים בחברון. בבקשה.

אני פונה לדוברים לשתף פעולה בעניין מגבלת הזמן. תודה.

רן כהן (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברות וחברי הכנסת, טרור גורר טרור, ולדאבוננו הטבח גורר טבח, ושנאה גוררת שנאה, וקיצוניות גוררת קיצוניות, ואנחנו עומדים אבלים לנוכח האסון הכבד שקרה בעפולה, וקרה באשדוד, וקורה במקומות אחרים, ואנחנו רוצים להשתתף בצער המשפחות ובאיחולי הבראה שלמה לפצועים, ולנסות לשמור על השפיות ועל האיפוק ועל הרציונליות ועל האחריות, כאשר זוממים, בעלי כוונות זדון, עושים כל שלאל ידם כדי לשפוך עוד ועוד דם, כדי לרצוח את התהליך, ואני רוצה מכאן לחזק את ידי הממשלה באי-כניעתה לטרור.

רבותי חברי הכנסת, אפשר להיות חלוקים על תהליך השלום, אפשר למנות את כל מגרעותיו, אפשר לטעון בצדק, מנקודת ראות בעלי הגישה של ארץ-ישראל השלמה, שאסור לוותר על חלק מארץ-ישראל משום שזאת נחלת אבות, משום שזאת ארצנו, משום שזאת המטרה שאליה שאפה הציונות – לדרכם של הטוענים.

מיכאל איתן (הליכוד):

נשמע טוב מאוד.

רן כהן (מרצ):

אי-אפשר לומר שמה שנטען היום זה בשם האידיאולוגיה. מה שנטען היום נטען בשם בקשה אל ממשלת ישראל להיכנע לטרור. בעצם מה קרה? קמו רוצחים נתעבים, שונאי ישראל ושונאי יהודים, ואמרו: הבה נתחכמה להם, ליהודים. אנחנו נטבח בהם בעפולה, ונפגע בהם באשדוד, ונכה בהם בתל-אביב, ונפגע בהם במקומות אחרים, הזעקה בקרב היהודים תעלה, ובכך נשבית את שמחת עשיית השלום, נשבש אותה, נקרע אותה לגזרים. כלומר, הטרוריסטים אומרים בגלוי: אנחנו רוצחים כדי להפסיק את תהליך השלום. ובאים לכאן חברי כנסת, אנשים רציניים או רוצים להיות רציניים, ואומרים: בואו נקבל את מה שהטרוריסטים תובעים, בואו נבטל את התהליך. פונים לראש הממשלה, וכאן לסגן שר הביטחון ואומרים לו: אכן תושיט יד לטרוריסטים; הם רצחו כדי להפסיק את התהליך – תפסיק את התהליך. ולזה קוראים: אי-כניעה לטרור. פשוט מדהים עד לאן העיוות האנטי-לוגי הזה יכול לעבוד. תיכנע, תקבל את דרישת הטרוריסטים, תפסיק את המשא-ומתן, תישאר בעזה, אל תצא משום מקום, אל תכניס משקיפים לחברון, למה? כי זה מה שתובעים הטרוריסטים. ואנשים בבית הזה באים לכאן, לבמה הזאת, ודורשים לקיים את מה שהרוצחים הללו דורשים. ואני שואל: אלוהים אדירים, עד לאן חוסר התבונה יכול להגיע?

ואני אומר – אני נזהר בלשוני, האמינו לי, אני נזהר בלשוני, אני לא רוצה לעשות הקבלה בין הרוצחים של ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי" ומרעיהם לבין מבקשי הפסקת השיחות בבית הזה, אם כי עלינו להודות שקמו לנו, אוי לנו שקמו לנו, אבל קמו לנו, מעטים, קיצונים, קבוצות קיצוניות, שגם הם נוקטים את דרך הטרור או קוראים לנקוט את דרך הטרור.

יוסף בא-גד (מולדת):

איך אתה משווה בנשימה אחת?

רן כהן (מרצ):

אתה לא שמעת. הרי אמרתי שברוך גולדשטיין והרוצחים בעפולה הם כולם אותו דבר. הם נתעבים שבנתעבים, הם רוצחים מאוסים בעיני, כי מי שטובח הוא טובח ולא מעניין אותי אם הוא יהודי או ערבי. לכן אמרתי שאני לא משווה בין התביעה הפוליטית בבית הזה לבין הרוצחים בעפולה. תקשיב היטב למה שמדברים.

רבותי, צריך לזכור מה אומרים. אם באים לכאן לומר: תפסיקו את השיחות, אם באים לכאן לומר: תפסיקו את המהלך, בעצם באים לומר: בואו תעשו את מה שהטרוריסטים רוצים לעשות.

משה פלד (צומת):

הוא לא אמר את זה. חבר הכנסת בנימין נתניהו אמר: להציל את התהליך. הוא לא אמר להפסיק את התהליך.

רן כהן (מרצ):

להציל את התהליך על-ידי הפסקתו. זה מה שרוצה ה"חמאס", זה מה שרוצה "הג'האד".

משה פלד (צומת):

הוא לא דיבר על הפסקת התהליך, הוא דיבר על הפסקת הכניעה לטרור.

רן כהן (מרצ):

מה היא הכניעה?

משה פלד (צומת):

מה היא הכניעה? היא הצבת משקיפים – – –

רן כהן (מרצ):

מה היא הכניעה בהתגלמותה? הכניעה בהתגלמותה היא להסכים לאותה מטרה שלשמה נשלחו הרוצחים הנתעבים, שעוד ביקשו סליחה מהמשפחה של הערבייה, אבל לא ביקשו סליחה מהמשפחות של היהודים. ואני קורא מכאן למשפחה האומללה, השכולה הזאת, נדמה לי שהיא מאחד מכפרי הזועבייה, לדחות בשאט נפש את ההבדלה הזאת בין דם לדם, משום שבאותו מקום, באותו אירוע, באותו טרור ובאותו פיגוע נשפך דם יהודי ונשפך דם ערבי בידי מרצחים נתעבים. אותה משפחה בכפר אכסאל, אני אוקיר אותה, אצדיע לה מכאן, אם היא תדחה את בקשת הסליחה של ה"חמאס". רק ממנה מבקשים סליחה, כי זה דם ערבי. אם יש גזענות נאלחת – היא להבדיל בין דם לדם באותו פיגוע על רקע לאומי. אנחנו היהודים לא הבדלנו בין דם לדם כשהיה הטבח בחברון, וכולנו כאן הוקענו את המעשה הזה אף שנשפך דם ערבי, בידיעה שנשפך פה דם ערבי, ואולי דווקא משום שנשפך פה דם ערבי בידי יהודי נתעב.

אדוני סגן שר הביטחון, אני רוצה לומר לך, שאני לא מבין חלק מן החברים בבית הזה, כשבאים לכאן לבמה, כמו קודמי וקודם קודמי, ואומרים: תצילו אותנו מהתהליך הזה. בואו נניח, רבותי חברי הכנסת, שהתהליך ייפסק. בואו נניח היום שראש הממשלה יקום ויודיע, שאין תהליך, שלא מדברים עם ערפאת, שלא מנהלים עוד את המשא-ומתן עם אש"ף. מה יקרה בשטחים ובישראל? ה"חמאס" יפסיק את מעשיו או יחגוג ניצחון על-ידי שפך דם נוסף? "הג'יהאד האסלאמי" יאמר: באתי על סיפוקי, או יאמר: אני מצליח להרתיע את היהודים מהתהליך הזה ולכן אני אעשה חגיגה נוספת של טרור? וה"פתח", מה יעשה? הוא ישב בחיבוק ידיים או יחזור לחגיגת הטרור שממנה הוא הפסיק? אלוהים אדירים, הלא צריך לפתוח את הראש והעיניים ובאמת לראות למה אתם רוצים להוביל אותנו אם נפסיק את התהליך הזה. האם לא נחזור לאינתיפאדה כפול עשר? האם לא נחזור לטרור כפול מאה? האם לא נחזור לשפך דם כפול מאתיים? יש אנשים הגיוניים בבית הזה שאומרים את הדבר הזה ברצינות?

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לציין פליאה שלישית, ומאוד נוח לי לומר אותה לסגן שר הביטחון, רב-אלוף במילואים מוטה גור. מוטה, אני מוכרח לומר לך, אני מתבייש. אני מתבייש בנקודה אחת, מאחר שאני מכיר את עוצמתו הנפשית של העם הזה, אפוזיציה וקואליציה, ואיך אנחנו יודעים לעמוד בקורבנות איומים, נוראים, שהם פרי מלחמה, שהם פרי העמידה על ההגנה ועל הביטחון של מדינת ישראל; אז אנחנו מאופקים, עצורים, חזקים, מאוחדים ומלוכדים – למה? כי אלה קורבנות המלחמה. אבל כשמתנהל תהליך שלום ויש אויבי שלום שרוצים להרוג אותו על-ידי הפלת קורבנות, אז האפוזיציה חסרת כוח עמידה, אז האפוזיציה לא יודעת לגלות אותה גדלות נפש שהיא יודעת לגלות כאשר יש קורבנות מלחמה, אז היא לא יודעת להתגבר ולהתעלות, אז היא מריצה את הרעל האפוזיציוני על-ידי הישענות על הקורבנות הללו שהם קורבנות תהליך השלום.

לכן אני אומר, כל הכבוד לממשלת ישראל שהיא יודעת לעמוד גם בתקופה הזאת שבה יש קורבנות של תהליך שלום ולא קורבנות של תהליך מלחמה.

אני רוצה לסיים, גברתי היושבת-ראש, בדבר חמור ביותר, חמור ביותר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

רן כהן (מרצ):

מייד אחרי הדברים.

היו"ר ע' מאור:

ברשותך, אני לא אוכל לאשר.

מיכאל איתן (הליכוד):

למה?

היו"ר ע' מאור:

כי לוח הזמנים עמוס.

רן כהן (מרצ):

אתמול קיבלתי, אדוני סגן שר הביטחון, עדות מחרידה, של אדם דתי שנכח לפני מספר ימים לא רב במעמד של ברית-מילה שבו נכח גם ראש ישיבת מעלה-אדומים, הרב רבינוביץ, והוא אמר באותו מעמד מעין הדברים הללו – ויש עדות, העד מוכן לתיתה – – אם הממשלה תיתן הוראות לפרק יישוב או חלק מיישוב ולגרש יהודים מבתיהם – שימו לב למונחים – צריך לסרב לפקודות האלה כמו לפקודות הנאציות. הנאצים – ממשיך ואומר אותו בן-בליעל – הנאצים רצו לגרש יהודים, וכמו שהיה צריך לסרב לפקודותיהם, כך צריך לסרב לפקודות דומות. ולאחר מכן הוא השווה זאת גם לפקודות הנשענות על חוקי נירנברג.

אפרים סנה (העבודה):

מה אתה מתפלא? ככה הם מדברים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם התקוממתם – – –

רן כהן (מרצ):

אותו רב, אדוני סגן שר הביטחון, גם קרא לחיילי צה"ל לסרב לפקודות של הממשלה. זה פרי הבאושים של מי שמנהל היום את תעמולת הזוועה הזאת נגד תהליך השלום שהממשלה הזאת מובילה אותו. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח טריף, איננו. חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

רן כהן (מרצ):

ברשותך, אני מודיע שהעברתי את זה היום ליועץ המשפטי לממשלה כדי לפתוח בחקירה פלילית נגד הרב.

פסק הלכה – סכנה לשלטון החוק

היו"ר ע' מאור:

אני מזמינה את חבר הכנסת אלי גולדשמידט בנושא: פסק הלכה – סכנה לשלטון החוק.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי, חברי הכנסת, אני מתלבט כיצד להציג את הנושא שמוכתר בכותרת: פסק הלכה – סכנה לשלטון החוק, דברים שחבר הכנסת רן כהן כבר התייחס אליהם בסיום דבריו.

הייתי מנסה לומר כמה מלים לפני כן. אנחנו נמצאים בתקופה של מחלוקת מאוד קשה, מחלוקת שאולי לא היתה כדוגמתה מאז קום המדינה.

אגב, לאחרונה, ערב יום השואה, קראתי את ספרו של תום שגב "המיליון השביעי" – ואני ממליץ לקרוא אותו – שעוסק בתהליך שעבר על היישוב היהודי, העברי בארץ-ישראל עוד לפני קום המדינה ולאחר קום המדינה בכל מה שקשור ליחס ולהתייחסות כלפי כל נושא השואה בהיבטים שונים. אחד

הפרקים המאוד מאוד קשים בספר הוא הפרק על הסכם השילומים שכרתה ממשלת ישראל עם הגרמנים מייד אחרי קום המדינה, עם אדנאור, ומה שנעשה ברחוב הישראלי, בימין, בהנהגתו של מנחם בגין, זיכרוננו לברכה, שהגיע לעד למצב של כמעט פגיעה פיסית במליאת הכנסת, בחברי הכנסת, הפגנות קשות ביותר מסביב למליאת הכנסת, תוך שימוש בהיבטים מתחום הרגש הקשים, העמוקים ביותר שהיו בלב כל יהודי באותה עת, ואני מניח שגם בקרבנו היום.

אנחנו התנסינו במהלך כל שנות הקוממיות שלנו כעם במחלוקות קשות. הצרה היא, שהמחלוקות האלה מאיימות בצורה חריפה מאוד על אחדותו של העם היהודי, על אחדותו של הציבור במדינת ישראל. אינני יודע, רבותי חברי הכנסת, מה מסוכן יותר. האם מסוכן יותר לוותר על יריחו ועל עזה או מסוכן יותר שאנחנו נמצא את עצמנו, בעקבות הוויכוח על הסדר השלום המתקדם והולך, כציבור מפולג, שסוע, עם גלי שנאה איומים בין יהודים, בתוך יהודים, בין ציבור דתי לציבור חילוני, בין ציבור שמגדיר את עצמו כציבור לאומי לבין ציבורים אחרים במדינת ישראל?

אני קורא, לכן, לחברי שיושבים בצד הזה של המליאה, תנשמו עמוק, תספרו עד עשר, תחשבו על משהו שיקרה מעבר לקצה האף, מעבר למה שקורה בימים אלה, מעבר למה שיקרה בשבועות ובחודשים הקרובים; תחשבו עלינו במונחים של תקופה ארוכה מאוד שלנו פה בתוך מדינת ישראל, איך נחיה איש עם רעהו.

חנן פורת (מפד"ל):

למה אתה קורא לצד השני? רק לצד אחד אתה קורא.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני קורא לצד השני, חבר הכנסת פורת, לא מפני שאני חושב שאנחנו יותר טובים מכם, אלא משום שאני חושב שבימים אלה האחריות הלא-פשוטה על איזה תום סביר בוויכוח הציבורי מוטלת בראש ובראשונה עליכם, כי אתם האופוזיציה. אתם תוקפים. אנחנו מבצעים מדיניות.

חנן פורת (מפד"ל):

ההחלטות לא צריכות להתחשב בתפיסה הפנימית? למשל, השאלה של עקירת יישובים מאדמתם היא דבר שאפשר – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת חנן פורת, אני הייתי מבקש, אם אפשר, למעט בקריאות ביניים. אני אגיב על מה שאתה אומר.

משה פלד (צומת):

מחנה השמאל הוציא אלפים לרחובות תוך כדי לחימה, כשהפגזים עדיין שרקו, במלחמת של"ג.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת פלד, העובדה שבמהלך ההיסטוריה של 46 שנות קיומה של מדינת ישראל היו צדדים שונים בציבור הישראלי שעשו דברים כאלה או אחרים, איננה יכולה להוות, לאורך זמן ותמיד, אליבי למצב שבו אנחנו עלולים או עשויים – היום האקדמיה איננה מבחינה בין עשויים לעלולים – להימצא במצב של קרע בתוך הציבור בישראלי.

מה שאני רוצה להביא, כדוגמה לקריאת הביניים של חבר הכנסת – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הקרע הוא תוצאה של ויכוח, הקרע הוא תוצאה של מעשה של קרע – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה רוצה? שאמחה כפיים?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני לא רוצה שתמחה כפיים. חובתך היסודית, כאופוזיציה, היא לתקוף את הממשלה ואת מדיניותה. אין לי בעניין הזה שום ספק, וביום שאתה תהיה בשלטון, תהיה זאת חובתי לתקוף את מדיניותך ואת מדיניות ממשלתך כל אימת שלא אסכים לה. אבל יש הבדל, ואני אומר לך שעברנו איזה קו אדום ברמת הוויכוח הפוליטי לעבר רמות שמעבר להן מגיעים לאובדן שליטה על המצב.

אין שום בעיה. ביום שקורה אירוע כל כך נורא בעפולה – ואין בן-אדם במדינת ישראל שלא הזדעזע זעזוע שאני לא יכול אפילו להסביר אותו במלים, מהמראות וממה שהיה שם, באותו יום – בה בשעה, לצאת לעפולה, ואני לא אומר להסית, אני לא רוצה להשתמש בביטויי החריף, אבל לא לנקוט פעולה

להרגעת רוחות, לא לאמר: יש לנו ויכוח עם הממשלה, לשיטתכם, אבל בואו נקיים את הוויכוח הזה מחר, מחרתיים, לא ביום שהדברים האלה קורים, לא ביום שהגופות שרופות, לא ביום שהאיברים כרותים – הרי אין שום בעיה, כשהציבור כולו נמצא בסערת רגשות איזמה, קשה, ללא הבדל פוליטי. אני לא חושב שבתגובה על מה שקרה בעפולה, ברמת הזעזוע היה הבדל פוליטי בין איש כזה או איש אחר במדינת ישראל. אני לא שמעתי מכם, ואני רוצה להזכיר לחיוב ולמופת את התגובה של חבר הכנסת עובדיה עלי, לפני שנתיים או שלוש שנים באירוע דומה שהיה בעפולה – זה לא חזר הפעם, זה לא חזר הפעם על-ידי המנהיגים שלכם, זה לא חזר הפעם על-ידכם – – –

חנן פורת (מפד"ל):

אנחנו שמענו את חבר הכנסת ביבי נתניהו, דווקא ייאמר לשבח שהוא – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני שמעתי דברים לגמרי אחרים – – –

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה, חבר הכנסת פורת, לחזור להערת הביניים שלך. אתה מדבר על פינוי יישובים, וזה הנושא שלשמו ובשמו אני נמצא פה על הדוכן. מתי אתם כתבתם, אתם או הרבנים מטעמכם כתבו אותו פסק הלכה? כאשר פונה יישוב? כאשר איזו ממשלה החליטה על פינוי יישוב? שאלו את הרב צפניה דרורי בטלוויזיה: כשפינוי יישובים במדינת ישראל, כשפינוי את ימית, כשהדברים נעשו בפועל על-ידי ממשלה של הימין, אז לא כתבו פסק הלכה. כאשר זה נעשה בפועל לא היה פסק הלכה. שאלו את הרב צפניה דרורי – ואני מכבד אותו – הרב של קריית-שמונה, ולא היתה לו תשובה.

כאן אתם באתם לפני שמישהו החליט על איזה פינוי, קיבלתם תשובה מראש הממשלה שלא יפנו יהודים מתל-רומיידה ולא יפנו יהודים מחברון, אף שזה היה בעיתונים ואף שהיה סביב זה ויכוח ציבורי, אבל יש הבדל בין ויכוח ציבורי לבין החלטת ממשלה, ובכל זאת החלטתם, לא אתם, הרבנים, לצאת עם אותו פסק הלכה שיצר את הנורמה הנוראית הזאת, שמרבית הציבור הדתי-הלומי – אני ראיתי אנשים בוגרי ישיבות הסדר נקראים, וראיתי אתכם מתכנסים בתוך הסיעה שלכם, סיעת המפד"ל, ומתלבטים התלבטות קשה ביותר כתוצאה מהעניין.

למה אני מתכוון באומרי "אחדות העם"? לכתוב פסק הלכה כזה, כשהעניין עוד לא הגיע לידי ביטוי, זאת פגיעה באחדות העם. למה זה הביא? זה יצר שוב תחושה של הסתה, ומהי הסתה, שאולי – אתם יודעים מה? לא אולי, אתם אינכם מתכוונים לה – שיש פה ממשלה שהיא אנטי-יהודית, היא

פוגעת ביהדות. ואתם מטפטים את זה יום יום ושעה שעה. הנזק לעניין הזה אינו נזק אלקטורלי, אינו נזק הנוגע לשאלה מי יהיה מחר בשלטון ומי לא יהיה מחר בשלטון. הנזק הזה הוא נזק ביכולת, חבר הכנסת חנן פורת, שלך ושלי לחיות יחד, פה, ואנחנו צריכים לחיות יחד לפני שנשב ביריחו, כי לחיות יחד, חנן פורת ואלי גולדשמידט, יותר חשוב מאשר לשבת ביריחו.

חבר הכנסת זבולון המר, לפני שנים, אני זוכר, עוד לא הייתי אפילו בפוליטיקה, ראיתי אותו בשידור "מוקד" והוא אמר: בין עם ישראל לארץ-ישראל – קודם כול עם ישראל. הוא היה אמיץ כשהוא אמר את זה כאיש שיצא מתוך "גוש אמונים" – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא ניתן לכם לנצל את זה על מנת שלא ניאבק בברית שביניכם לבין תומכי אש"ף – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אתם לא רוב, אתם לא רוב בציונות – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – – אתם יצרתם רוב מלאכותי – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת איתן, זה לגיטימי שתאמר את הדברים, אני מכבד את מה שאתה אומר אף שאינני מסכים – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת גולדשמידט, זמנך תם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זמני תם, אני מסיים. בין זה לבין יצירת אווירה של דה-לגיטימציה של ציבור שלם, מצב של סכנה לאחדות העם – המרחק גדול.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא מתבייש?

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה להזכיר לך, חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מה עשיתם לציבור המתנחלים? איזו דה-לגיטימציה?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה לא מתבייש?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה לסיים — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת ממך לסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני רוצה לסיים — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

מסע שיסוי שלא היה כדוגמתו — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת איתן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אמרתי לך קודם שאין צדיקים לא בצד הזה ולא בצד הזה. אני קורא פה בשם כולנו, בסדר?

משה פלד (צומת):

— — — לממשלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אף אחד בממשלה לא עושה דה-לגיטימציה למתנחלים. סגן-השר מוטה גור עושה דה-לגיטימציה למתנחלים? אני עושה דה-לגיטימציה למתנחלים?

משה פלד (צומת):

היחיד — — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד. חבר הכנסת פלד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יש לי ויכוח אתם אבל אני לא רוצה דה-לגיטימציה.

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת פלד — — —

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פלד. אני מבקשת לסיים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת פלד, אני רוצה לסיים במשפט אחרון באמת, ואם לא יפריעו לי זה יהיה משפט אחד.
היום שמעתי ברדיו על הפגנות של הימין. בהפגנות של הימין שרים שיר הלל לברוך גולדשטיין — — —

מיכאל איתן (הליכוד):

בושה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זאת בושה, אני מסכים אתך, ואני מציע שכל אחד מאתנו, היום, ערב יום הזיכרון ויום העצמאות, נעשה לעצמנו חשבון נפש שחורג מהחיים הפרלמנטריים, פה בתוך הבית, ובקוניונקטורה הפוליטית הנוכחית. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אלי גולדשמידט.

פסיקת הרבנים וקריאתם לסירוב פקודה

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום, בנושא: פסיקת הרבנים וקריאתם לסירוב פקודה. תנמק את ההצעה חברת הכנסת ענת מאור. בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, ראשית תרשו לי להסתייג מהבורות ומגסות הרוח של חבר הכנסת פלד.

רציתי לפתוח את דברי בהבעת גינוי חריף נגד הפשע הנתעב בעפולה, שפגע בילדים, בנשים ובגברים מבירת העמק כולו – –

יוסף בא-גד (מולדת):

למה לא לומר "טבח"?

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת בא-גד.

ענת מאור (מרצ):

– – מהאזור, מיישוב ערבי ומקיבוץ, שכולם שותפים לאזור; הדבר זעזע את כולנו ואני מביעה תנחומים למשפחות האבלות ואיחולי החלמה לפצועים.

כעת – לנושא הדיון. פסק ההלכה של רבני המפד"ל חושף שתי סוגיות מרכזיות בסדר-היום הלאומי שלנו. האחת – מערכת היחסים בין המערכת הפוליטית-הדמוקרטית לבין פסקי ההלכה, שהיא שיקוף של כלל מערכת היחסים בין חילונים לדתיים, בין החוק לבין ההלכה.

כולנו הסכמנו על נקודת איזון עדינה, מורכבת, שמאז קום המדינה כל הצדדים החליטו להתפשר עליה, וצריכים להיות זהירים בה. לפיכך אי-מעורבות של פסקי הלכה בהלכות פוליטיקה, ובוודאי אי-התערבות בצה"ל ובפקודות שלו ופשרה והסכמות בכל מישורי החיים – זה צו שהוא הכרחי לכולנו, לחיים המשותפים.

אני רוצה לציין דוגמה נוספת לכך שרבנים ראשיים פוגעים ברקמה של הסכמה קודמת – בנושא הגיור של ילדים מאומצים. אנחנו יודעים שהנושא רגיש לאלפי משפחות חשוכות ילדים, שנבצר מהן לזכות בשמחה האדירה הזאת של הבאת ילד לעולם. הפתרון שלהן הוא אימוץ ילד. לשמחתנו, בארץ הזאת יש מעט תינוקות זנוחים, וזו לברכה לכולנו.

לכן נגזר על משפחות רבות לאמץ ילדים ממדינות אחרות, וכשהתינוקות באים לתהליך הגיור, הנושא הוסדר והיו הבנות, עכשיו יש לפתע החרפה, ואני מקווה שבעקבות הפגישה שאני מקיימת היום עם הרב הראשי, הדבר ישתנה.

אני חוזרת לנושא עצמו, פסק ההלכה בנוגע לסרבנות. אני רוצה לשבח רבנים אחרים, החל מהרבנים הראשיים ורבנים בצה"ל ופוליטיקאים שהסתייגו מפסק הלכה זה.

לכאורה, היה ניתן להסתפק בהסתייגות, שכן אם מיעוט רבני פסק פסק הלכה שכזה והרוב הסתייג ממנו, הרי מודה ועוזב ירוחם.

לעומת זאת, בוויכוח הזה נחשפה המחלוקת המהותית – ניסיון של מיעוט או של חלק ממנו לערער על הלגיטימציה של הממשלה שנבחרה על-ידי רוב ומובילה את תהליך השלום, שהמחלוקת עליו לגיטימית, אבל ההתנגדות והערעור על סמכות הממשלה הם שאינם לגיטימיים.

עכשיו אנו נמצאים בתהליך שבו מעצבים את פני השלום. הממשלה הזו נבחרה תחת דגל השלום. ההחלטה עברה בכנסת ברוב דמוקרטי של 61 מול 50 מתנגדים ותשעה נמנעים. לפיכך, לפי כל אמת מידה דמוקרטית, הסמכות, הזכות הפוליטית, הזכות המוסרית והשלטונית מצויה בידי ממשלה שקיבלה את המנדט שלה מהעם בבחירות. ולכן, זו לא רק זכותה, זו חובתה כלפי בוחריה ליישם את הסכם העקרונות שהכנסת הזאת אישרה.

הובלט שהדיון על ההתיישבות יהיה רק בשלב הקבע, ואנחנו נאמנים למה שהחלטנו, ולכן אנחנו לא מקדימים את המאחר. אנחנו מרגישים מחויבות עד אז לדאוג הן לרווחה, הן לחינוך של התושבים

בשטחים – תהיה עמדתנו הקודמת לגבי ההתיישבות בשטחים אשר תהיה – והן למצב הביטחון שלהם.

לעומת זאת, אם תוך כדי יישום הסכם העקרונות משיקולי ביטחון, וביטחון בלבד, ולא משיקולים פוליטיים, מסתבר שיש מקומות שבהם יישוב יהודי מהווה סכנה ביטחונית, כמו היישוב בלב חברון, כמו זה שבנצרים, ולא מדובר על פינוי, מדובר על העברה וריכוז בתוך הגדה ובתוך הרצועה, זו זכותה וחובתה של הממשלה לדאוג לכך – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

גם הקיבוץ שלך היה פעם מוקף בערבים.

חנן פורת (מפד"ל):

למה נצרים מהווה סכנה ביטחונית?

ענת מאור (מרצ):

מי שמשווה את ימינו כמדינה ריבונית לימי מלחמת העצמאות, ששבה תקפו חמש מדינות את מדינת ישראל, לא מבין היסטוריה מהי. לא אנחנו התחלנו במלחמה, הקיבוץ שלי ניהל וקיים יחסים הוגנים מאוד עם הערבים השכנים. אבא שלי, זיכרוננו לברכה, היה בשיתוף פעולה הדוק אתם.

רחבעם זאבי (מולדת):

ולא תקפו אתכם? – – – ולא באו להגן עליכם?

משה פלד (צומת):

ענת מאור (מרצ):

לאחר שהם תקפו היה הגירוש. הציונות מראשיתה לא גירשה ערבים, חבר הכנסת זאבי, אל תהפוך את הבורות לדגל. ומי שלא יודע היסטוריה מהי ומשווה בין מלחמת העצמאות של 1948 לתקופה שאנחנו בה מדינה ריבונית, לא יודע מהי בכלל השוואה היסטורית.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה ההבדל?

משה פלד (צומת):

— — —

חנן פורת (מפד"ל):

למה נצרים מהווה סכנה ביטחונית?

ענת מאור (מרצ):

ולכן אני חוזרת, זו זכותה וחובתה של הממשלה לעמוד מאחורי הסכם השלום, לדאוג ליישומו ולקדמו.

ועכשיו אני עוברת לוויכוח שצמח בשולי פסק ההלכה של הרבנים של המפד"ל, לגבי הזכות לסרב.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

— — —

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה לקבוע בצורה ברורה, כמי שמשתייכת למחנה השלום לאורך כל השנים, וכמי שעמדה בפני עשרות ומאות חניכים, וכך אמהות ואבות נוספים, כל מחנה השלום, למעט תנועה קטנה של "יש גבול" התנגדו לסרבנות, לרבות השר יוסי שריד וגם השר יאיר צבן — — —

משה פלד (צומת):

— — —

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת פלד, תקרא ותלמד עובדות. כל המפלגות – מפלגת העבודה ומרצ, ולפי ידיעתי גם חד"ש, תנועת "שלום עכשיו" וכל מחנה השלום – חרקנו שן, שכן לפי דעתנו הכיבוש משחית מוסרית, אך תמיד אמרנו לבנים ולבנות: עליכם להתייבב. רק במלחמת לבנון הוקמה תנועת "יש גבול", ואנו התנגדנו לה. התווכחנו אתה ונאבקנו, אנחנו אנשי השלום, אנשי השמאל, בעשרות ויכוחים ובעשרות סימפוזיונים בעימות נגד "יש גבול".

משה פלד (צומת):

התווכחתם אתה אבל – – –

ענת מאור (מרצ):

פרופסור ליבוביץ תקף אותנו בשל כך, וכולנו ענינו כנגדו. ועד היום, חברי הכנסת, וכולם יודעים זאת, יש 187 סרבני גיוס בלבד – לא מאות ולא אלפים. כלום זה היה נעשה אילולא הוויכוחים שלנו, אנשי השמאל, מול החברים שלנו, מול הידידים שלנו, מול החניכים שלנו?

ואני רוצה להגיד לכם, כמחנכת שחינכה כמה מחזורי י"ב, שכאשר הכנו אותם לצבא הדילמות היו נוראיות, כי החניכים היו מגיעים בשבתות, ולא אחת בקושי יכולתי להסתכל בעיניהם, שכן אין כיבוש נאור. היינו שולחים בנים לקסבה של שכם ולעזה, והם היו עומדים בפני דילמות בלתי אפשריות. לכן כל כך העצמנו את המאבק על השלום ונגד הכיבוש. אבל תמיד אמרנו לבנינו: לא לסרבנות. גם אמרנו שאנחנו מתחייבים לעשות ככל שלא ידנו להיאבק בצורה פוליטית לשינוי משטר הכיבוש, ודווקא בשל כך אין לכם מנדט לסרבנות. ואכן, חברי הכנסת, זאת עובדה ידועה, שרק 187 חיילים סירבו והם נשאו בעונשם בדין והלכו לכלא. הניתן להשוות זאת לסירוב לפינוי?

ואני מבינה כל התנגדות, ואפילו התנגדות פסיבית, אבל חס וחלילה שקיצונים, ולשמחתי זה רק הקיצונים, יהיו פוליטיקאים ויהיו רבנים ויהיו אשר יהיו, שיטיפו לסירוב, שיטיפו ללקיחת נשק ביד ויגרמו לתוצאות שאיש אינו צופה אותן.

הממשלה הזאת היא ממשלה ריבונית. אנחנו מתמודדים על קידום השלום בחריקת שיניים, כי זה תהליך חשוב ביותר וקשה. זה לא גן של ורדים. אבל הכוח שעמד תמיד לימין הציונות על כל פלגיה, היה הנחישות והחוסן הפנימי. כבת נגבה אני זוכרת את תקופת ה"פדאונים" ואת הפחד בלילות, ותמיד אמרו לנו: עמידת נגבה זה לא הקו האחרון. יעמדו לנו רק אורך רוח ומאבק לאורך שנים וכוח עמידה ונחישות, וככל שהטרור מתגבר כן צריך יותר חוסן פנימי. וככל שהרצח מתועב ביותר כן צריך את המנהיגות הפוליטית, המוסרית והרבנית של כולנו כדי להתווכח ויכוח פוליטי לגיטימי, אבל בשום אופן לא לכרסם ולא לערער, לא על הסמכות הפוליטית והריבונית של הממשלה, ועוד פחות מכך על חוסנו וכוח עמידתו של העם, כי בלי זה לא נצליח בבניית השלום והחברה. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת ענת מאור. אני מזמינה את סגן שר הביטחון להתייחס להצעות.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, שאל חבר הכנסת משה קצב: אתם לא חוששים, אין לכם ספקות, אין לכם הרהורים נוספים, אתם כל כך בטוחים?

רחבעם זאבי (מולדת):

רון נחמן (הליכוד):

סגן שר הביטחון מ' גור:

גמרתם ללמד אחד את השני?

רחבעם זאבי (מולדת):

חינוך במחנה הלאומי.

סגן שר הביטחון מ' גור:

ובכן, שאל חבר הכנסת קצב, האם אין לנו כל זה. ודאי שיש לנו, אוי ואבוי אילולא היה לנו. אני אינני מכיר אדם שהתנסה בקבלת החלטות ואין לו הרהורים ומחשבה שנייה ובדיקה עצמית. זה לא אומר שהוא לא מסוגל לקבל החלטה; זה לא אומר שהוא לא מסוגל לקבל החלטה לגבי הנתיב שבו הוא ממשיך לפעול. ואנחנו יושבים על המדוכה לא יום יום, אלא שעה שעה. יש לנו תפיסה כוללת, ואנחנו בודקים אותה כל הזמן בדיקה חוזרת, גם בפרטי הפרטים, כדי שלא יקרה מצב שאולי אנחנו נהיה בסדר בתמונה הכוללת, במקרו, ונעשה חטאים רבים או משגים רבים בפרטים, במיקרו. אבל אין לנו ספק שהכיוון שבו אנחנו הולכים, כיוון השלום, על אף כל הקשיים והסיכונים הטמונים בו, הוא כיוון נכון.

היו לנו מלחמות, הרבה מלחמות. ניצחנו בהן. הגענו למצב שלא רק העולם, גם הערבים, מכירים בכוחנו ובעוצמתנו. עכשיו השאלה היא, האם את העוצמה הזאת חייבים לנצל אך ורק בדרך המלחמה, או שמא יהיה נכון לנצל אותה לשלום. בתחום הזה החלטה שלנו ברורה: אנחנו הולכים בדרך השלום, ונדמה לנו שחובה לאומית היא לנסות ללכת בדרך הזאת ולעשות כל מה שניתן כדי שהיא תצליח.

בשבילך, חבר הכנסת קצב, אני חוזר ואומר: זה לא אומר שאנחנו לא חוששים, שאנחנו לא מהססים ואנחנו לא בודקים את עצמנו שעה שעה. אנחנו עושים את כל זה. כל מי שהתנסה בקבלת החלטות חשובות יודע, שגם אחרי שקיבלת החלטה אתה כל הזמן עוד בודק את עצמך האם אומנם זה הכרחי. על זה לא דיברתי, כי זה מובן מאליו.

משה קצב (הליכוד):

אתם מכריזים שאין לכם דרך נסיגה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

לא, לא אנחנו. יש כל מיני פרשנים. לא צריך לערבב.

משה קצב (הליכוד):

ראש הממשלה. פרס אמר את זה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

לא. שהדרך היא ללא חזרה, זאת אומרת שהרצון הוא להמשיך וללכת בדרך השלום למרות הקשיים הרבים, והם רבים. אנחנו לא מסתירים אותם. הם רבים, וגם רבים אלה שמתנכרים להם.

בין הסיכונים האלה, אני מוכרח לומר פה את דעתי, הבעתי אותה גם בדיונים, אני לא אוהב את הנוכחות של הכוח הבין-לאומי, כל נוכחות כזאת. כנגד זה, אני אף פעם לא עשיתי ממנה מי-יודע-מה, איזה מכשול שמפריע לנו להתקיים, מפריע לנו לפעול. כשהיינו צריכים, פעלנו. מה שקרה אחרי מערת המכפלה, אני חשבתי שצריך מהר ככל האפשר לגמור את הגל הבין-לאומי. יש לנו עוד גל מוסלמי שאנחנו לא יודעים מה המלה האחרונה שלו; יש עוד גל ערבי שאנחנו לא יודעים מה המלה האחרונה שלו; אנחנו עוד לא יודעים את כל ההשפעה על ערביי ישראל. אבל החלטת העצרת, החלטת מועצת הביטחון היתה כזאת, שבחלקים גדולים ממנה אפשר היה ללכת לקראתה ולעצור את הגל הבין-לאומי. על כל דבר משלמים משהו. לפי דעתי, התשלום ששילמנו הפעם, באופן יחסי למה שיכול להתרחש בגל כזה, היה תשלום לא גדול. ואגב, הוא לא היה בכלל לאש"ף, הוא היה למה שאני

אומר, הוא היה מכוון לעצור איזה דומינו בין-לאומי. ואני לא צריך לומר לך, שבשנה האחרונה היו לנו בתחום הזה הרבה מאוד הישגים וחבל סתם לאבד אותם.

לכן, בשאלה מה כדאי לקבל ומה אנחנו מסכנים, החלטנו החלטה שלפי דעתי, לפי התוצאות עד עכשיו, היתה צודקת. יש להם הרבה קשיים, הם עוד לא יודעים איך לעשות את זה, עוד אין להם די אנשים. אבל אני מדבר עלינו. את הגל הבין-לאומי הצלחנו לעצור.

לגבי חוק השיבה, אני רוצה שיהיה לך ברור. אנשים אשר ייכנסו לביקורים, לפי ההסכם עד הרגע הזה, ביהודה ובשומרון, בוודאי עוברים ביקורת אישית. מי מהם שלא יצא, אנחנו מוציאים אותו.

משה קצב (הליכוד):

היום.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני אומר, ההסכם עד היום. אותו דבר בעזה, יש לנו פיקוח על הרשימה של נכנסים לעזה, לוודא שיצאים. כי בעניין חוק השיבה, אנחנו מעולים.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, שמעון פרס חתם בקהיר על התחייבות שהפלשתינים שיעברו את מעברי הירדן יעברו בדיקה או תשאול. לא תהיה שום אינפורמציה בידי הגורמים המוסמכים של ישראל לגבי הכתובות שלהם, ולא תהיה אפשרות לגרש אותם.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אתה טועה.

משה קצב (הליכוד):

לא.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אתה טועה. אבל אני אבדוק את זה עוד היום בכתובים, ואפנה את תשומת לבך אל הכתוב במדויק. מכיוון שחוק השיבה עומד מולנו כל הזמן כמו דגל שחור, שלא יהיה פרץ במה שאנחנו מסכימים שיאפשר את העניין, בכלל זה כאשר אנחנו מדברים על שוטרים, כותבים בדיוק מי יוכל לבוא אתם – אך ורק קרובי המשפחה מדרגה ראשונה, והם בלבד. כך שבעניין הזה אנחנו מאוד זהירים, שלא ייפתח ולו הפתח הקטן ביותר בחוק השיבה.

משה קצב (הליכוד):

אשמח אם תבדוק את זה, את ההסכמה של שמעון פרס מלפני חודש.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אמרתי לך שאבדוק ואגיד לך.

חברי הכנסת, גברתי היושבת-ראש, עלתה השאלה של פסק ההלכה. יש לזה כל מיני אספקטים. אבל ראשית כול, זה לא חדש. הוויכוח הזה נשא אופי מאוד מיליטנטי בקשר לרפורמה, לרבנות הרפורמית. יש יהודים שרוצים לראות את מדינת ישראל כמדינת הלכה. אבל מדינת ישראל היא מדינת חוק. הוויכוחים בכנסת על חוקי-היסוד עולים תמיד על סלעים קשים, כי אנחנו, העם היהודי, שבו מחוברים הדת והלאום באופן ייחודי, קשה לנו למצוא את התשובות על כל השאלות השנויות במחלוקת בין חוקה שתהיה חוקה חילונית ביסודה לבין מדינת הלכה. מוטל על כולנו למצוא את הדרך לחיות כיהודים, עם הקושי הזה.

יש תחומי חיים הנתונים לשלטון האזרחי, לבתי-הדין האזרחיים, למשפט האזרחי. הצבא הוא אחד הגופים הללו. ולכן כל ניסיון לערב את הצבא, אם בתחום פוליטי ואם בתחום דתי-פוליטי, הוא טעות ממדרגה עליונה.

אני מקווה שלאחר מה שקרה בשבועיים האחרונים תהיה זהירות רבה מצד כל הנוגעים בעניין להשאיר את הצבא מחוץ לוויכוח. יכול להימשך הדיון פה בכנסת, בממשלה, ברחוב, על-ידי הפגנות וכדומה, האם הדרך הזו או הדרך הזו היא הנכונה. כל מי שיש לו אחריות מינימלית לשלומה של המדינה ולאחדותו של העם, לא ייתן את ידו לשרבב את הצבא לתוך הוויכוח הזה ולא יוציא לו הנחיות למה הוא יישמע ולמה הוא לא יישמע. אנחנו כולנו מתלבטים פה בסוגיה הזאת. איך אנחנו רוצים להעז להטיל את כל האחריות על כתפו של חייל שבלאו הכי עומד בפני מצבים קשים ומסובכים, והוא יצטרך להחליט?

הקרע בעם יהיה בלתי נסלח. הקרע בצבא עלול לחולל משבר. לכן, אני מקווה שלנוכח כל מה שקרה בימים האחרונים, כל מי שקשור בעניין, ויהיו דעותינו אשר יהיו, ויהיו הוויכוחים בינינו אשר יהיו, ייזהר שבעתיים על מנת שעם ישראל וצה"ל יוכלו להמשיך ולתפקד כמקשה אחת.

אני לא רוצה להיכנס לוויכוח על יישוב כזה ויישוב אחר. ההיסטוריה היהודית עשירה מאוד ומגוונת מאוד בתחום הזה – איפה ישבנו, מתי ישבנו, איזה חלקים עזבנו ועל איזה חלקים ויתרנו. אינני רוצה

להיכנס לוויכוח הזה. לא זו היתה השאלה של הימים האחרונים. השאלה של הימים האחרונים נגעה לסוגיה ברורה, השארת הצבא מחוץ לוויכוח פוליטי דתי, ואני מקווה שכך זה יהיה.

היו"ר ע' מאור:

תודה לסגן השר. אנו עוברים להצעות להסיר את הנושאים. אני מזמינה את חבר הכנסת בני טמקין להסיר את הצעתו של – – – אני רואה שהוא איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת יוסף בא-גד להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן. בבקשה, דקה, מן המקום.

יוסף בא-גד (מולדת):

בתחילת דברי אני רוצה להצביע על שני חברי כנסת שעשו מעשה אישי לדוגמה, ואני חושב שכולנו צריכים ללמוד מהם: חבר הכנסת אלי גולדשמידט שהלך ללון לילה אחד באבו-כביר, וחבר הכנסת מיקי איתן שהלך לחודש לחברון. אני חושב שכל שאנו, חברי הכנסת, נראה דוגמה אישית, כך ייראו הכנסת ועם וישראל יותר טוב, ואני מציין זאת לשבח.

ועכשיו לעניין. אני שואל את כל הנואמים: האם אתם מסכימים שגם את הפיגוע בעפולה נכנה "טבח", כשם שהיה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, סיימת.

יוסף בא-גד (מולדת):

לא, גברתי היושבת-ראש, אני רק ציינתי את שני חברי הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

הכול במסגרת של דקה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני רק שואל: האם תסכימו שגם הפיגוע בעפולה ייקרא טבח כמו שהפיגוע בחברון נקרא טבח? אז נתייחס לדברים.

אני רוצה גם לשבח את סגן השר על דבריו על ישיבות ההסדר. יישר כוחו. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. חבר הכנסת חנן פורת להסרת הצעתו של חבר הכנסת אלי גולדשמידט, בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני סגן שר הביטחון, רבותי חברי הכנסת, מה שמתרחש בימים אלה איננו אפילו נסיגה בעקבות הסכם. גם לסגת אינכם יודעים. מה שמתרחש הוא מנוסת בהלה, שעליה אפשר לומר את הפסוק: "ויתגנב העם לבוא העיר כאשר יתגנבו העם הנכלמים בנוסם במלחמה".

התקשר אלי בערב שבת קודש אחי, היושב בקיבוץ עלומים שבנגב, ואמר לי: היתה התחייבות כלפינו שתוקם גדר מערכת אם ייסוג צה"ל מעזה. הגדר לא הוקמה. אולי תעבור שנה עד שהיא תוקם. בינתיים אנחנו מקבלים ידיעות מודיעיניות על מוקשים שעלולים להיות מונחים בשדות המשק, על מחבלים שעלולים – בלי שום מחיצה שתפריד ביניהם, בין אנשי ה"חמאס" ובין אנשי ה"פתח" – לחדור לשטחנו.

אני רוצה לומר לך, אדוני סגן שר הביטחון, ודווקא משום שאנחנו נותנים אמון בכוונותיך הטובות, כי מה שמתרחש כאן זוהי מנוסת בהלה, שמהווה מודל לעתיד. את זה צריך למנוע. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אנו ניגשים להצבעה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש להגיב.

היו"ר ע' מאור:

סגן שר הביטחון מבקש להגיב, בבקשה. לאחר מכן ניגש להצבעה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

גברתי היושבת-ראש, תודה רבה על הרשות שנתת לי.

חבר הכנסת חנן פורת, אני מוכרח להודות שאני ממש מתפלא. אינני מבין מה זה עוזר שכל הזמן מנסים להכניס פחד יותר עמוק, יותר עמוק, יותר רחב.

חנן פורת (מפד"ל):

דיברתי על נתונים.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אתה קיבלת נתונים, ואנחנו אחראים לנתונים.

הכוח המבצעי של צה"ל עומד מוכן בדיוק כפי שהיה קודם. לא מתאים לך לקחת תזוזה של מחנה מינהלתי כזה או אחר ולהסיק מזה מסקנה על היכולת המבצעית. לא השתנה שום דבר בעוצמה שלנו שם, ביכולת הפעולה שלנו שם, בנחישות הפעולה שלנו שם. זה דבר אחד.

דבר שני, אומנם קיבלנו החלטה להקים גדר, והגדר הולכת ומוקמת. לצערנו הרב, בעקבות קבלת החלטה שלנו פה בכנסת על חוק המכרזים, העסק זז הרבה יותר לאט ממה שראש הממשלה התכוון שזה יקרה, ופה אני יכול לומר זאת. אנחנו כרגע מפעילים את כל הלחצים האפשריים על מנת להביא לכך שהגדר הזאת, שהיא גדר של ממש, תוקם מהר ככל האפשר.

עד אז אנחנו נותנים את הפתרונות הנדרשים גם בנוכחות של כוחות, גם בפטרול של כוחות, ואני לא צריך להזכיר לך שהיו תקופות שבהן לא היו לנו גדרות. להגיד שאין בעיות? יש בעיות. אבל אלה בעיות שאנחנו יכולים להתמודד אתן בצורה סבירה. לקרוא לזה מנוסה, בריחה – לא דובים ולא זאבים.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אדוני סגן השר, אני מבינה שאתה מוכן לדיון במליאה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

כפי שרוצים.

היו"ר ע' מאור:

אם כך, אנו נצביע על ההצעות שהעלו חברי הכנסת משה קצב, רן כהן, אלי גולדשמידט וענת מאור, לדין במליאה. בבקשה, ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום – 16

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת

מ' קצב, רן כהן, א' גולדשמידט וע' מאור בסדר-היום נתקבלה.

שר הכלכלה והתכנון ש' שטרית:

אני מבקש לצרף את קולי בעד.

היו"ר ע' מאור:

16 בעד, יחד עם קולו של השר שטרית 17 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. ההצעות יועברו לדין במליאה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ע' מאור:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושבת-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994, שהחזירה ועדת העבודה והרווחה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. תודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה לסגנית מזכיר הכנסת.

הסכנה של בינאום ירושלים

היו"ר ע' מאור:

אנו עוברים לסדרה נוספת של הצעות לסדר-היום, ששיב עליהן בסוף השר יוסי שריד.

תחילה, הצעתו של חבר הכנסת רפאל איתן: הסכנה של בינאום ירושלים. בבקשה.

רפאל איתן (צומת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, מאז הוגשה הבקשה לכינוס מיוחד של הכנסת אירע הרצח השפל בעפולה שבעטיו נפלו שבעה קורבנות ונרצח ישראלי בצומת-אשדוד.

מעשים אלה אינם מושפעים מתהליך השלום, ושום תהליך או הסכם לא ימנעו בעתיד מעשי טבח או ניסיונות לבצע מעשים כאלה, שנועדו למחוק את זכרה של מדינת ישראל ותושביה היהודים מעל מפת המזרח התיכון.

תפקידה של הממשלה להילחם בטרור ולא לחפש תירוצים הנובעים מחוסר אונים ומבלבול חושים.

בתמימות צבועה ומתרפסת הזמינה הממשלה התערבות חיצונית בתחום אחריותה הבלעדית, הבטחת שלומם של אזרחיה ותושביה. כישלון הממשלה מהווה אות, סימן ותמרור דרך מסוכן לאומות העולם, שהגיעו הזמן וההזדמנות לכפות על מדינת ישראל את תוכנית החלוקה מ-1947, ובכלל זה ירושלים בין-לאומית. הטרור הוא שהביא את הממשלה הכושלת הזו, שחלקה תומך בהקמת מדינה פלשתינית ממערב לירדן, לכניעה ולהודאה בכישלון. אחרי פיגוע במקום מסוים – היה בחברון, וזה יכול להיות גם בעפולה – יוזמן לשם האו"ם לשלושה חודשים, נאמר, כדי להבטיח שלומם של

אזרחים, לדאוג לזכויות האדם ולמנוע מעשי נקם, והאו"ם יוציא מידי הממשלה סמכויות ואחריות ויגרום לכך שהיא תיהפך לוועד קהילה עם סממנים של גדלות מזויפת ועצמאות ללא משמעות.

שר החוץ אמר בשבוע שעבר: המשקיפים – לשלושה חודשים. שר החוץ – עכשיו הוא בטורקיה – מאמין לדבריו שלו עצמו. אתה, שר החוץ, יודע ומבין את הכזב של שלושה חודשים. אתה מנסה להרדים, לשתק את תגובת הציבור. אתה תביא את האו"ם לכל מקום בארץ הזו שחיים בו יהודים וערבים. אתה גורם לחלוקת הארץ, ואתה כשר חוץ חייב לדעת שאפילו האיולות הזו לא תביא לרגיעה או להשלמה עם קיומנו בארץ-ישראל, בירושלים, כי אינך מבין או אינך מעוניין להבין שאתה נתפס בעיני הערבים כמי שמשרת את תקוותם לייסד כאן מדינה פלשתינית במקומנו ולא לצדנו, כי לצדנו הם כבר היו יכולים להקים מדינה עד 1967.

אם אתם הוגנים, אם אתם מתחשבים בדעת הקהל, אם אתם בטוחים בצדקתכם, לכו אל העם, הציגו את תוכניותיכם והניחו לעם לשפוט. אין לכם תשובה לטרור אלא בהתקפלות, ולנו אין לאן להתקפל. ואל תשלו את עצמכם ואותנו, שאם נידחק לפינה, נשוב ונפרוץ. עכשיו ההזדמנות האחרונה – או לא האחרונה – לעצור את מה שאתם מכנים תהליך השלום, הנלעג גם בעיני הערבים. עכשיו הגיע הזמן לחזק את ההתיישבות והמתיישבים, להעלות יישובים לאזורי מפתח החיוניים לשליטתנו בארץ-ישראל כולה ולחדש את האידאולוגיה הציונית בחינוך, בקליטת עלייה, במשק הלאומי ובביטחון. תודה.

השעיית שיחות השלום לאלתר

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את חבר הכנסת עובדיה עלי להעלאת נושא: השעיית שיחות השלום לאלתר. איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת תופיק זיאד: עתיד תהליך השלום נוכח המכשולים והסיכויים. בבקשה. אחריו – חבר הכנסת שמואל הלפרט, ואחריו – אם לא יהיה – חבר הכנסת יוסי כץ.

קריאה:

חבר הכנסת עלי הגיע. הוא נמצא כאן.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת עובדיה עלי, בבקשה: השעיית שיחות השלום לאלתר. סליחה, חבר הכנסת זיאד.

עובדיה עלי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הריני מבקש לשלוח שוב, והפעם מעל במת הכנסת, את תנחומי למשפחות ששכלו את יקיריהן בטבח שהיה בעפולה, וברכות להחלמה מהירה וטובה לפצועים באותו טבח, וכן לאלה שנפצעו בפיגועים האחרים.

גברתי היושבת ראש, הדיון המיוחד הזה אמור לבטא את התחושה, שהנה מלאה סאת סבל העם וכך אי-אפשר להמשיך עוד. רק עיוורים, הפועלים כסומא בארובה, או חולים מנותקים, שגופם רוי בתרופות ובסמי הרגעה, אינם מסוגלים לראות שהגענו אל סוף הדרך ואנו מצויים על פי תהום, ואם לא נעצור בזה הרגע, הרגע הבא יהיה מאוחר מדי בעבור כולנו.

מדינת ישראל מצויה כיום בעידן חדש, שלא ידענוהו בעבר, שכן העימות כיום הוא בין עם ישראל הבריא, החזק, היודע להילחם על מנת לשרוד, לבין ממשלתו החולה, הרופסת, הדוברת שקר, ששריה מנותקים ופועלים תחת היפנוזה של רופאים מתחזים – אדוני סגן שר הביטחון, השר שריד יצטרך להשיב לי, אז בבקשה ממך – ומחבלים מדופלמים המדברים שלום אך מכוונים את כל מעשיהם לתכלית אחת והיא חיסול מדינת ישראל.

גברתי היושבת-ראש, את הטבח בעפולה לא עשה איש אחד המבקש להרוס את תהליך השלום. את הטבח בעפולה, כמו גם את הפיגוע בצומת-אשדוד, עשו הפלשתינים וארגוני הטרור שלהם. האחריות לטבח מוטלת על כתפי ערפאת וחבר מרצחיו באותה מידה שהיא מוטלת על כתפי ה"חמאס" ועשרות ארגוני הטרור הפלשתיניים האחרים. את הטבח ביצעו הטרוריסטים במסגרת מאבקם הכולל, שמטרתו המוצהרת והסופית היא חיסול מדינת ישראל והפיכת ירושלים לעיר הבירה של פלשתינא החופשית.

טרוריסטים אלה, גברתי היושבת-ראש, לא יכריעו את העם היהודי היושב בציון, זה ששרד מן השואה. עם ישראל חזק מהם, אך מי שעלולה להכריע את העם הזה ולהנחיל לו תבוסה זוהי ממשלת ישראל של היום, ממשלה שמאלנית, תלושה, מנותקת, נעדרת אומץ לב, ממשלה רופסת עד אימה. מלחמתו הגדולה של עם ישראל כיום היא כנגד ממשלתו, כנגד ממשלת ישראל.

אני מאשים את ממשלת ישראל בניסיון לרצח שיטתי של רצון העם להיאבק; אני מאשים את ממשלת ישראל בניסיון עקבי לחסל את נכונות העם להילחם ולשרוד; אני מאשים את ממשלת ישראל, שבמעשיה ובעיקר במחדליה היא מוציאה את הרוח ממפרשי הציונות וממפרשי המתנחלים, מהמפרשים המוליכים את העם כולו אל אהבת הארץ, אל הנכונות להיאבק, להילחם, לבנות ולשרוד בארץ הטובה הזו. אני מאשים את הממשלה שהיא זורעת בעם בלבול ופירוד ומשחיתה את נכונותו לפעול לחיזוק אחיזתו בארץ ולביצור ביטחונו. אני מאשים את הממשלה הזו בכרסום מעמדו של צה"ל בקרב אויביו ובערעור אמונת חייליו בצדקת דרכם. אני מאשים את הממשלה הזו, שבמעשיה ובמחדליה סירסה את צה"ל, הצבא החזק והמופלא הזה.

גברתי היושבת-ראש, למרות זאת, כאדם מאמין, אני איתן באמונתי שעם ישראל חזק דיו להתגבר גם על מכשלה זו, ממשלה זו, ועל השעה הנוראה הזו. הייתי בין המתאבלים בעיר עפולה, הייתי עם משפחות הפצועים. הייתי אתן תרתי משמע, ושבתי אל ביתי כאשר בראשי מהדהדות השאלות שלהם, המתנסחות בצורה פשוטה: לאן הולכת הממשלה הזו? לאן היא רוצה לגרור אותנו?

גברתי היושבת-ראש, אין שלום בישראל כיום ואין תהליך שלום. אין שלום ואין ממשלה מתפקדת בישראל. זוהי שעה רעה לישראל עם ממשלה רעה, שאינה יודעת את הדרך, וכדי שהרגע הבא לא יהיה מאוחר מדי, על ממשלת ישראל להפסיק לאלתר את הדיאלוג העקר הזה, שהיא מכנה שיחות שלום. אין לנו פרטנרים בדיאלוג הזה. אם יש דיאלוג, הרי הוא מתקיים בין הפלגים השונים והמשונים בשמאל הישראלי, כאשר מנגד עומדים להם הפלשתינים וממלאים פיהם צחוק למראה נלעגותם של נציגי ממשלת ישראל. כמה נלעג היה המאמץ לסחוט מפיו של רב-המרצחים המכוער ערפאת, רב-הנוכלים ערפאת, גינוי לרצח בעפולה. כמה נלעג היה המראה הזה, כמה נלעג היה מראה החיילים שהמתינו למחבלים שיבואו לקבל את מפתח תחנת המשטרה בעזה, אך לא הגיעו.

כמה נלעג הניסיון להציג את המתנחלים כתימהונים שהשתלטו על צה"ל ומערכותיו, במסגרת תוכניתו של מיכאל קרפין.

גברתי היושבת-ראש, מאז הסכם אוסלו נרצחו 40 יהודים ובוצעו מאות פיגועים. מאז הסכם אוסלו היה ה"פתח" מעורב ב-28 פיגועים נגד יהודים. ב-28 פיגועים נגד יהודים היה מעורב אותו ארגון טרוריסטי שאנחנו מנהלים אותו דיאלוג.

מאז ההסכם הגיעה תחושת הביטחון של הישראלי המצוי לשפל שלא היה דומה לו. מאז ההסכם לא רק שלא גברה זיקתו של ה"פתח" לשלום אלא היא הלכה והתיישרה עם הקו הקיצוני שמוביל ה"חמאס". הרי כשנשאל מפקד ה"פתח" ברצועה אם היה מסגיר את מבצעי הטבח בעפולה, תשובתו היתה: זאת שאלה בלתי רלבנטית. רבותי, הקשיבו למלים: טבח יהודים – זו שאלה לא רלבנטית בעיני השותפים של ממשלת ישראל לשיחות השלום.

רון נחמן (הליכוד):

חבר הכנסת עלי, אולי אתה יכול להתייחס לכך שראש הממשלה לא הגיע?

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מסכים עם ההערה של חבר הכנסת רון נחמן. אחרי המעשה המטורף של ברוך גולדשטיין, הרצח המתועב ההוא, ראינו איך ספסלי הממשלה כאן היו מלאים. ראש הממשלה ושר החוץ ישבו כאן, כל שרי הממשלה ישבו, והנה עכשיו איש מהם לא הופיע. אני תובע בזה גם את עלבונם של הנפגעים-הנרצחים בעפולה. זה פשוט עלבון.

משה פלד (צומת):

גם גוש השלום לא הגיע לעפולה.

עובדיה עלי (הליכוד):

בסיום דברי אני קורא להפסקת השיחות לאלתר. הפסקת השיחות לא תשרת את ה"חמאס", כפי שטוענים נציגי השמאל הקיצוני. הפסקת השיחות – –

תופיק זיאד (חד"ש):

היא תשרת את הליכוד.

עובדיה עלי (הליכוד):

– – תשרת את צורכי הביטחון של מדינת ישראל.

רון נחמן (הליכוד):

זה טוב מאוד שהיא תשרת את הליכוד.

עובדיה עלי (הליכוד):

זה יאפשר לממשלה לעשות "רגע חושבים" ולחזור אל עצמה. זה יעזור לה להיערך טוב יותר נגד הטרור. אם נעשה זאת נבהיר לטרוריסטים שאנחנו באים אתם במשא-ומתן – ואני אומר לשיטתה של הממשלה, לשיטתו של השמאל – שהגיעו מים עד נפש. גם לנו יש קווים אדומים. לא נרשה לשלוח מכוניות תופת ולרצוח את בנינו, ולא נעשה מאומה, חבר הכנסת זיאד.

תופיק זיאד (חד"ש):

יש נרצחים משני הצדדים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני חושב שהגיע רגע האמת, ואני מקווה שהממשלה – – –

משה פלד (צומת):

אתה מדבר שטויות. תתבייש לך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אני מבקשת להפסיק. חבר הכנסת עלי, ברשותך, משפט מסכם.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה מדבר שטויות.

משה פלד (צומת):

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת זיאד ופלד, אני מבקשת להפסיק.

יעקב שמאי (הליכוד):

פעמיים שטויות – – – תתבייש לך.

תופיק זיאד (חד"ש):

שטויות, מכיוון שלדם האנושי יש צבע אחד, לא שניים. לדם יש צבע אחד, לדם יהודי ולדם ערבי. אתם רוקדים על הדם.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת לא לענות על קריאות הביניים. חבר הכנסת זיאד. חבר הכנסת שמאי.

רון נחמן (הליכוד):

למה אתה צועק? מה עשית בעפולה? איפה היית בעפולה?

תופיק זיאד (חד"ש):

אני הייתי שם לפניך. אני הראשון שגינתי את הרצח, עשר דקות לאחר שהוא קרה. איפה אתה היית?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אל תכריח אותי לקרוא לך לסדר.

יעקב שמאי (הליכוד):

עובדיה עלי (הליכוד):

חבר הכנסת שמאי, אתה יודע הכול, זה הכול כמידת העולבין והנעלבין. אני לא מתייחס ברצינות לא לחבר הכנסת זיאד ולא לדבריו. חבל שהממשלה הזאת מתייחסת אליו ברצינות, ובעצם מי שמוביל את הממשלה הזאת, מי שמוביל את דרכה, זה חבר הכנסת זיאד וחבריו.

רון נחמן (הליכוד):

זאת האצבע שלו.

עובדיה עלי (הליכוד):

לא כדאי להתייחס אליו יותר מדי ברצינות.

רון נחמן (הליכוד):

זאת האצבע וזה המחיר, חבר הכנסת עלי.

תופיק זיאד (חד"ש):

אל תתייחס ברצינות.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני לא מתייחס אליך ברצינות.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת עלי, זמנך תם. אני מבקשת לאפשר להמשיך את הדיון.

תופיק זיאד (חד"ש):

זה כבוד בשבילי.

רון נחמן (הליכוד):

לכל אצבע יש מחיר.

עובדיה עלי (הליכוד):

מכל מקום, הגענו כאן לדרך ללא מוצא. להערכתי, אם הממשלה הזאת לא תציב קווים אדומים ולא תבהיר בצורה חד-משמעית לארגוני הטרור שאתם היא מנהלת משא-ומתן, לרב-המרצחים ערפאת – שהוא רוצח, ראש ארגון מרצחים – אנחנו נגיע למצב בלתי נסבל, ומי יודע מה טומן העתיד בחובו.

לכן אני קורא לממשלה להשעות מייד את השיחות ולהתנות את המשכן קודם כול בהפסקת הטרור בחוצות ישראל.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

עתיד תהליך השלום נוכח המכשולים והסיכויים

היו"ר ע' מאור:

אני מזמינה את חבר הכנסת תופיק זיאד בנושא: עתיד תהליך השלום נוכח המכשולים והסיכויים; ולאחר מכן – תשובתו של השר שריד.

עובדיה עלי (הליכוד):

שיכור.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה שיכור. – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת תופיק זיאד.

רון נחמן (הליכוד):

אוי ואבוי לנו שאיש כמוך בפרלמנט. בפרלמנט בדמשק לא יושב יהודי.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת תופיק זיאד, אבקש ממך לבוא לדוכן ולשאת את דבריך מפה. חבר הכנסת רון נחמן, אני מבקשת ממך להפסיק. תפסיק עם קריאות הביניים.

רון נחמן (הליכוד):

גם בדמשק אחד כזה יכול היה לדבר?

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה צריך להתבייש.

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, התקופה – –

רון נחמן (הליכוד):

אני חושב שהעסק הזה הוא עבירה על התקנון.

תופיק זיאד (חד"ש):

– – שהתחילה בהכרה הדדית בין אש"ף – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, שאלה לסדר. אני רוצה לדעת. כתוב כאן: עתיד תהליך השלום נוכח המכשולים והסיכויים, ובסוגריים כתוב: חד"ש-עבודה. האם הוא מדבר מטעם העבודה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך, אני מבקשת ממנו להמשיך. אתה יודע את הנוהל של 30 חתימות. אתה מכיר את הנוהל. בבקשה, חבר הכנסת זיאד.

מיכאל איתן (הליכוד):

מפלגת העבודה נותנת לו לדבר בשמה?

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה שואל היום שאלות מבריקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

בשם מפלגת העבודה אתה מדבר? איפה מפלגת העבודה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, אני מבקשת לשבת.

משה פלד (צומת):

אתה לא רואה שאין פה אף אחד ממפלגת העבודה? אין פה אף אחד.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני עוד לא התחלתי לדבר, מה אתם משתגעים? אני עוד לא התחלתי.

רון נחמן (הליכוד):

תלך לדמשק. לדמשק שילך.

יעקב שמאי (הליכוד):

הוויסקי עלה לו לראש.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה.

תופיק זיאד (חד"ש):

שאתה תלך לעזאזל. אתה תלך לעזאזל.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה רואה שאתה שיכור? רק פרלמנטר שיכור מדבר כמוך.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתם שיכורים מהדם היהודי והערבי שנשפך יום יום. אתם שיכורים מהדם.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שמאי, אני מבקשת להפסיק.

יעקב שמאי (הליכוד):

למה את לא אומרת לו מלה על ההתבטאויות שלו?

תופיק זיאד (חד"ש):

מי שאומר מה שאמר צריך לשמוע את זה.

משה פלד (צומת):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פלד, שב בבקשה.

משה פלד (צומת):

הוא מבזה אותך ואת הכנסת.

תופיק זיאד (חד"ש):

שב בשקט ותשמע.

משה פלד (צומת):

— — —

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מוכן להפסיק.

משה פלד (צומת):

אף חבר פרלמנט — — — בוושה וחרפה.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת ממך למחוק מהפרוטוקול את הביטוי "לך לעזאזל".

תופיק זיאד (חד"ש):

לא, שימחוק הוא מהפרוטוקול מה שהוא אמר.

היו"ר ע' מאור:

תתחיל את דברך, בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

— — — הוא לא יכול

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, אל תכריח אותי להוציא אותך.

רון נחמן (הליכוד):

הוא לא יכול להגיד למישהו במדינה ללכת לעזאזל.

תופיק זיאד (חד"ש):

שימחקו מהפרוטוקול מה שהם אמרו.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת רון נחמן, תפסיק.

יעקב שמאי (הליכוד):

תשמרי על הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שמאי, אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה צריך להתבייש בביטויים שלך.

יעקב שמאי (הליכוד):

אתה, על זה שאתה מקלל את הפרלמנט, ויוסי שריד יושב ושותק.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אל תענה להם בבקשה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני לא יכול להתחיל כך.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת שקט.

משה פלד (צומת):

את אחראית לביזיון הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת שקט, חבר הכנסת פלד. אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה. אל תכריחו אותי להמשיך בזה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתם מבזים את הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אל תעזור לי, בבקשה, בניהול הישיבה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני לא מנהל את הישיבה.

היו"ר ע' מאור:

אז בבקשה להתחיל עכשיו את דברייך לגופם.

תופיק זיאד (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, התקופה שהתחילה בהכרה הדדית בין אש"ף לממשלת ישראל
— —

יעקב שמאי (הליכוד):

בושה וחרפה איך את עוברת על הדברים שהוא אמר לסדר-היום. בושה וחרפה איך את מנהלת את
הישיבה. הוא אמר לחבר כנסת "לך לעזאזל" מעל הבמה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת שמאי, אני מבקשת להפסיק.

תופיק זיאד (חד"ש):

— — היא תקופה מבטיחה. אבל — —

יעקב שמאי (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, הוא אמר לחבר הכנסת "לך לעזאזל", ואת לא מגיבה?

תופיק זיאד (חד"ש):

— — — דמגוגיה, דמגוגיה

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אל תענה לו. תמשיך את דברייך.

תופיק זיאד (חד"ש):

עם התקופה המבטיחה הזאת יש גם מכשולים וקשיים גדולים, ובאופן מיוחד בשבועות האחרונים – –

משה פלד (צומת):

היושבת-ראש היא האחראית לזה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פלד, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה. אל תכריח אותי להוציא אותך.

משה פלד (צומת):

את מבזה את הכנסת, בושה וחרפה.

היו"ר ע' מאור:

שב בבקשה בשקט. חבר הכנסת פלד, עוד קריאה אחת – – –

משה פלד (צומת):

בושה וחרפה.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת פלד, אני קוראת אותך לסדר בפעם השלישית. אני מבקשת ממך לצאת מהאולם.

תופיק זיאד (חד"ש):

בושה וחרפה שאתה מחפש סיבה להתקיף את היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אל תעזור לי.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה פחדן. אתה רוצה סיבה להתקיף את היושבת-ראש.

היו"ר ע' מאור:

אל תעזור לי. חבר הכנסת פלד, קראתי אותך לסדר בפעם השלישית. אני מבקשת ממך לצאת מן האולם.

תופיק זיאד (חד"ש):

הוא מחפש סיבה לצאת מן האולם. תצאו מן האולם.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, תפסיק. אל תעזור לי בניהול הישיבה.

רון נחמן (הליכוד):

אם מישהו יצא, תצא אתה. תרד מעל הבמה.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת להפסיק את קריאות הביניים.

יוסף בא-גד (מולדת):

תופיק זיאד (חד"ש):

תביא את הפרופלור. הרב פרופלור, איפה הפרופלור שלך. עם הרוח אתה הולך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, תפסיק. אני מבקשת מהסדרנים לדאוג שחבר הכנסת פלד יצא מן האולם. חבר הכנסת זיאד, תמשיך את דבריך. בבקשה.

משה פלד (צומת):

את אחראית לביזיון הכנסת, פשוט מאוד. בוש וחרפה.

יעקב שמאי (הליכוד):

הוא אמר לחבר כנסת "לך לעזאזל".

תופיק זיאד (חד"ש):

— — לעזאזל יהיה פעמיים לעזאזל.

משה פלד (צומת):

תתביישי לך.

תופיק זיאד (חד"ש):

תתבייש אתה.

עובדיה עלי (הליכוד):

כך מתבטא פרלמנטר?

תופיק זיאד (חד"ש):

איך אתה התבטאת?

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת.

רון נחמן (הליכוד):

למה את לא מורידה אותו מהדוכן?

היו"ר ע' מאור:

רגע אחד, אני מבקשת שחבר הכנסת פלד יצא מהאולם. אני מבקשת לבצע את ההוראה – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

איך אני התבטאתי?

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה עמדת פה על הדוכן והתחלת להסית את הצבא נגד הממשלה. לא מספיק לכם שאתם מסיתים את המתנחלים, גם את הצבא אתם מסיתים?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה דואג לצבא?

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת שחבר הכנסת פלד יצא מן האולם.

משה פלד (צומת):

אני מבקש ממך להפסיק לבזות את הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

אתה לא יכול לבקש שום דבר. אתה צריך לצאת מן האולם. הסדרנים, בבקשה להוציא את חבר הכנסת פלד מן האולם.

עובדיה עלי (הליכוד):

איזו הסתה של הצבא, מה אתה מדבר?

היו"ר ע' מאור:

ברשותכם, אני רוצה להודיע, שאני חושבת ששני הביטויים שנאמרו כאן היו חמורים ביותר, ואין זה לכבודה של הכנסת. פניתי אל חבר הכנסת תופיק זיאד ואמרתי לו שאני חושבת שהוא ייטיב לעשות – – חבר הכנסת פלד, בבקשה שלא יהיה באולם.

משה פלד (צומת):

מה?

היו"ר ע' מאור:

יש הנחיות. אני מבקשת להוציא אותו מן האולם.

משה פלד (צומת):

אני מחוץ לאולם.

היו"ר ע' מאור:

אני מצטערת, עליך לבצע את ההוראה.

תופיק זיאד (חד"ש):

מי מבזה את הכנסת? אתה מבזה את הכנסת.

היו"ר ע' מאור:

אל תעזור לי בניהול הישיבה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אתה צריך לחזור בכך מדברך החמורים.

תופיק זיאד (חד"ש):

תחזור אתה.

היו"ר ע' מאור:

אני רוצה להגיד שהביטוי – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

שאני אחזור? מה אמרתי?

תופיק זיאד (חד"ש):

לא שמעת? אין לך אוזניים?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, חבר הכנסת זיאד – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

בשביל מה האוזניים שלך אם לא שמעת את כל מה שנאמר פה?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, אם אתה תנהל את הישיבה במקומי אצטרך לבקש ממך להפסיק את הדברים.

אני רוצה להגיד שהביטוי "לך לעזאזל" הוא חמור ביותר, ופניתי אל חבר הכנסת תופיק זיאד שימחק את זה מהפרוטוקול. בו בזמן הביטויים כמו למשל "אתה שיכור" שנאמרו פה על-ידי חברי כנסת אף הם חמורים ביותר, ואני מבקשת מחברי הכנסת שאמרו זאת – – –

עובדיה עלי (הליכוד):

זו האמת.

תופיק זיאד (חד"ש):

והביטוי "לך לדמשק" – – –

היו"ר ע' מאור:

גם הביטוי "לך לדמשק". אני מבקשת מכולם להפסיק. אני חוזרת על פנייתי ומבקשת מהם לחזור בהם ולמחוק את דבריהם.

תופיק זיאד (חד"ש):

אם הם יחזרו בהם וימחקו את דבריהם אז אני אבדוק את זה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. בבקשה להמשיך את דברייך. אנחנו ממשיכים בדיון.

רון נחמן (הליכוד):

לך לדמשק, לרבת-עמון.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מתחיל שוב. גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הימים הקשים, ובמיוחד בשבועות האחרונים, התחילו בטבח בחברון, המשיכו דרך כמה מקומות יהודיים וערביים, עד שהגענו לפיגוע הדמים הרצחני בעפולה.

אין פשע שמצדיק פשע אחר. אפילו הטבח בחברון לא יכול להצדיק את הפשע של הפיצוץ בעפולה. בשני המקרים הקורבנות הם אנשים אזרחים, ולדם שנשפך בחברון יש אותו צבע, למרות הדעה האחרת של אנשי הליכוד ואנשי הימין, שלכל דם יש צבע אחר. אני אומר שבשני המקרים יש לדם אותו צבע. אני מבין את זה. זה כואב לי. אבל הימין הקיצוני, בשבילו יש דם כשר ויש דם טרף.

אני אומר להם ששמעתי את הנאומים של הימין הקיצוני, ובמיוחד את נאומו של חבר הכנסת ביבי חמסיהו, או אם תרצו – ביבי חומסיהו – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

מה זה? אני מבקש הסבר. הוא אמר מלה שלא הבנתי. מה זה החומסיהו הזה?

תופיק זיאד (חד"ש):

שמעתי את הדמגוגיה. לאלה לא אכפת בסופו של דבר הדם היהודי שנשפך, כל עוד זה משרת את המטרה העיקרית, והיא: לחבל בתהליך השלום ולרצוח את תהליך השלום הזה. זו המטרה העיקרית, והיא ברורה כשמש בצהריים, ואין לכם כל מטרה אחרת.

אבל התשובה צריכה להיות אחת ויחידה: זירוז תהליך השלום ויצירת מציאות חיובית בשטח. זאת הדרך, ואין דרך אחרת. צריך לשים קץ לשפיכות הדמים ולהכשלת אלה שרוצים להכשיל את מאמצי השלום בין שני הצדדים.

המחיר של המצב הנמשך הוא גבוה מאוד, ובעיקר לעם הערבי הפלשתיני, אבל גם לעם היהודי הישראלי.

שלשום נכנסה האינתיפאדה לחודש ה-77. במשך 76 החודשים שעברו נרצחו ונהרגו 1,559 פלשתינים ואלפים נפצעו. זה ממוצע של 21 הרוגים מדי חודש. היו גם הרוגים ופצועים יהודים רבים. לא חשובה הכמות, חשובה המהות; לא הכמות, מי נרצח יותר ומי נרצח פחות. שני הצדדים נרצחים מכיוון שהמצב הנמשך הוא מצב דו-סטרי, דרך דו-סטרי, כל עוד תל-אביב ועפולה בלב-לבם של השטחים הכבושים, ולב-לבה של עזה וחברון וקבטייה ומקומות אחרים בלב-לבם של הערים והיישובים הישראליים, ויישאר הדחף לרצח הדדי.

דבר נוסף. אני לא מתפלמס פה עם אף אחד על הדבר הזה, ואני לא מצדיק את התוצאות האיומות בעפולה, אבל יש גם צד אנושי, פרסונלי. אני מחזיק בידי קטע מעיתון שבו פורסם ריאיון שהתקיים לפני שנה עם האיש שעשה את הפיגוע בעפולה. זה ריאיון שנעשה אתו לפני שנה. הוא היה 50 יום במעצר. הריאיון אתו הוא מ-22 ביוני 1993. הוא היה 50 יום במעצר והוא מספר סיפורים זוועתיים על 50 יום תחת עינויים והשפלות. החוקר היה מכריח אותו להתפלל אליו, אל החוקר, ולנשק את הנעל שלו. הוא מספר על איומים להביא את האחות שלו ולאנוס אותה בפניו. הורידו לו – הוא מספר – את הבגדים ורצו לאנוס אותו אם לא יודה בהאשמות המיוחסות לו.

אני אומר שזה לא מצדיק, כל הסיפור האישי לא מצדיק. ואני לא מתפלמס עם אף אחד. אבל אנחנו צריכים להבין שבן-אדם מושפל יכול להיהפך לבן-אדם מאוד מסוכן אם דוחפים אותו בשיטות של עינוי, בשיטות חקירה של השפלה.

רבותי חברי הכנסת, הממשלה יושבה בעקבות הרצח בעפולה וקיבלה החלטה שלפי דעתי היא חמורה מאוד ולא מועילה, ההחלטה על הסגר; סגר עד להודעה חדשה – אולי רק אלוהים יודע מתי תבוא ההודעה החדשה. זו כפיית רעב על 2 מיליוני תושבים מהעם הערבי הפלשתיני בשטחים הכבושים מאז 1967. מה יוצר הסגר הזה? רעב, מרירות וייאוש. רעב, מרירות וייאוש – מה הפירות שלהם? אתם יודעים, פירות הרסניים.

כל זה תחת האמתלה של הבטחת הביטחון. אבל התנסיתם בזה. רבותי חברי הממשלה, התנסיתם בזה. זה לא עזר. זה לא יעזור. ביטחון קשור בשלום. זה כבר 27 שנים של כיבוש משנת 1967. לפני שנת 1967 לא היו פגיעות בעפולה, לא בלוד, לא בירושלים המערבית, לא בכל מקום אחר. כל הקטסטרופה הזאת התחילה בשנת 1967, והיא עדיין נמשכת.

את בעיית המתנחלים יש לפתור.

היו"ר ע' מאור:

עליך לסיים.

תופיק זיאד (חד"ש):

אני מסיים. יש להתקדם במשא-ומתן על פתרון הקבע. אין לי הזמן לדבר על המצב בחברון ועל מה שהמתנחלים עושים. אבל אני רוצה להגיד לכם. אני מסיים, גברתי היושבת-ראש.

בעוד שלושה ימים יהיה יום העצמאות ה-46 של המדינה. תחזרו 46 שנים אחורה. הרבה מים זרמו בנהר, וגם זרם הרבה דם. החלטת האו"ם מ-1947 לא התבצעה במלואה. הערבים חטאו כאשר דחו את ההחלטות של 1947, אבל למדו את הלקח והם מוכנים ללכת על פחות מזה. מי לא למד את הלקח?

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת זיאד, נא לסיים.

תופיק זיאד (חד"ש):

ישראל לא למדה את הלקח. אני רוצה לסיים במשהו ציורי.

היו"ר ע' מאור:

אני מצטערת, כבר הוספתי לך זמן בגלל קריאת ביניים.

תופיק זיאד (חד"ש):

רק חצי דקה.

החלטות האו"ם מ-1947 הן ציפור השלום. מישהו לא רצה אותו אז, ומישהו לא רוצה אותו היום. הקמתה של מדינת ישראל היא רק כנף אחת של ציפור הזאת. הציפור לא תעוף, השלום לא יעוף במזרח התיכון כל עוד לציפור השלום יש כנף אחת. נחוצה הכנף השנייה, נחוצה מדינה והכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם האחר. נחוצה הכנף השנייה, והכנף השנייה היא המדינה הפלשתינית. תודה רבה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את השר יוסי שריד להשיב בשם הממשלה. בבקשה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, ישבתי כאן כמעט בכל מהלך הדיון. שמעתי דברים, בכללם דברים חמורים. אני לא בטוח שלבי לוויוכוח או לזכחות או לנצחנות, אבל יש כמה דברים שנשמעו שהם כל כך חמורים שאין ברירה אלא להגיב עליהם. הדברים נרשמו פחות או יותר על-פי סדר הדוברים, ואני אגיב על דברים האלה אחד לאחד.

חבר הכנסת בא-גד שאל, אם אינני טועה בקריאת ביניים, שאלה מיותרת, היא שאלה שהתשובה עליה מובנת מאליה. שאל חבר הכנסת בא-גד, האם נסכים כולנו לקרוא למה שקרה בעפולה טבח. מה זאת אומרת האם נסכים לקרוא לזה טבח? ואם לא נסכים, זה לא טבח? ודאי שזה טבח.

יוסף בא-גד (מולדת):

אז למה אתם לא משתמשים במינוח?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אנחנו משתמשים, חבר הכנסת בא-גד, ואין שום צורך להטיף לנו ואין שום צורך להאיר את עינינו. העיניים שלנו פקוחות. אנחנו רואים את המציאות כפי שהיא. איננו מנסים לייפות אותה, אבל איננו מנסים גם לכער אותה ולעוות אותה ולהציג אותה במלוא הסילוף שלה כפי שנעשה גם כאן היום. ודאי שזה טבח. כל פגיעה באדם חף מפשע – ולא צריך שיהיו שניים, ולא צריך שיהיו שלושה, כדי שזה יהיה טבח. אדם נטבח וזה טבח. זה לא עניין של סמנטיקה.

ובהזדמנות הזאת, אני בטוח שאני עושה זאת על דעת כל חברי הבית, אנחנו חוזרים ושולחים ניחומים למשפחות האבלות בעפולה, באכסאל, בקיבוץ ניר-דוד, לקבוצת יבנה, שאחד מבניה היקרים, גדסי, נהרג גם הוא בשבוע שעבר. נזדמן לי פעם להכיר אותו באופן אישי ואני יודע שזה איש סגולה, אחד האנשים הטובים שהיו בארץ.

לכן, ודאי שזה היה טבח. כאשר מדובר בחפים מפשע אנשים, נשים וטף שהולכים לפי תומם ברחוב, איש איש לדרכו, איש איש לעיסוקו; קמים בבוקר ואינם שבים הביתה – זה טבח. ואני אומר כבר עכשיו, אולי אחר כך אומר עוד משהו, שהעובדה שמנהיג אש"ף יאסר ערפאת לא מצא לנכון לגנות בכל לשון של גינוי, להוקיע בכל לשון של הוקעה את מעשה הטבח הזה, העובדה הזאת היא חמורה מאוד בעינינו והיא מעוררת שאט נפש.

יוסף בא-גד (מולדת):

אז אולי תפסיקו סוף סוף את השיחות?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת תופיק זיאד אמר שעברו 46 שנה. אפשר היה להפיק במשך 46 שנה הרבה מאוד לקחים, הרבה מאוד לקחים. הוא אמר שישראל לא הפיקה את הלקחים. אני חושב שישראל הפיקה יותר לקחים מאשר אש"ף. אם יאסר ערפאת לא הפיק את הלקח המובן מאליו, שאולי אפילו לא צריך להפיק אותו, שצריך לגנות טבח, אז אני שואל, איזה לקח הוא הפיק ומה הוא למד.

נשמעו כאן טענות על כך שראש הממשלה איננו נוכח בכנסת. אני רוצה לספר לכם, רבותי חברי הכנסת, לגלות לכם סוד. ראש הממשלה הוא איש מאוד עסוק, עסוק למעלה ראש בעניינים החיוניים ביותר של המדינה. גם שר החוץ עסוק למעלה ראש. אבל מה לכם יש לעשות, ריבוננו של עולם?

סילבן שלום (הליכוד):

לא אמרת את זה כששמיר היה ראש ממשלה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

נכון, הוא באמת לא עשה. זה לא על-פי הגדרה, העיסוק הוא לא על-פי הגדרה ולא על-פי התפקיד אלא על-פי האיש.

יוסף בא-גד (מולדת):

זה זלזול בכנסת.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני שואל: מה אתם עושים, ריבוננו של עולם? הרי אתם הזעקתם את הכנסת בעניין שהיה צריך להיות כאילו עצור בעצמותיכם, ואף אחד מכם איננו נוכח כאן.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו כאן בבוקר.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

היו כאן אבל כבר עייפה נפשם, זה כבר היה יותר מדי בשבילם, הם כבר התעייפו, הם כבר הלכו לאכול ארוחת צהריים.

רן כהן (מרצ):

מסיעת הליכוד אין אף אחד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זה לא פוליטיקה, אני שואל? 20 חברי כנסת, כבר נאמר כאן שמדובר אולי ב-700 חתימות, וכולם נעדרים. כאשר באים בטענה למה ראש ממשלה, שאחרי ככלות הכול הוא איש טרוד ועסוק, למה הוא איננו נוכח כאן, ראו מי השואל ומי זה שמותח ביקורת.

עלה כאן חבר הכנסת רפול, והוא אמר: אין לכם תשובה לטרור אלא בהתקפלות. אני אומר שיש כל מיני אנשים בארץ, נאמרים כל מיני דברים. חבר הכנסת איתן הוא האיש האחרון שיכול לדבר על הדבר הטרור. מה זאת אומרת "אין לכם תשובה לטרור אלא בהתקפלות"? אחד מן האנשים האחראים העיקריים למלחמת לבנון, שכל כולה היתה מאמץ להדביר טרור, לעקור טרור, לשרש טרור, שלוש שנים הוא היה שם, ריבונו של עולם, גייס והעביר לשם את כל צבא-הגנה לישראל, שהוא צבא עצום וגדול, אולי הצבא הטוב ביותר בעולם, והוא לא הצליח להדביר את הטרור בלבנון במשך שלוש שנים, ובגללו יצא רפול מלבנון וידו על התחתונה. הוא בא ללמד אותנו איך מתמודדים עם טרור?

כל פעם אני משתאה, אגב, אני שומע שקורים דברים, לפעמים דברים חמורים, ואני שומע שכלי התקשורת הולכים להתייעץ עם המומחה הגדול לטרור, חבר הכנסת רפאל איתן, מה עושים. ואני אומר: אני יודע מה איש כמו רפול היה צריך לעשות אחרי מלחמת לבנון ואחרי שקרה שם מה שקרה. הוא היה צריך לחזור לביתו, להסתגר בבית, להגיף את החלונות, להתעטף בשתיקה, לעשות את חשבון נפשו, ולא לספר לנו איך עוקרים טרור.

אגב, הוא בכלל רצה להעלות איזה נושא אחר. ראיתי קודם את הנושא, אפילו רשמתי כמה ראשי פרקים. אבל גם הוא הבין כנראה עד כמה הנושא הזה שהוא התכוון להעלות הוא נושא נואל. רציתי להשיב עליו בקיצור, קודם כול בגלל תכונת הקיצור הידועה של המביא את ההצעה לסדר-היום, אם כי באמת הוא מדבר מעט, ולא הייתי אומר שמדובר במעט המחזיק את המרובה.

"אין לכם תשובה לטרור אלא בהתקפלות", ומה היתה התשובה של רפאל איתן? שילמנו גם 650 קורבנות. עושים פה מניינים של קורבנות. אני מוכרח לומר, שמעי מתהפכים כל פעם שעושים את חשבון הקורבנות. אבל אם עושים אז עושים, 650 קורבנות בהדברת הטרור בלבנון. הוא כבר מסר פעם דין-וחשבון על הצלחתו בלבנון. היתה ועדה, היא רצתה ממנו דין-וחשבון, אבל היא אמרה: מכיוון שהוא בלאו הכי הולך בהולכים, ובלאו הכי עומד בפני פרישה, אנחנו לא נמצה אתו את חומר הדין.

ביבי נתניהו הופיע כאן ושאל את ראש הממשלה, דומני; ראש הממשלה איננו כאן, אני מרשה לעצמי לומר משהו במקומו. הוא אמר: ראש הממשלה מנותק, ראש הממשלה לא עוצר בצמתים. הוא אמר: עצור בצמתים, תפתח את החלון ותשמע מה אומרים. אז אנחנו יודעים מה אומרים ואנחנו רואים גם את הצמתים, ואחרי כל המאמץ שהאגף הזה החסר, הנעדר בבית, משקיע, ואנחנו יודעים כמה מאמץ משקיעים בזה – וזהו מאמץ פוליטי, אינני אומר שאיש אינו יוצא לרחוב בגלל צער, יש אנשים שיוצאים לרחוב בגלל צער, אבל רוב האנשים שיוצאים לרחוב יוצאים בגלל הפוליטיקה; ואני לא חושד בכשרים, כי אני רואה את כל המודעות, ואני רואה את כל הארגון, ואני רואה את הישיבות ואני רואה את ההחלטות: להוציא את העם לרחובות. ואני עובר בצמתים, מה לעשות, ואני אומר לכם, שאני גם עוצר באדום, בניגוד אולי לכמה אנשים שיושבים כאן, ובעיקר אדם אחד שלא עוצר באדום, ואני דווקא עוצר באדום, ואני פותח את החלונות, לפעמים ביוזמתי ולפעמים ביוזמה של אדם שעוצר לידי, וגם אני שומע, וגם ראש הממשלה שומע, וגם מוטה גור שומע, ואני אגיד לכם מה אנחנו שומעים. אנחנו שומעים כי אומרים לנו: אתם, אין לכם ברירה אלא להמשיך בתהליך השלום, כי אין שום אלטרנטיבה, וגם כאן היום הוצגה אך ורק אלטרנטיבה אחת.

הרי ישבתי ושמעתי בתשומת לב כל מלה ובחנתי אותה ואמרתי: מה יש מעבר למלים, מה יש מעבר למשפטים, האם שמענו כאן על איזו אלטרנטיבה שהיא, קצה קציה של אלטרנטיבה, בכל זאת מה מציעים בסופו של דבר. מה אתם חושבים, שהעם זה הוא קומץ של אידיויטים שלא יודעים מה נמצא מעבר למלים ומה מעבר למשפטים? מה האלטרנטיבה? מה הממשות? מה מציעים חוץ מאשר לחזור אחרנית?

היתה פה רק אלטרנטיבה אחת היום, והיא אלטרנטיבת ההפחדה. זורעים כל הזמן הפחדה ומבוכה. האם זה משפיע? יכול מאוד להיות שיש אנשים בארץ שזה משפיע עליהם. זריעת פניקה, זריעת היסטריה, לפעמים זה מכשיר אפקטיבי, אבל אני בטוח שהרוב המכריע של העם איננו מושפע על-ידי מי שהוא יודע שבכוונת מכון ובכוונת מזיד הוא רוצה לזרוע בלבם פחד.

אני אפילו מרשה לעצמי בדחילו ורחימו לחלוק על משפט אחד, ומשפט אחד בלבד, שאמר חברי הטוב סגן שר הביטחון מוטה גור. הוא אמר: אנחנו נמצאים באחת התקופות הקשות ביותר. אני אומר: מי אני שאומר לסגן שר הביטחון והרמטכ"ל לשעבר מוטה גור אם נכונים או אינם נכונים דבריו. מוטה, אני אומר לך בכל הכבוד, זו לא אחת התקופות הקשות ביותר בחיינו ובחיי המדינה. גם אני נמצא במדינה הזו 50 שנה ויותר. זו לא אחת התקופות הקשות בחיינו. מכמה וכמה בחינות זו אחת התקופות המבטיחות בחיינו, ומצבה של ישראל הולך ומשתפר, ותלוי איך רואים את זה. בוודאי, כאשר קורה אסון, הלב מתפלץ.

בשבוע שעבר ישבתי בבית, עסקתי במלאכת כתיבה שהוטלה עלי, שמעתי את הרדיו ושמעתי על האסון, על הטבח בעפולה, וחשך עלי עולמי. בוודאי כשקורה אסון זה קשה זה מכאיב.

היו תקופות שהמדינה הזו חישה להישר, שהיו שאלות קיומיות שריחפו על ראשה של המדינה הזאת, שכל קיומה היה על בלימה. ואני אומר כאן, מול הבית ומול העם, אני אומר: הטרור הוא רעה חולה, בעיקר בגלל מה שהוא מייצג, שפל הדרגה, שפל מדרגה מוסרי. הוא רעה חולה שפגיעתה קשה ואיומה ומכאיבה. אבל הטרור אחרי ככלות הכול הוא איננו סכנה קיומית למדינת ישראל, שעמדה באלף סכנות קיומיות.

יש בבית הזה מי שרוצים שאנחנו נחשוב שהטרור הוא סכנה קיומית, והם רוצים לערבב את היוצרות. הם רוצים שהעם יחשוב שיש סכנה קיומית. אבל אנחנו, בשום פנים ואופן אסור לנו להצטרף לדבר הזה, במישרין או בעקיפין, ולשחק לידיהם.

גם כאשר אני פותח את חלון המכונית אני יודע שרוב העם תומך בתהליך השלום וממשיך לתמוך בו למרות כל הקשיים. ורוב העם יודע שאין אלטרנטיבה. ואם הממשלה הזאת תרצה, ואולי כבר היתה צריכה לרצות להוציא את תומכיה לרחוב, זה יהיה יותר מאשר קומץ בצומת אחד וקומץ שני בצומת אחר. אני עובר בצמתים ואני רואה מה מספרים לנו. אפשר לשמוע לפעמים ברדיו שמספרים על הפגנות. שמעתי השבוע, הפגנות מקריית-שמונה ועד אילת. אפשר לחשוב שבכלל ההפגנה כיסתה את פני המדינה. אנחנו נוסעים בארץ ואנחנו עוברים מסוף הארץ ועד סופה ואנחנו רואים את הקומץ הזה, כאן מניין ושם מניין. וזה אחרי כל המאמץ שמשקיעים.

לחבר הכנסת עובדיה עלי – ואני משבח אותו, והוא יודע את זה, אמרתי לו את זה גם בעל-פה – כבר קרה אסון בעפולה, לפני כמה שנים, נדמה לי שאז לא היה תהליך שלום, ונדמה לי שגם הממשלה הזאת, השמאלנית כדבריו, לא היתה בשלטון. הוא גילה אז מידה עצומה של איפוק ואחריות. אני מעריך את זה. אני מוקיר את זה, ואני מסיר כובע בפניו. אני אומר, שיש היום מעט מאוד אנשים אחראיים במדינת ישראל, והוא אחד מהם. הוא נשא כאן היום ממש נאום של אמיל זולא, אני מאשים ואני מאשים ואני מאשים. גם הוא היה זרוע בהיסטריה ובפניקה, והוא אמר: מלאה סאת סבל העם.

ואני שואל את חבר הכנסת עובדיה עלי, בכל הכבוד, האם אוזניך שומעות מה שפיך סח? אנחנו כאן, כולנו, בלי יוצא מן הכלל, אנחנו אחרי חמש מלחמות, אולי שש, תלוי במניין. תקופות קודרות וחשוכות, מלחמות קיום ממש, אלפי קורבנות, אלפים של קורבנות, הרוגים, עשרות אלפי פצועים, נכים, ועכשיו מלאה סאת הסבל של העם? בשם איזה עם הוא מדבר? זו אחת התקופות הקשות? חלונות נפתחים, הזדמנויות נפתחות, והכול נפתח. יש שינוי, יש דיבור, יש משא-ומתן, נוסעים לעומאן, נוסעים לקטאר. גם אני אסע לאיזה מקום שמעולם עוד לא נסעו אליו. יש שיפור גדול מאוד במזרח התיכון.

היו"ר ע' מאור:

כבוד השר, אני מבקשת לסיים.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני כבר מסיים.

הדבר האחרון שאני רוצה לדבר עליו – אמר חבר הכנסת ביבי נתניהו, שיוצאים מעזה ואחר כך נצא עוד מערים ומריכוזים צפופים של אוכלוסייה. ושאל חבר הכנסת מיקי איתן בקריאת ביניים: מה הם נותנים? אני רוצה לומר: מה שהם מקבלים זה מה שהם נותנים. ובכל הרצינות אני רוצה לשאול: מה בעצם אנחנו נותנים להם? מה המציאות? כל הזמן אני שומע שמדינת ישראל מוותרת ועושה מחוות ומתקפלת. מה אנחנו נותנים להם? אני אגיד לכם פעם אחת ולתמיד מה אנחנו נותנים להם, הוויתור העצום והנורא שמסכן את ביטחונה של מדינת ישראל – אנחנו נותנים לפלשתינים את המקום המופלא הזה שנקרא עזה, ערגת נפשו של כל אדם, אבן שואבת לכל דמיון וגעגוע. מה אנחנו נותנים להם? מה שאנחנו נותנים להם זה מה שאנחנו מקבלים. ואנחנו נוסיף לקבל על-ידי זה שנוסיף לתת. מה יש לנו לעשות בריכוזים צפופים של אוכלוסייה?

אני נזכר עכשיו בחייל הדרוזי שעמד מול הילד הזה, והיה לו שבריר של שנייה להחליט מה הוא עושה: הוא יורה בילד או שהוא נסוג אחור. והאיש המופלא הזה, שיכול היה בשבריר שנייה להרוג נפש, הוא אמר: בשביל מה? בשביל מה? אנחנו רוצים להוציא – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

ואם הוא היה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, ברשותך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

ואנחנו רוצים להוציא, כן אנחנו רוצים להוציא את כל חיילי ישראל מן הדילמה הנוראה הזאת. אנחנו רוצים להוציא אותם ממלחמת הילדים והאבנים. אנחנו מקבלים. אנחנו לא נותנים. מנוי וגמור עם הממשלה הזאת להמשיך ולתת כדי להמשיך ולקבל.

אני בטוח שהיום, ערב היום העצמאות – הליכוד יודע את זה, וזה חורה לו – מאות אלפים, מיליונים של אזרחים במדינת ישראל נושמים, נאנחים אנחת רוחה כאשר הם יודעים שאנחנו יוצאים סוף סוף מעזה ואולי גם ממקומות דומים אחרים. כל אם עברייא אומרת לבנה: כאשר אתה תהיה גדול, אני מאוד מקווה שלא תשרת בצבא. זה חלום, חלום רחוק, זה חזון לעתיד לבוא. הילדים שלנו והנכדים שלנו עוד ישרתו הרבה שנים בצבא. אבל כל אם עברייא יכולה לומר כבר השבוע, ואולי בשבוע הבא, ולא יאוחר משבועיים-שלושה שבועות, היא יכולה לומר לבנה: לפחות, בני, לפחות לא תצטרך לשרת בעזה.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. אני מזמינה את חבר הכנסת בא-גד, דקה מן המקום.

אדוני השר, מה הצעתך, להעביר לוועדה? להסיר? מה הצעתך, אדוני השר?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מה שרוצים.

היו"ר ע' מאור:

מה שרוצים. המציעים תמיד רוצים דיון במליאה.

דקה מן המקום להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רפאל איתן. חבר הכנסת בא-גד, בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד השר, רציתי לשאול אותך שאלה, ותואיל לענות לי תשובה ישירה. האם זה נכון שאתה, הסופר עמוס עוז ויאיר צבן הודעתם, שאם יהיה טרנספר, תשכבו תחת הגלגלים ויתנו הוראה לחיילי צה"ל שנשמעים לכם שלא לציית לפקודה? תענה לי תשובה על זה.

תופיק זיאד (חד"ש):

אתה רוצה להוציא – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

לא שאלתי אותך; תסלח לי. אני שואל את כבוד השר, האם זה נכון? אם כן, מדוע אתה מקפיד עלינו, שכאשר אתם הפרתם הבטחה – –

היו"ר ע' מאור:

אדוני השר, האם אתה רוצה להשיב מהמקום?

יוסף בא-גד (מולדת):

— — — שלא יהיה פינוי יישובים, אתם הפרתם, אתם כועסים שאנחנו נסרב לשמוע לפקודה.

היו"ר ע' מאור:

תודה. אדוני השר, האם אתה רוצה להשיב תשובה קצרה? בבקשה. סליחה, אדוני השר, יש עוד הצעה, ואני מבקשת, מייד. חבר הכנסת סילבן שלום מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת תופיק זיאד.

סילבן שלום (הליכוד):

מוותר.

היו"ר ע' מאור:

אם כך, תשובת השר, ואנחנו נעבור אחריה להצבעה. בבקשה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת בא-גד, אני רוצה לומר לך, שכאשר אתה מדבר אתנו על עניינים של סרבנות, אתה חייב לעשות זאת בדחילו ורחימו, ואני אומר לך מדוע — — —

יוסף בא-גד (מולדת):

למה אתה לא?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני כבר עמדתי בניסיון, אתה לא, ואני אומר לך מה הניסיון. אנחנו עברנו, בשנים האחרונות, מבחנים קשים ביותר, מבחנים שקרעו אותנו בפנימיותנו. אנחנו עברנו מלחמה שהתנגדנו לה מיומה הראשון ומן הקילומטר הראשון, מלחמה שהיתה בעינינו מיותרת, ואתה יודע מה המשמעות של מלחמה מיותרת. באו אלינו הרבה מאוד אנשים, ילדינו, אם יורשה לי לומר: תלמידינו, ואמרו: איך זה יכול להיות?

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה מתחמק – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא, לא, אני לא מתחמק. תסלח לי.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, ברשותך.

יוסף בא-גד (מולדת):

סרבנות או לא?

היו"ר ע' מאור:

לא, סליחה, הוא קיבל זמן תשובה קצר – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

– – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, בבקשה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני אומר לך משהו. כדי שאני אתחמק, השאלה צריכה להיות בעלת משקל, וגם השואל.

יוסף בא-גד (מולדת):

שאלתי את השר יוסי שריד – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

האמן לי שזאת אחת השאלות הקלות שנשאלתי.

יוסף בא-גד (מולדת):

תענה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

זאת אחת השאלות הקלות שנשאלתי, ואני משיב לך. רק אני, כנראה, משיב לך בדרך שלא מוצאת חן בעיניך. יש לי רושם, כך אני מתרשם.

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה מתחמק מהשאלה, כן או לא?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני אשיב לך. באו אלינו – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, אני מבקשת שתפסיק.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

באו אלינו ילדינו ותלמידינו ואמרו לנו: איך זה יכול להיות, מלחמה שאתם מתנגדים לה מעיקרה, איך אנחנו יכולים ללכת להילחם? אמרנו להם: אין מה לעשות, חייבים ללכת לשרת, כי השירות בצה"ל

הוא החישוק האחרון שמחזיק את מדינת ישראל ואת החברה הישראלית שלמה, ואם החישוק הזה יתפורר – יתפורר הצבא שהוא הצבא שלנו, שהוא הצבא של כולנו, שהוא צבא העם, ואז גם תתפרק המדינה – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אז למה קראת – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

והם הלכו למלחמה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, תפסיק.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

והם הלכו למלחמה שהם לא האמינו בה. עכשיו אני רוצה לומר לך יותר: הילדים שלנו שומרים על לוינגר בחברון, אף שהם חושבים שהוא לא צריך להימצא שם – –

יוסף בא-גד (מולדת):

והילדים שלנו שומרים עליך – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

– – והילדים שלנו שומרים על הכהנא הזה המקושקש בתפוח, אף שהם חושבים שהתפוח הזה רקוב – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אבל הילדים שלי שומרים עליך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

הילדים שלנו שומרים על מרזל בתל-רומיידה, אף שהם חושבים שתל-רומיידה, מעיקרה, לא היתה צריכה לקום, והיא גם צריכה להיעקר. הם עושים זאת משום שאנחנו אומרים להם לעשות את זה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אתה אומר?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אך ורק בזכותנו. אנחנו היינו המחסום האחרון בפני שיטפון של סרבנות – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

אתה מתחמק ממתן תשובה – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מרשה לעצמי – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

קראת להם לסירוב, כן או לא?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מרשה לעצמי לזקוף לזכותנו את העובדה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

קראת לסירוב?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

— — שתופעת הסרבנות היתה ונשארה תופעה שולית במדינת ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמרת לילדים שלכם לסרב פקודה — — —

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת. חבר הכנסת איתן, ברשותך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

עכשיו לעניין הטרנספר — — —

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמרת.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך. אתם לא מקשיבים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמרת, ואל תתחמק.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אל תצחיק אותי – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

גירוש יהודים חשוב לנו כמו שחשוב לך גירוש ערבים – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

לא, לא מגרשים אף אחד – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – – אני אזרח סוג ב' – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

או.קיי., תקום, תצווח, ואחרי שתגמור לצווח אני אסיים את דברי.

בנימין טמקין (מרצ):

– – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך.

בנימין טמקין (מרצ):

אתה לא מבין מה זה גירוש, מה זה טרנספר ומה זה – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין, ברשותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

– – –

בנימין טמקין (מרצ):

– – –

מיכאל איתן (הליכוד):

– – – לכן אני – – – אזרח סוג ב'. – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן.

בנימין טמקין (מרצ):

– – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין, אני מבקשת להפסיק.

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן. חבר הכנסת איתן, אני מבקשת להפסיק. תודה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אנחנו לא נחשבים כי אנחנו לא מבינים – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד שאל שאלה, אני מצטערת, חברי הכנסת.

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין. חברי הכנסת, ברשותכם. חברי הכנסת, אני מבקשת. אני רוצה להזכיר – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

סיימת לצווח?

מיכאל איתן (הליכוד):

לא צווחתי.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

צווחת ככרוכיה. עכשיו אני שואל אם הפסקת לצווח – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

צווחתי כמוך. רגשותי הם כמו רגשותיך.

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת איתן, ברשותך.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

הפסקת לצווח?

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

היו"ר ע' מאור:

השר שריד, אני רוצה להזכיר – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מדינת ישראל – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

תן לי כבוד כמו שאתה רוצה שאני אתן לך כבוד.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

בסדר, אבל אתה לא נותן לי כבוד כי אתה צווח ואתה לא מאפשר לי לדבר.

היו"ר ע' מאור:

אני מבקשת לקצר את התשובה, ואני רוצה להזכיר כי זאת תשובה על שאלה – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני רוצה לומר במשפט אחד, כי זאת סוגיה מעניינת, אני ממליץ מאוד על כך שמישהו יעלה אותה לסדר-היום, ואני מתחייב להשיב עליה. בסדר? זה לא עניין של תגובת אגב.

יוסף בא-גד (מולדת):

קראת לסרבנות, כן או לא?

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מדינת ישראל – – –

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת בא-גד, הוא ענה לך באריכות ובאופן בהיר תשובה מלאה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

יש עצרות-זיכרון הערב, אנחנו מחויבים להיות בהן, ואני מבקש לאפשר לסיים את הדיון.

היו"ר ע' מאור:

תודה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מדינת ישראל החליטה, על-פי מדיניות אחת של ממשלות מסוימות ואולי לא כל-כך מסוימות, להקים יישובים כאלה ואחרים בשטח שהוא שנוי במחלוקת. ממשלות אחרות, שיש להן מדיניות אחרת, יכולות להחליט, על-פי הרוב הדמוקרטי השמור להן, לעקור את ההתנחלויות האלה ממקומן. זו החלטה מדינית וזו החלטה מדינית – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

on וחלילה.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

כאשר הליכוד עשה את זה, הוא לא הסתיר את כוונותיו, ואמר: הכוונה המדינית שלנו היא לסכל את האופציה המדינית של יריבינו הפוליטיים, ויריביהם הפוליטיים אלה אנחנו. כפי שממשלה אחת מותר לה להקים התנחלות בשטח שנוי במחלוקת, מותר לממשלה, על-פי אותו תוקף, על-פי אותה סמכות, על-פי אותו תוקף מוסרי, לעקור את ההתנחלות הזאת ממקומה – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אתה יודע מה? כדי לסכל את האופציה המדינית שלך. מדובר בנושא מדיני, פוליטי, אין פה שום עניין של מוסר, ובוודאי ובוודאי אין פה עניין של טרנספר. לא מולידים אותם לגלות, חס וחלילה, הם לא יוצאים לפליטות, חס וחלילה, הם באים לכאן, נקבל אותם בסבר פנים יפות, יש להם בית לאומי, הכול על-פי החלטה של מוסדות דמוקרטיים נבחרים, ומי שמשווה את זה לטרנספר של עם, שהוא על-פי כל הגדרה ועל-פי כל החלטה של בית-משפט – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חברי הכנסת. חבר הכנסת איתן.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

מה זה בכפייה?

מיכאל איתן (הליכוד):

בנימין טמקין (מרצ):

היו"ר ע' מאור:

חבר הכנסת טמקין.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

חבר הכנסת איתן, עם כל הכבוד, ישבתי 15 שנה באופוזיציה, אתה כפית עלי 140 התנחלויות, ואתה אוסר עלי לכפות עקירת התנחלות אחת ממקומה? אתה שומע מה שאתה מדבר בכלל? זאת בכלל השוואה?

מיכאל איתן (הליכוד):

שלחו אותך לשבת – – –

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אני מודיע שטרנספר של עם שלם ממקומו הוא על-פי כל הגדרה לא מוסרי, לא אנושי, וגם משפטית הוא פשע נגד האנושות, ומשום שהוא פשע נגד האנושות הדגל השחור מתנוסס מעל פקודה לבצע פשע נגד האנושות, ולפקודה כזאת, על-פי טבעה, אני לא צריך לומר זאת, זה דבר הלמד מעניינו, לפקודה כזאת צריך לסרב.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. אנחנו מצביעים על קיום דיון על הצעותיהם של חברי הכנסת רפאל איתן, עובדיה עלי ותופיק זיאד, במליאה. בבקשה. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום של הכנסת – 11

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת

ר' איתן, ע' עלי ות' זיאד בסדר-היום נתקבלה.

היו"ר ע' מאור:

11 בעד, מתנגד אחד, ללא נמנעים – הוחלט להעביר את הדיון למליאה.

מסירת מקומות קדושים בעזה וביריחו לניהול הפלשתינים

היו"ר ע' מאור:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום, ואני מזמינה את חבר הכנסת שמואל הלפרט, שיפתח את הסדרה שבסופה ישיב עליה סגן השר מרדכי גור. הסעיף הראשון – מסירת מקומות קדושים בעזה וביריחו לניהול הפלשתינים. אחריו – חבר הכנסת סאלח טריף, אחריו – חבר הכנסת סילבן שלום, ואחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לא אוכל להתחיל את דברי בלי להתייחס לפיגועים הרצחניים בעפולה ובאשדוד, שם נהרגו שמונה מתושבי ישראל ורבים נפצעו. בשמי ובשם סיעת יהדות התורה המאוחדת הנני מביע תנחומים למשפחות השכולות וברכת החלמה מהירה ורפואה שלמה לפצועים.

חברי הכנסת, מה עוד דרוש כדי שיוכח, שהסכם אוסלו היה כל כולו מיקח טעות? כפי שגדולי התורה אמרו כבר אז, שאין לנהל משא-ומתן כל זמן שנשפך דם יהודי: "מלבד התנגדותנו הידועה לממשלה, מטעמים רוחניים, אנחנו מתנגדים גם לדרכה החפזה והפזיזה של הממשלה במשא-ומתן המסוכן על ארץ חמדתנו המובטחת לנו בתורה, ואנו קובעים ברורות כי אין לנהל משא-ומתן כל זמן שנשפך דם יהודי".

כמה מראשי מפלגת העבודה דיברו אז על "עידן חדש של שלום אמת", שיביא בעקבותיו יחסי שכנות טובים וסוף לטרור של 100 שנים. האם אין דברים אלו פשוט מגוחכים? הרי זה ממש מנותק מהמציאות הכואבת של טרור, הרג ורצח ללא הפסק.

לא רק שלא התקרבו לשלום, אלא שהטרור הולך ומתגבר, הולך ומתעצם בצורה חסרת תקדים, עד שהאיום הנוכחי של ה"חמאס" כבר מדבר על טילים נגד מטרות בישראל.

אילו היינו מתקרבים לשלום, לא היה צריך אלוף פיקוד הדרום, מר מתן וילנאי, להזהיר את הציבור, דווקא כמה ימים לפני המועד שבו היה אמור להיחתם ההסכם עם הפלשתינים, שכל שאנו מתקרבים ליישום הסכם השלום, כך תגבר הפעילות הטרוריסטית.

חברי הכנסת, יאסר עבד ראבו, מבכירי אש"ף, אמר ש"הסכם הביניים גווע", ולכן הפתרון הוא, כמובן, דרישה לפתוח בדיונים על הסדר הקבע, הסדר שלדעת אש"ף חייב לכלול נסיגה מלאה של ישראל מכל השטחים, לרבות ירושלים המזרחית, והקמת מדינה פלשתינית בכל שטחי יהודה, שומרון ועזה בראשות יאסר ערפאת.

ואכן, אנשי אש"ף צריכים להיות עיוורים או חסרי דעת כדי שלא לדרוש דרישות כאלו, כאשר הם רואים את מדיניות הוויתורים המופלגת של ממשלת ישראל.

מי היה מעלה על דעתו שממשלת ישראל תיתן כמעט את כל מה שהיא יכולה להציע במשא-ומתן, בלי שהצד השני יעשה אפילו צעד קטן ביותר כדי להוכיח שגם הוא מתכוון להסכם שלום? אלפי מחבלים שוחררו, עשרות מגורשים מסוכנים הוחזרו, משקיפים זרים ייכנסו לחברון, משטרה אש"פית חמושה תפעל בעזה וביריחו ועוד ועוד.

וכאן אני מגיע לנושא הצעתי – מסירת מקומות קדושים בעזה וביריחו לניהול הפלשתינים, וזהו אחד הוויתורים החמורים ביותר שנעשו, כאשר הסכמנו לשליטה פלשתינית בלעדית על המקומות הקדושים המשותפים ליהדות ולאסלאם, בעזה וביריחו.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת הלפרט, כאשר תמכתם בשמעון פרס להיות ראש ממשלה ב-1980, מה חשבתם שיהיה אם הוא יהיה ראש ממשלה?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לא תיארנו לעצמנו שהוא ילך לקראת ויתורים כאלה. לא העלינו על דעתנו דבר כזה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גם הוא לא הציע זאת אז.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אתה יכול להיות רגוע, שאילו ידענו שהוא יוותר ויתורים כאלה – לא היינו תומכים בו. עובדה שעכשיו אנחנו לא תומכים בממשלה. יכולנו גם עכשיו להיות בממשלה. גם אז אתם הייתם אמורים להיות בממשלה.

אברהם פורז (מרצ):

שמעתי שאתם לא מצטרפים בגלל מרצ. לא שמעתי שאתם לא מצטרפים בגלל מפלגת העבודה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לפי המסמך שפורסם, תעביר ישראל לידי אש"ף את קברי אבנר בן נר, עתניאל בן קנז, ישי אבי דוד ועוד. ביטחון היהודים שירצו לעלות ולהתפלל בקברים אלה יהיה בידי הפלשתינים. השליטה במערת המכפלה בחברון, בקבר יוסף בשכם ובקבר רחל בבית-לחם, טרם סוכמה, אולם סביר להניח שהעמדה לגביהם תהיה כמו זו שהוצגה לגבי המקומות הקדושים בעזה וביריחו, והם יועברו לניהול ולשליטה מלאה של אש"ף.

קשה להבין איך הסכימה הממשלה לוותורים אלו. איך היא הפקירה אתרים קדושים לעמנו זה אלפי שנים, קברי נביאים, בלי לדרוש לפחות ניהול משותף, כפי שאכן הומלץ על-ידי משרד הדתות? עד כדי כך שהסכימו אפילו לאפשר להם לקיים חפירות באתרים אלו.

האם עד כדי כך קצר הזיכרון שלנו, שכבר שכחנו איך התנהגו הירדנים לגבי סעיף 8 בהסכם עמם, שהיה אמור לאפשר תפילות יהודים וגישה לכותל המערבי? האם שכחנו את חילול הקברים הנורא על הר-הזיתים וחילול אלפי מצבות, למרות מחאות מכל העולם?

חברי הכנסת, כל הוותורים וההתרפסויות לא מתפרשים אצל ערפאת וחבריו כרצון טוב לשלום אלא רק כגילויים של חולשה. ולכן אין פלא שעכשיו, כאשר נגמר סל הוותורים של ישראל, מנסה אש"ף ללכת "על כל הקופה" ולדרוש הסדר קבע. לכן, אולי הגיע הזמן לעצור את שטף הוותורים וללמוד קצת מאש"ף איך לנהל משא-ומתן.

אדוני היושב-ראש, בגלל מעשה של מטורף במערת המכפלה, הופסקו השיחות ואש"ף גרם לממשלת ישראל להתרפס, כאילו יחידה צבאית רשמית – – –

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת הלפרט, אתה שמעת כמה אנשים הצדיקו את המעשה הזה? רק אחד הצדיק את המעשה הזה? כמה אנשים הצדיקו את המעשה של מערת המכפלה?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אף אחד לא הצדיק. אתה כנראה לא – – –

אברהם פורז (מרצ):

הלוואי שהוא היה בודד ואיש לא היה מצדיק.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אתה לא מקשיב למה שאני אומר לך. הוא היה בודד, בכך מודים אפילו אנשי הווקף, אשר אמרו אתמול בפני ועדת חקירה שהוא היה בודד. רק אתה לא מסכים שהוא היה בודד ורוצה לומר שהיו גם אחרים אתו.

אברהם פורז (מרצ):

אלפים הצדיקו את המעשה, לפחות מאות.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אני חוזר על המשפט שבו התחלתי. בגלל מעשה של מטורף במערת המכפלה הופסקו השיחות ואש"ף גרם לממשלת ישראל להתרפס כאילו יחידה צבאית רשמית ביצעה את מעשה הרצח הזה. אפילו ועדת חקירה הוקמה כדי לחקור מי אשם במה שקרה. ומה קרה אחרי הטבח בעפולה? איזו ועדת חקירה הוקמה? מי התנצל? הרי ערפאת מסרב עד עצם הרגע הזה להשמיע גינוי לרצח המתועב.

אין ספק שהטבח בעפולה מחייב את ממשלת ישראל לעשות רביזיה וחשבון נפש בכל מהלכיה, אפילו לגבי השאלה, האם מן הראוי להמשיך בכלל את המשא-ומתן עם אש"ף, שלא עשה שום צעד לקראת השלום, ואפילו את האמנה הפלשתינית טרם ביטל.

עם זאת אני רוצה לברך את הממשלה על החלטתה להטיל סוף סוף סגר מלא על השטחים, דבר שאנו מבקשים זה זמן רב. אבל זה עדיין לא מספיק, וצריך להפסיק לגמרי את השיחות בעקבות הטבח בעפולה. ואני מזכיר שוב את דבר מועצת גדולי התורה: איך אפשר לשתוק אחרי המשך שפיכות הדמים ולהמשיך לנהל משא-ומתן להסכם עם ארגון המרצחים אש"ף?

דב שילנסקי (הליכוד):

"ייושר כוח" על הדברים שלך.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אני קורא לממשלה שלא להסכים לשליטה פלשתינית במקומות הקדושים בשטחים ולדרוש אך ורק ניהול משותף, כדי שכל יהודי הרוצה להתפלל יוכל לעשות זאת בכל עת וכדי למנוע חילול המקומות הקדושים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת הלפרט.

הפיגוע בעפולה – ניסיון נוסף לטרפד את תהליך השלום

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יוסי כץ, ואחריו – חבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

אמרו שאחר כך חבר הכנסת סאלח טריף.

היו"ר ע' עלי:

כתוב: חבר הכנסת יוסי כץ.

יוסי כץ (העבודה):

חבר הכנסת סאלח טריף ביקש ממני להתנצל. אני הופעתי בסדר-היום באותו נושא.

היו"ר ע' עלי:

על מה אתה מתנצל? אתה צריך לדבר.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מקווה שאוכל להסכים לדברים של חבר הכנסת יוסי כץ, כמו שהסכמתי לדברים של חבר הכנסת שמואל הלפרט.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני מקווה.

יוסי כץ (העבודה):

תצטרך לגלות סבלנות מיוחדת במינה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כולנו כמובן כואבים ודואבים את מה שקרה בעפולה. חלק מאתנו קרובים למקום הזה – – –

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יוסי כץ, "מה שקרה"? איפה "המאורע המתועב"? מה זה "מה שקרה"?

יוסי כץ (העבודה):

אולי תיתן לי לגמור את הדברים? אתה רוצה תיאורים פלסטיים?

היו"ר ע' עלי:

לא תיאורים פלסטיים. "מה שקרה"?

יוסי כץ (העבודה):

אני מתכוון לדבר על הדברים האלה, אם רק תהיה לך סבלנות. אבל אני רואה שאתה מגלה אותה סבלנות שגילית באירוע שאספר עליו יותר מאוחר.

מה שקרה בעפולה היה דבר איום ונורא. אני יכול לספר לכם שאחי עובד בבית-החולים והוא צלצל אלי וסיפר לי על מה שמתרחש אצלו בחדר – על הגופות שהיו מונחות שם חרוכות, קטועות איברים, מחזה נורא ואיום, וכולנו דואבים את האירוע הזה, בין שנקרא לו פיגוע דמים ובין שנקרא לו טבח, זה איננו משנה. חיי אדם נקטלו, אזרחים חפים מפשע, ילדים נשרפו, והם יסבלו עוד הרבה מאוד שנים. אתה לא יכול שלא לבכות כשאתה רואה את הפנים עטופים והעיניים מבצבצות, ואתה יודע שהסבל הזה ילווה אותם שנים רבות. אבל דווקא ברגעים כאלה אתה צריך לעמוד חזק ולראות את הדברים בראייה כוללת.

העם היהודי לדורותיו עבר הרבה מאוד סבל. כולם מדברים על 100 שנות סכסוך. אבל העם היהודי התחיל את דרכו הרבה זמן לפני התנועה הציונית. ולצער, בחודשים האחרונים במיוחד הגענו למצב קשה מאוד, בעיקר בתוך העם הזה. אני יכול לספר לכם על חוויה אישית שעברתי, שקשורה לדברים האלה.

בחול המועד פסח הופעתי, יחד עם חברי עובדיה עלי ואברהם רביץ, בפני ציבור של כ-300 נופשים דתיים, שבאו לבלות את החג במלון יוקרתי בחיפה וביקשו לשמוע את דעותינו המדיניות. והזמינו גם אותי. סיפרתי להם על אהבת המולדת שלי, על הדרך שבה אני מחנך את הילדים שלי, על הטיולים שלי ליד נחל הקישון. סיפרתי להם שבעיני רוחי אני רואה את ברק בן אבינעם, את דבורה הנביאה; אני עולה על גבעות שיח' אברק ורואה את מגידו, אני מספר להם על שלמה המלך; אנחנו צופים על הרי גלבוע ואני מספר להם על יהונתן. ואני מנסה להחדיר בהם את התודעה שהארץ הזאת היא ארץ מיוחדת, שעל כל אבן שאתה דורך אתה בעצם יודע שכאן דרכו אבותינו.

רחבעם זאבי (מולדת):

היא הנותנת. אז איך אתה מוותר על חלקי מולדת?

סילבן שלום (הליכוד):

יוסי כץ (העבודה):

האמן לי, גם כשאתה מסכים לדברים שלי, אני אסביר לך. ואני משוכנע שגם הם הבינו שניצב לפנייהם אדם שהארץ הזאת יקרה לו, והוא מסתכל עליה לא רק מהבחינה המדינית הביטחונית, אלא יש לו גם תחושות לאומיות, דתיות. ואז הגעתי לנושא העמדות המדיניות, ויש בינינו מחלוקת. הקהל התנפל עלי –

רחבעם זאבי (מולדת):

ובצדק.

יוסי כץ (העבודה):

– בקללות, בנאצות, בעלבונות, בצורה שהמנחה עצמו שאל האם תהיה מלחמת אחים ואמר שהוא לא ראה דבר כזה. וזה נמשך דקות רבות. לצערי, אני ציפיתי להגנה הרבה יותר רצינית מחברי לכנסת – – –

היו"ר ע' עלי:

לא קיבלת?

יוסי כץ (העבודה):

לא קיבלתי במידה מספקת.

ומה שיותר חשוב הוא העובדה, שאחרי זה קמה גברת חסודה, אשה מבוגרת, ואומרת: הטבח – זה לא טבח; אסון קרה, מסכנה משפחת גולדשטיין. ואנשים מוחאים כף.

היו"ר ע' עלי:

זה לא זכור לי.

יוסי כץ (העבודה):

חברי עובדיה עלי, אתה לא שמת לב. ואחר כך אתה עוד אומר: אני מזדהה עם הדברים שנאמרו כאן. האמן לי, אלה שצעקו בעפולה "גולדשטיין מלך ישראל", זו איוולת.

היו"ר ע' עלי:

סלח לי רגע. כדי שלא תהיינה אי-הבנות, אין להוציא דברים מתוך הקשרם. אמרת עכשיו דבר חמור. אף שאני כיושב-ראש – – –

יוסי כץ (העבודה):

לעניין "גולדשטיין מלך ישראל" – – –

היו"ר ע' עלי:

סלח לי רגע. אף שכיושב-ראש אני מנוע מלהגיב – אבל כאן אתה אומר דברי הבל. אני מזדהה עם הדברים על גולדשטיין?

יוסי כץ (העבודה):

לא, לא. אתה לא שמת לב, אבל הנוכחים שמו לב – – –

היו"ר ע' עלי:

הוצאת דברים מהקשרם. אז נא להבהיר את הדברים, שלא יהיו אי-הבנות.

יוסי כץ (העבודה):

אני אסביר לך. אני הכרתי אותך כמי שנהג באחריות ובתקיפות כאשר היה האירוע של רצח המורים בעפולה.

היו"ר ע' עלי:

נכון, אמת.

יוסי כץ (העבודה):

דובר כאן, אתה לא נכחת במליאה. אבל אני ידעתי שלפני עומד אדם שמסוגל לעמוד מול ציבור ולהגן על הדמוקרטיה ועל שלטון החוק. לא ציפיתי שתשתלח בממשלה, לא ציפיתי שתגיב באופן שהגבת באותו מקום. אני אומר לך את האמת.

היו"ר ע' עלי:

אתה מצפה שאני אגן על המדיניות הכושלת של הממשלה? איזה מין דבר זה בכלל? אני לא מבין את זה, אני לא מבין את ההיגיון שלך.

יוסי כץ (העבודה):

לא ציפיתי שחבר הכנסת יאמר: אני מזדהה עם הדברים שנאמרו כאן; או, אני מתפלא שהמתיישבים ביהודה ובשומרון מגלים התאפקות כלפי הממשלה. אני אומר לך במלוא האחריות: עלינו מוטלת חובה גדולה לגלות מנהיגות ולגלות התאפקות גם כאשר שומעים קולות כאלה. טבח היה במעלה-העקרבים, טבח היה בהר-הצופים, טבח היה באוטובוס הדמים, טבח היה בקו 405. הטרור הוא עיוור, הוא לא מבחין לא בין זקן לטף, לא בין גבר לאשה, לא בין יהודי לערבי. יש לי חבר ערבי שאביו נהרג בפיצוץ בכיכר-ציון. ערבי גא, ערבי נאמן, הטרור קטל אותו, משום שהטרור הוא עיוור. הוא גם לא מבחין בין ממשלות. הטרור פועל כשיש ממשלת ליכוד וכשיש ממשלת עבודה. אין שום קשר בין הדברים.

סילבן שלום (הליכוד):

זה לא מה שאמרתם ב-1992.

יוסי כץ (העבודה):

התשובה לטרור איננה תשובה צבאית, בשום פנים ואופן. בשום מקום בעולם לא היתה תשובה צבאית לטרור. צריך לתת טיפול צבאי, צריך להילחם בטרור. כל זרועות הביטחון עושות מאמצים בלתי נלאים להילחם בטרור. אבל זה לא פותר את הבעיה באופן יסודי. הטיפול היחיד שיכול לתת מענה לטרור הוא טיפול מדיני. רק דרך מדינית תביא לפתרון ולהפסקה של מעשי הטרור לטווח ארוך יותר.

אתם יכולים לקחת דוגמה מכל מדינות העולם. אין מדינה בעולם שהצליחה להדביר טרור, בוודאי לא כאשר הטרור הזה נובע מרצון של עם להגדיר את עצמו. ולא חשוב כרגע מה עמדתנו, בעד מדינה פלשתינית, בעד קונפדרציה, אין לזה שום קשר. כל עם שנלחם על עצמאותו, ואני אומר לכם את זה כמי שבטוח שעל ממשלת ישראל להילחם בטרור מבחינה צבאית ולמנוע אותו ככל האפשר, אבל לאורך זמן אין אפשרות להדביר טרור בלי פתרון מדיני.

אדרבה, כולנו יחד, ישראלים, פלשתינים, ירדנים – נמצא פתרון מדיני מהר ככל האפשר ונלחם באויב המשותף. כי כולכם יודעים שהאויב המשותף לא יושב כאן. הוא גורם קיצוני, אסלאמי, מונע על-ידי אירן, מוזן על-ידי הקיצוניות. והדרך היחידה להילחם בו היא להביא לכך שהעמים הפלשתיני, הירדני, הישראלי והמצרי, כל אלה יחד ילחמו בטרור האסלאמי וידבירו אותו. רק בדרך זו אפשר להצליח.

במצב שקיים היום ברצועת-עזה, במחנות הפליטים, אי-אפשר להביא לפתרון. לכן טוב עושה ממשלת ישראל שהיא נוקטת את כל הצעדים כדי לצאת מהר ככל האפשר מעזה. אין לנו מה לחפש שם. ואני רק מתפלל שהפלשתינים יצליחו ויגיעו לרמה כזאת של שלטון, לרמה כלכלית, אינני מדבר על רווחה, אבל על איזו רמה כלכלית שתאפשר להם לשלוט בשטחים האלה, לפתח אותם. משום שגם בפניהם ניצבת משימה קשה.

לסיכום, רבותי חברי הכנסת, עם ישראל לדורותיו עבר הרבה מאוד קשיים. לא סקרתי כאן את גזירות ת"ח ות"ט, לא את האנוסים ולא אלף ואחת פרשות, מאורעות ותקופות קשות בתולדותיו של העם היהודי. רק אם נתייצב כולנו ביחד, נהיה נחושים בדעתנו, נפעל לקידום תהליך השלום, נעמוד מול הצרות האלה ביחד, ולא נמתח ביקורת מייד אחרי שקורה מעשה כזה או אחר, רק בדרך זו נוכל להביא לאחדותו של עם ישראל, לקידום תהליך השלום ולשמירה על הדורות הבאים. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסי כץ.

לפני שחבר הכנסת סילבן שלום יעלה, אני מבקש לעשות דבר שאינו מקובל. היות שכאן הושמעו דברים כלפי, אני מבקש דווקא כמי שמכבד את חבר הכנסת יוסי כץ ואת התרבות שהוא משדר, לומר, כי אני חושב שלא היה מקום להטפת המוסר. בכל מקום אני מגלה מנהיגות והתאפקות עד כמה שאני יכול. ניסיתי פעמיים להגן עליך באותו דיון, שבו השתתפו אינטלקטואלים ואנשים מן האליטה הישראלית. זה לא היה קהל שלוח רסן או פרוע, כפי שאפשר היה להבין כאן. בהחלט הזדהיתי עם הביקורת שהושמעה נגד הממשלה, והיתה להם ביקורת נוקבת על מדיניות הממשלה. כמי שאינו מסכים למדיניות הממשלה, היה לי קשה מאוד להגן על העמדות המדיניות שלך, ידידי הטוב חבר הכנסת יוסי כץ. אתה מצפה שאני אגן על העמדות שלך? אתה מצפה ממני שאגן על עמדות הממשלה? אני חושב שהיא נוהגת בצורה לא נאה ולא נכונה ומדיניותה שגויה.

יוסי כץ (העבודה):

היום קיבלתי מכתב התנצלות.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת כץ, אני חושב שהביטויים שהושמעו כלפיך היו לא יפים ולא במקומם. אני גינתי אותם במקום בנוכחותך פעמיים, ואני מתפלא על שיש לך ביקורת. אני חושב שלא צריך היה לקרוא לחבר כנסת בביטויי גנאי כפי שקראו לך. הופתעתי כמוך שציבור משכיל כזה, פרופסורים ודוקטורים מהטכניון ומהאוניברסיטה ואנשי עסקים, התבטאו כך. כדאי אולי לראות את הכתובת על הקיר. במקום לומר שהרצפה עקומה, אולי תסתכלו במראה, אולי המדיניות בכל זאת שגויה, אולי בכל זאת אתם טועים, אולי בכל זאת הציבור לא מזדהה אתכם. אני המום לשמוע שהדברים נאמרים כך. אני מגנה שוב את מה שנאמר שם, וכך עשיתי גם אז. אני חושב שהדברים לא היו במקום, ולא נאה לקרוא לחבר כנסת בביטויי גנאי, גם כאשר לא מסכימים אתו. פעמיים קיבלתי את המיקרופון, כדי לאפשר לך להשמיע את דבריך. מה אני יכול לעשות מעבר לכך?

הפיגוע באזרחים ובילדים בעפולה

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סילבן שלום, בבקשה.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נהרגים אנשים בעפולה, יוצאים המונים לרחובות, וקוראים להם בריונים. נהרגים אנשים באשדוד, יוצאים המונים לרחובות, וקוראים להם כהניסטים. כל הארץ כולה מחאה אחת גדולה, ורק עיוורונה של הממשלה לא מאפשר לא לראות את השנאה הגדולה

המפעפעת בלבם של האנשים, לצערי הרב. מעולם לא היתה ממשלה כל-כך שנואה בישראל כמו הממשלה הנוכחית; מעולם. אתה רואה את האנשים ומנסה לרסן ככל יכולתך, לבוא ולומר: יש גם אנשים טובים, יש גם אנשים הפועלים למען ביטחון ישראל ולמען רצון עם ישראל. לא כולם פועלים בכיוון של התאבדות. אך המעשים משדרים יום-יום שאתם אטומים, אטומים לגמרי למה שקורה. עשרות צמתים מלאים מדי יום בהמוני אנשים, ואתם מתייחסים לכך כאל דבר של מה בכך: בריונים, מתנחלים, חובשי כיפות, כהניסטים.

יום-יום המחאה הזו קיימת, ולא תצליחו להפסיק אותה, לא על-ידי זה שתסגרו את ערוץ-7. חבל שלא נמצא כאן השר שריד, שברוב חוצפה מציע לסגור את הערוץ הזה. זה רק המשך למה שעשה שר החוץ כאשר ביטל את המנויים על ה"גרולסלם פוסט", כי ה"גרולסלם פוסט" העז לפרסם איזו מחאה על משרד החוץ. מייד אבירי זכויות האדם וחופש הביטוי מבטלים 1,100 מנויים על העיתון. מייד סוגרים את ערוץ-7. חב"ד ארגנה הפגנה, מייד קוראים לביטול ההקצבה.

כמה כספים קיבלו תנועות הנוער, הקיבוץ הארצי או התק"ם ממדינת ישראל, וכמה כסף מתוך זה יצא להפגנות נגד ממשלת הליכוד במשך 15 שנה? האם מישהו העלה על דעתו לומר להפסיק את ההקצבות לתנועות הנוער, להפסיק את ההקצבות לקיבוצים, כי הם עושים בכך גם שימוש פוליטי? אבל כאן מייד מבקשים לסתום כל מחאה, להפסיק את העברות הכספים לחב"ד, לסגור את ערוץ-7 ולהפסיק מנויים ל"גרולסלם פוסט".

מפליא לעשות שר החוץ, המשגר מכתב למנכ"ל רשות השידור ואומר לו: רשות השידור הפכה להיות שופר של "גוש אמונים". אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, צנזורה כמו שיש היום ברשות השידור על הדעות הלאומיות, לא היתה מאז ומעולם. להיכנס היום לרשות השידור, לאנשי אופוזיציה זוהי כמעט מלחמת עולם. אני לא מדבר על עצמי, אני לא מרבה, בדרך כלל, לפנות אליהם ואין לי עניין לפנות אליהם. אבל אני יודע על אחרים המנסים יום-יום ומעבירים הודעות, אפילו ראשי אופוזיציה שאינם מצליחים להיכנס. לעומת זאת, שרי הממשלה מושמעים מבוקר עד ערב. נכון שיש להם גם תפקידים וצריך להשמיע אותם יותר בתוקף תפקידם הממלכתי. זה מקובל עלי. אבל האם יותר פירוש אחד למאה? האם יכול להיות דבר כזה?

מנסים בכל אמצעי לסגור את המחאה. לא תצליחו, כי את המנגינה הזו אי-אפשר להפסיק. את המנגינה הזו של המחאה לא ניתן לעצור, לא על-ידי צנזורה ברשות השידור, לא על-ידי סגירת ערוץ-7, לא על-ידי ביטול המנויים על ה"גרולסלם פוסט" ולא על-ידי ביטול והפסקה של ההקצבות לחב"ד. כל הדברים האלה לא יעזרו לכם, כי את המנגינה הזו אי-אפשר להפסיק.

אדוני היושב-ראש, שבעת הקורבנות בעפולה, רצח סגן-אלוף במילואים בצומת-אשדוד וההידרדרות המתמשכת של הביטחון הפנימי היו צריכים להביא לכאן היום את ראש הממשלה, שיאמר "לא עוד", שיאמר "דמנו לא הפקר", אך במקום זאת הוא מתחמק, איננו, בלעה אותו האדמה. ומסביר השר שריד בתחכום מפולפל, שלראש הממשלה יש עיסוקים נוספים. הוא עובד. זהו אותו יוסי שריד אשר תקף השכם והערב את ראש הממשלה שמיר כשלא היה מגיע לכאן. הוא מבזה את הכנסת. האם היום לא היה צריך להיות כאן ראש הממשלה ולומר: לא עוד, דמנו לא הפקר? הגופות השרופות, עשרות הפצועים קטועי האיברים, לא עושים לו שום דבר. לא יכלו היום להביא אותו לכאן, לומר משהו לעם הזה? גם הם לא הצליחו להוציא אותו מאטימותו, מעיוורונו, מדרכו הרת האסון המובילה אותו לאבדון?

אותו ראש ממשלה מצא לנכון לפני כחודש וחצי, לאחר הטבח הנורא שהיה ב-25 בפברואר, להגיע לכאן יחד עם עוד עשרות חברי כנסת, בהסכמה של כמעט כל הבית, לגנות גינוי חריף, אמיתי וכואב את מה שנעשה בחברון. לא היו אלו מליצות, לא היה זה מס שפתיים, כדי להצטרף למקהלת הגינוי. היה זה גינוי אמיתי כנגד פשע מתועב. אבל היום לא מצא ראש הממשלה לגנות, לומר, לעשות, להביא לכאן הצעת גינוי של כל הבית? את זאת הוא לא מוצא לנכון לעשות? אין לו זמן, הוא עסוק. מוטב שתשמעו, אזרחי ישראל, ראש הממשלה שלכם, כפי שאמר השר שריד, עסוק, אין לו זמן לבוא לכאן היום, לאחר הרצח בעפולה והרצח באשדוד והטרור המתמשך, כדי להסביר לאן מובילה דרכו, כי ראש הממשלה הוא עסוק. יש לו גם עיסוקים נוספים, הוא ראש ממשלה.

אותו ראש ממשלה עובר לסדר-היום על האי-גינני של ערפאת, שאינני רוצה בו. הגינוי הזה הוא באמת מס שפתיים. אבל שום גינוי? אולי איזה גינויון, אולי גינויצ'יק – משהו. כלום. ועוברים לסדר-היום, כי לא מצפים ממנו בכלל. ארצות-הברית פונה אליו לגנות, מבקשת ודורשת, וראש הממשלה נאלם דום. אף לא מלה אחת ציבורית: יאסר ערפאת, מה עם הגינוי שלך לעניין הזה? אני אפסיק את השיחות עד שתגנה. אבל לא, הוא צריך להישען על הגנת מארצות-הברית שתשלח לערפאת מסרים שהיא לא מרוצה. הגנת לא מרוצה, אדון ערפאת, אז אולי תגנה? כי הגינוי שלך אולי יביא לרגיעה בדעת הקהל הישראלית?

אבל לא גינוי, לא גינויון, לא רב גינוי, שום דבר לא יביא להרגעת הסערה המפעפעת בלב אזרחי ישראל. הסערה הזאת היא סערה אמיתית בשל ההכרה בכך שהיום מנהלים את המדינה הזאת, את העם הזה, אנשי ממשלה כושלת, ממשלה של אובדן דרך, ממשלה שאינה יודעת לאן היא מובילה אותנו.

הסערה הזאת נובעת מכך שעושים את מה שעושים עם אותו יאסר ערפאת אשר אמון על פיגועים ורציחות לא רק בעבר הרחוק אלא גם בעבר הקרוב. מי יודע מה נעשה מאז הסכמי אוסלו בצורה גלויה, בהסכמה, באי-הסכמה או בהסכמה שבשתיקה.

אנחנו לא מצפים לגינוי כאיזה אקט שאנחנו מחויבים לקבלו, שבלעדיו לא נוכל. אם באמת הלכת לדרך חדשה, היית עושה את הדבר המינימלי, לגנות רצח מסוג מתועב כל כך. אבל מה יש לצפות מרב-מחבלים אשר היה אמון בעבר על הכנת מכוניות תופת ורציחתם של חפים מפשע, זקנים, נשים וילדים.

מכונית התופת האחרונה הוכנה, כנראה, על-ידי מגורשי ה"חמאס", שלמדו זאת בלבנון, ב"טירונות" שלהם ב"חיזבאללה". אותה מכונית תופת שנלמדה במכללה לטרור בדרום-לבנון, מכללה שאורגנה להם אולי על-ידי ממשלת ישראל כמכללה שלאחר מכן אפשר ליישם את הלימודים בה. אם הייתם נותנים להם להיות שם ולהיקבר שם עם ה"חיזבאללה", זה היה סיפור אחר. אבל לתת להם אפשרות ללמוד הכול ולבוא לכאן וליישם את זה, זו נראית לי צרות מוחין שאין כדוגמתה.

אבל אני רוצה לומר לכם, אדוני היושב-ראש ורבותי חברי הכנסת, שיש מצב מסוים שבו ניתן לבוא ולומר שאנחנו מסוגלים לעכב דברים מסוימים. אין ספק שהדרך הזאת מבחינתנו איננה נכונה. אבל אם הם חושבים שהם עושים נכון, אנחנו נבקר אותה ונעשה זאת בצורה שאנחנו חושבים שהיא ממלכתית ביותר. נגנה את הדרך, נאמר שהדרך הזאת מובילה לאבדון.

אבל לאנשים המובילים אין שום הבנה למה שקורה בציבור, לא מנסים להגיע לציבור, ללבו, לקרביו, ולהגיד: עד כאן, לא ניתן, לא נמשיך עד שיהיה גינוי, עד שיהיה מצב של חזרה מצד הטרור הפלשתיני.

הדברים שאני אומר היום הם מסיבה אחת בלבד. ערב 1992 הבטיחו לנו בצד השמאלי של הבית, שלא יהיה יותר טרור. או, איך אמרו? נוציא את עזה מתל-אביב. הכוונה היתה להוציא את הטרור מתל-אביב. היום, כשהם לא יכולים להוציא את הטרור, מה הם אומרים? לא יהיה שלום אם הפועלים מעזה לא יבואו לעבוד בתל-אביב.

יכול להיות שזה נכון, אבל הרי ב-1992 אמרתם שאתם רוצים להיפרד, שאתם רוצים להינתק, שהם יחיו שם ואנחנו נחיה פה, שהם שונאים אותנו, שהם לא רוצים אותנו ואנחנו לא נרצה אותם בתוכנו. מה אומרים עכשיו? אם לא יהיו 100,000 פלשתינים שיעבדו כאן בתוכנו, לא יהיה שלום. למה לא יהיה שלום? כי לא תהיה להם פרנסה, לא יהיה להם אוכל, הם יהיו נגד אש"ף, נגד ההסכם, ויעלו את ה"חמאס", שיבטל את ההסכם.

אבל זה לא כלום. מה שאמר היום השר שריד, וזה המפתח העיקרי לפתרון, הוא אמר: אנחנו לא ניתן לילדינו לשחק במשחקי אבנים עם הילדים. טוב שהשר שריד שומע אותי מהיציע. יכול להיות שהוא צודק. בואו נצא מתוך נקודת הנחה שהוא צודק. אבל מה יקרה, אדוני השר שריד, אם אותו מהלך שבו איננו יכולים לעמוד מול אבנים של ילדים, יהיה מחר בתוכנו, בקרבנו? הרי בסופו של דבר הלוגיקה הזאת צריכה לעבוד עד הסוף. חלילה וחס שזה יקרה, אבל אם יקרה שבגליל, למשל, יזרקו בקבוקי תבערה ואבנים וידקרו ויגידו שהם שונאים אותנו, האם נוציא משם את כוחות הביטחון? האם נאמר: אנחנו נעלמים משם, אנחנו בורחים משם, לא רוצים אתם שום מגע, לא רוצים אתם שום קשר, הם יהיו שם ואנחנו פה? הרי אף אחד לא מעלה את זה על הדעת, כי הלוגיקה של העניין הזה, של הפתרון הזה, לא עומדת. אם היא עומדת, היא צריכה לעמוד עד הסוף. אבל מאחר שהיא לא עומדת, היא לא עומדת מן ההתחלה. היה צריך לעמוד מול הטרור הזה כמו שנצטרך, חס וחלילה, לעמוד מול טרור בגליל.

לסיכום, אדוני היושב-ראש, שמעתי אותך מדבר היום על הצורך בהפסקת המשא-ומתן. זה דבר חיוני, כי אני חושב שאש"ף הוא שותף מלא לכל הפעולות, או בהסכמה מלאה או בהסכמה שבשתיקה. לפיכך, לא ניתן להמשיך ולטמון את הראש בחול ולהגיד: כזה ראה וקדש, הולכים להסכם, שבסופו של דבר יוביל את העם לאבדון.

לא עוד. המחאה תימשך, כי, כפי שאמרתי, את המנגינה הזאת אי-אפשר להפסיק. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת סילבן שלום.

מצב היישוב היהודי בחברון

היו"ר ע' עלי:

אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן להעלות הצעה על מצב היישוב היהודי בחברון; בבקשה. אחריו – חבר הכנסת גונן שגב.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון, ראשית אני רוצה לשבח אותך על כך שאתה יושב פה בסבלנות, מקשיב ועושה את עבודתך בצורה הרצינית ביותר. אני רואה בזה עבודה. אני יודע שזה לא נוח, אני יודע שזה לא קל. דע לך, כי גם אם יש באולם המליאה חברי כנסת מעטים, הרי רבה ההערכה לעצם הנוכחות שלך, להתייחסות הרצינית. לצערי הרב, זה דבר יוצא דופן. לכן מצאתי לנכון לשבח אותך ולומר לך "יישר כוח" על כך.

אני ביקשתי להעלות את הנושא של היישוב היהודי בחברון מאחר שזה נושא שממקד כיום תשומת לב מרבית.

חברון זאת העיר שבה יש נוכחות של מאות יהודים בתוך אוכלוסייה ערבית. להבדיל מכל הערים הגדולות ביהודה, בשומרון ובעזה, היהודים והערבים חיים בחברון אחד בתוך השני. והיום, בצד תהליך שאתם קוראים לו תהליך מדיני, ניסיונות לחפש פתרון שהוא לא פתרון שאחד יחסל את השני אלא שאחד יחיה עם השני, משתלבת בעיית חברון כמיקרו קוסמוס של המכלול כולו.

לכן, לנושא של חברון יש חשיבות עקרונית ממדרגה ראשונה. כי יהא אשר יהא ההסדר הפוליטי, יהודים וערבים צריכים להמשיך ולחיות יחדיו. לא יכול להיות שמחיר ההסדר, כזה או אחר, ולא משנה כרגע מה הוא יהיה, יהיה כרוך בעקירת אנשים מבתיהם.

אני אומר דווקא לשר יוסי שריד, שלפני חמש דקות עלה לכאן ודיבר בלהט, כי כמו שהוא נאבק נגד גירוש ערבים, הוא צריך לכבד את זכותי להיאבק נגד גירוש יהודים. יהודים צריכים לשבת בחברון. גם כשלא היה שלטון ריבוני של ישראל ישבו יהודים בחברון.

אם תקום ממשלה יהודית שתעקור יהודים מחברון, אתם אולי לא מבינים את זה, אולי אסביר לכם כי אינני רוצה להחרیف את הוויכוח; אני רוצה רק שתבינו את ממדי ההתנגדות ואת ממדי הפגיעה שאתם פוגעים בנו, באנשי ארץ-ישראל. אני רוצה שתבינו מה אתם עושים לנו.

אדוני סגן שר הביטחון, אני יכול להסביר לך זאת לא במלים שלי, אלא במלים של יוסי שריד. בזמנה, גאולה כהן הציעה הצעה לא נבונה לטעמי, אבל הצעה שאמרה שאם מכפר מסוים יצא רוצח, כל הכפר יגורש, כאמצעי הרתעה כלפי בעיה ביטחונית ולא כאקט גזעני. אמר אז יוסי שריד: אם ייעשה מעשה כזה, הנושא של גירוש ערבים כל-כך חשוב בעיני, שאני באותו יום אורה לבני ולתלמידי לסרב

פקודה, להישכב מתחת לגלגלים ולמנוע את המעשה הזה. אני מכבד את דעותיו של יוסי שריד, אבל הוא צריך להבין, שכמו שגירוש של כפר ערבי היה חשוב לו אפילו יותר מקיום המדינה, אפילו יותר מהקונסוס, למה הוא לא מבין שבאותה מידה חשוב לי גירוש יהודים מחברון? מדוע אתם לא רוצים להבין למה אתם עלולים להוביל.

אני אומר עוד הפעם. אני לא כופה עליכם פתרון פוליטי, על זה אני נאבק בכם. אני לא אומר לכם: מאחר שיהודים צריכים לשבת בחברון, אני טוען שאתם צריכים לשנות את עמדותיכם הפוליטיות. לא זה אני אומר, אלא שלא יכולים להגיע להסדר על גבם של אנשים ושל משפחות שגרים ביישוב יהודי. אלא מה עושים? אתם צריכים להבטיח שכל הסדר על-פי שיטתכם – ואני אלחם בו, אבל לפי שיטתכם – קודם דיברת על פשרה. מהי הפשרה שאנחנו רוצים? הפשרה צריכה להיות על בסיס הדדיות, שגם אם מגיעים להסדר בחברון, הצד השני יודע שהוא צריך לתת זכויות ליהודים לגור בחברון, בדיוק כמו שיש לערבים זכות לגור בטיירה, בטייבה, בנצרת, ביפו ובירושלים. זה 1,000 בית. למה כאן אתה לא קובע? זה קו אדום. במקום זה, מה קורה?

סגן שר הביטחון מ' גור:

גם אתה לא רוצה את זה. אתה לא מתכוון לתת לו ריבונות כמו שיש לנו בחברון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי לא הבנת אותי טוב. אני אומר על-פי שיטתכם, אתם לא רוצים אבל אתם מובילים למצב שאני גם בטוח שלא יתגשם, אבל אם כרגע התסריט ילך לפי התוכניות שלכם, תוקם מדינה פלשתינית, שבירתה ירושלים, ואתם תצטרכו להגיע להסדר. אני אומר כבר מהרגע הזה, אפילו על-פי שיטתכם, מעבר לפוליטיקה, מעבר להסדרים מדיניים, יש זכויות יסוד שהן זכויות טבעיות אפילו מעבר לעניין של ההסדר המדיני. הזכות של קיבוץ יהודי לשבת בחברון חזקה יותר מכל מדינת ישראל, כי זאת לא זכות של מדינה שנוסדה בשנת 1948. זאת זכותו של העם היהודי מתוקף היותו עם יהודי. אתם לא יכולים לפגוע בזה. כל מהלך שלכם שיפגע בדבר כזה לא יהיה לגיטימי.

אולי דברי לא מובנים. לכן אני יורד לרגע מהוויכוח הפוליטי, כזה או אחר, הסדר כזה או אחר. אומר אפילו על-פי לשונך. גם אם אתם אומרים שכממשלה יש לכם סמכות לומר: אנחנו רוצים להגיע להסדר מדיני שלפיו מדינת ישראל מסיגה את גבולה וקובעת את גבולה הסופי במתכונת כזאת או אחרת, וזה ייקבע בתהליך של בחירות, על בסיס דמוקרטי של רוב, גם אז, כשתעשו את זה, אתם צריכים להבטיח, מבחינת היותכם יהודים, אי-עקירתם של יהודים גם אם אינם גרים בתחומי אותה מדינה שאתם קוראים לה מדינת ישראל.

אני חושב שעכשיו דברי אולי מובנים יותר. ניסיתי להפריד.

סגן שר הביטחון מ' גור:

לשיטתך.

מיכאל איתן (הליכוד):

לשיטתי יש סיפור אחר לגמרי.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני לא בטוח שהם ירצו לגור.

מיכאל איתן (הליכוד):

זו אחריותו של כל יהודי ויהודי שם. יש הבדל אם תאמר: אדוני, אני הגעתי, או אם אתה כממשלה תעקור אותם משם. זה החידוד שאני רוצה שתבין. יש הבדל בין זה שאתה – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

בסדר. מאחר ששמחתי מאוד לשמוע שראש הממשלה יצחק רבין אמר: בינתיים – אומנם הוא אמר "בינתיים", וזה מאוד הדאיג אותי, אבל יותר טוב בינתיים חיובי מאשר מייד שלילי. הוא אמר שבינתיים אין כוונה לעקור שום יהודי משום מקום. אני חושב שזאת אמירה חשובה, נכונה ונבונה, ואני מקווה שהבינתיים הזה יהיה עד בוא המשיח, וכשיבוא המשיח, אני מרשה ליצחק רבין לחזור בו מההבטחה הזאת, ולשאר כבר ידאג המשיח. אבל עד שיבוא המשיח, בינתיים יהודים יכולים לגור שם.

ועכשיו אני פונה אליך, אדוני סגן שר הביטחון, לא בתוקף היותך אחראי פוליטית כנציג העם היהודי, כנציג מדינת ישראל, אלא דווקא כמי שאחראי לשטח מתוקף המשפט הבין-לאומי: אתה נותן ליהודים זכות לחיות, אתה מוכרח לתת להם לחיות עם זכויות בסיסיות. אתה מוכרח לדאוג לתנאי החיים שלהם.

אנחנו נפגשנו בחברון. אני לא מקבל את האמירות שנאמרות על-ידי גורמים שונים שרואים מה קורה שם, שהממשלה רוצה כאילו לייבש את ההתיישבות שם על-ידי הכבדה מיותרת על חיי התושבים בחברון. אבל אני אומר בוודאות, ואני פונה לעם ישראל ולכל מי שרואה ושומע אותי כעת. כעד ממקור ראשון אני אומר לכם, היהודים שחיים בחברון חיים ללא זכויות בסיסיות, בתנאים קשים, עם הגבלות שהדעת לא סובלת אותן. מוכרחים לעשות הכול, שגם כאשר צה"ל אומר שיש אילוצי ביטחון, אילוצי

הביטחון יהיו מתוך רצון לקיים חיים. אי-אפשר לומר שבגלל בעיות ביטחוניות אנחנו נשים אנשים בגטו, לא ניתן להם לצאת כי יש סיכון, לא ניתן שיבואו לבקר אותם.

אני אספר מקרים מספר. מגיעה אמו של אחד המתיישבים ברכב מאחת מעיירות הפיתוח בדרום. היא מגיעה עד קריית-ארבע, לעזור לילדים שם. האשה בהריון, עומדת ללדת. היא הגיעה עד ירושלים, מירושלים לקריית-ארבע, מקריית-ארבע היא נסעה עם רכב עם ליווי של צה"ל, הגיעה למחסום 200 מטר ממקום המגורים של בנה, ושם אומרים לה: תראי תעודת זהות. היא מראה תעודת זהות, ואומרים לה: את לא גרה בחברון, את לא יכולה לעבור. למה? איזה עניין ביטחוני יש פה? האם האמא הזאת יכולה להפריע לביטחון?

אדוני סגן השר, אתמול נסעתי לדירתי הזמנית בחברון. הייתי בכנסת בעבודה, צלצלתי ל"אגד" ושאלתי מתי יוצא אוטובוס לחברון. אמרו לי: יש ב-14:00 ויש ב-14:30. יצאתי מכאן ל"אגד", הגעתי ב-13:45. חיכיתי עד השעה 14:00, ואז הודיעו לי שהאוטובוס של השעה 14:00 לא יצא כי מאחדים את האוטובוסים של 14:00 ו-14:30, שניהם ייסעו יחדיו על מנת שיהיה להם ליווי. בשעה 14:30 היו שני אוטובוסים מלאים. הם נסעו אחד ליד השני. עד גוש-עציון לא היה צורך בליווי. בגוש-עציון נעצרנו. עמדו שם 150 איש 40 דקות עד שיגיע ליווי. בתוך האוטובוס ישבו אמהות שהיו צריכות לקחת את הילדים מהגן, אנשים שחוזרים מהעבודה, גם חיילים.

שאלתי את הנהג אם זה קורה לעתים קרובות. הוא השיב לי, שזה קורה כמעט כל יום, כמעט כל נסיעה. אני שואל אותו: איך זה? והנהג, שאיננו מתנחל, איננו דתי, אומר: תשמע, היום, על אלה אף אחד לא שם. אני אומר לו: אנשים לא יכולים לחיות כך בצורה נורמלית, והוא אומר: זה המצב פה.

נסענו מגוש-עציון, לא הגיע ליווי. הגיע ליווי של אוטובוס אחר, של קו 440 שנסע לדרום-הר-חברון. שני אוטובוסים נסעו אחרי הליווי הזה עם האוטובוסים הנוספים שחיכו בשיירה. הגענו לצומת הזכוכית, משם נסעו שני האוטובוסים ללא ליווי כלל, כי הקו השני שהליווי היה שייך לו, המשיך ישר.

הגענו לקריית-ארבע – זה לא סוף הסיפור. מקריית-ארבע צריך להגיע לחברון. אין יותר תחבורה ציבורית. הורידו את התחבורה הציבורית לתוך חברון. מדוע צה"ל לא יכול לדאוג שהתנועה הציבורית תמשיך עוד 3 קילומטרים? על זה אנחנו צריכים להילחם?

אתה דיברת כאן היום על המאבק נגד הטרור. יש לך יהודים נפלאים, שמוכנים לשבת שם ולהסתכן על מנת לתת לך את העילה לעשות נורמליזציה, לכפות על הערבים דו-קיום עם יהודים, לומר להם: אתם לא רוצים לחיות בדו-קיום, לא תוכלו להוציא את היהודים מפה. הנה היהודים חיים פה. אבל תעזור להם. זה ערך שחשוב בשבילך כמו שהוא חשוב בשביל כל אחד אחר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, אתה צריך לסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

עוד מעט.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מעביר לו את הזמן שלי.

היו"ר ע' עלי:

סליחה, הוא מדבר כבר שבע דקות מעבר לזמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

תן לי עוד דקה.

דב שילנסקי (הליכוד):

הוא אומר דברים כל כך טובים, ומהלב. אני מעביר לו את הזמן שלי.

היו"ר ע' עלי:

איפה יש לך זמן?

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני סגן השר, כמה שעות אחרי שאתה היית שם אני עשיתי תחקיר, ואני יכול לספר לך, שהסופרמרקט מקריית-ארבע מחלק את המוצרים בין השכונות היהודיות בתוך העיר חברון, ולנהג הסופרמרקט שהגיע למחסום אמרו: אתה לא תושב חברון, אתה לא תוכל לחלק את המצרכים. ואתה הרי יודע שמשפחות מרובות ילדים חיות שם, והאמהות חיכו לחלב ולמוצרים האחרים. אבל הדברים עמדו שם בשמש, ואמרו לנהג לחכות לאישור, לחכות לסמח"ט, לחכות למח"ט. והדבר הזה לקח הרבה זמן, עד שפקעה סבלנותו של הנהג, הוא הוריד את כל המוצרים במחסום והלך. ואני מתבייש לומר, שצה"ל חילק את המוצרים בסופו של דבר.

אין ספק שיש בעיות, ובשום פנים ואופן לא אומר שיש כאן התנכלות פוליטית. אבל אני כן אומר שאין כאן קצת לב לנסות לעזור. ראיתי אותך שם, אדוני סגן השר, ראיתי את המבטים שלך על אותה חבורה מופלאה של אנשים – – –

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת איתן, אני מבקש לסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני כבר מסיים.

ראיתי בעיניך, אדוני סגן השר, הערכה והערצה לאנשים האלה. אבל מביאים אותם למצבים בלתי אפשריים, כמו אותה אמא שלא נותנים לה לעבור במחסום. האם יש להתפלא על כך שבנה אחר כך מתקומם נגד החיילים ומאבד את העשתונות? האם יש עוד מקום אחד במדינת ישראל שבו מוכנים האזרחים לקבל על עצמם מגבלות כמו אלו שפה, כשלא נותנים לאף אחד להתקרב אליהם, והם חיים במקום כאילו, ואינני אומר אפילו מה.

אנחנו עברנו את יום השואה שם, ואנחנו עוברים עכשיו את יום העצמאות, ואני פונה ומתחנן בפניך. החלטות פוליטיות שיהיו החלטות פוליטיות. אבל אתה תן לב, תן מעט תשומת לב, תן לאנשים האלה, שהם ציונים אמיתיים שנלחמים על ערכים שכולנו רוצים בהגשמתם, במינימום – אני אומר – של דו-קיום של נוכחות יהודית. הם נמצאים שם על מנת שאפשר יהיה להיאבק על הדבר הזה. אם הם ילכו משם, הפסדנו את המערכה על יכולתנו לחיות ולשרוד במזרח התיכון, כי לא יהיה דו-קיום.

לכן פנייתי אליך: קצת התחשבות, עוד קצת תנאים, תפתח את המחסומים, תקל את המצור הפסיכולוגי ותן גם ליהודים החיים בחברון לחיות כמו אזרחים בכל מקום אחר במדינת ישראל כל זמן שאתם אחראים לביטחון שם, גם של היהודים וגם של הערבים.

הי"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת איתן.

הפקרת ביטחונם של חקלאים באזור עזה ויריחו

הי"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גונן שגב, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

גונן שגב (יעוד):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, רציתי להתחיל מדבר שהעלינו אצל ראש הממשלה בפגישה שהתקיימה ביום שישי לפני שבועיים, והוא התייחסות הממשלה אל המתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה. אני חייב לציין, שאם יש מישהו שכן מגיע לשטח, ודווקא אליו אני צריך לפנות עכשיו, הרי הוא סגן שר הביטחון מוטה גור. אבל עדיין קיימת אותה בעיה של אי-התייחסות הממשלה כממשלה אל המתיישבים ביהודה ובשומרון, ואגיד למה בדיוק אני מתכוון.

אם היום הממשלה מוליכה איזה מהלך של אוטונומיה בדרך, של יציאת כוחות צה"ל מאזורים מסוימים, הרי לא ייתכן שלא ידברו עם האנשים שחיים במקומות שהחיים בהם אמורים להשתנות, לפי תפיסתכם, מן הקצה אל הקצה, שלא יסבירו להם את הדברים ולא יעשו את השינויים המתאימים בשטח. ומיד אסביר למה בדיוק אני מתכוון.

יש יישוב אחד, שנקרא ורד-יריחו, יישוב נחמד עם אנשים שקטים שלא הוגדרו מעולם כפורעים, ולא כמתנחלים, וכל ההגדרות הקיצוניות האחרות לא דבקו בהם.

היו"ר ע' עלי:

מתנחל – זו מלה קיצונית?

גונן שגב (יעוד):

זה נהיה כך. אני לא אמרתי שאני מקבל את זה, אבל בארץ נהפכו, לצערי, כמה הגדרות קיצוניות לסטיגמות, דבר שלא צריך היה לקרות.

חלק מהחקלאים שם מעבדים אדמות אשר נמצאות בתוך האזור שאמור להיות אוטונומיה, לפי תפיסתכם, בעוד שבוע, בעוד חודש או בעוד חודשיים.

סגן שר הביטחון מ' גור:

שני חקלאים.

גונן שגב (יעוד):

שלושה חקלאים, אבל זה לא משנה. גם אם זה חקלאי אחד אשר מעבד את כרמו זה 15 שנה, לא ייתכן שהוא יותקף בדרכו לעבד את אדמתו, שהצבא יגיד לו שהוא לא יכול לתת לו הבטחה יותר מהבטחה הרגילה בשטח, ושכיום, לפני עונת הבציר, ויש לו שם כרם ענבים מאוד מאוד יפה, הוא לא יוכל להגיע לשטח כדי לעבד את אדמתו.

אם יוצאים משם ואי-אפשר לתת לו להמשיך לעבד את האדמה, ואני מבין שזאת התוכנית, הרי אינני מבין את שיטת הייבוש הזאת. האם האדם הזה צריך להגיע לשם ולהיפגע? והרי שנינו יודעים שכבר נזרקו עליו בקבוקי תבערה לפני עשרה ימים. נכון שזה לא היה בתקשורת, אולי זה טוב ואולי זה רע, אינני יודע – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני יודע שהוא כבר הודיע שהוא לא נשאר – – –

גונן שגב (יעוד):

האם הוא הודיע למה הוא הודיע זאת? בוא נבדוק את סדר הזמנים. לפי סדר הזמנים הוא נפגע, ואז הוא נלקח מסיבה זו או אחרת לחקירה, ואז הוחלט מה שהוחלט ונלקח ממנו נשקו, והוא לא יכול להגיע לעבד את השטח. תחילה הוא היה מגיע לשם עם חברים, אבל זה לא יכול היה להימשך, והצבא אמר שהוא לא יכול לתת לו הבטחה מיוחדת. כך שיש פה בעיה. זאת שיטת ייבוש ביטחונית, כמו הרעיון של מיקי, שלא הבנתי, כאשר הוא אמר: תשאירו אנשים שם, אם הם רוצים הם יעזבו, ואם הם רוצים הם לא יעזבו כשתהיה אוטונומיה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני לא אמרתי את זה. אל תצטט אותי שלא במדויק.

גונן שגב (יעוד):

יש פה באמת בעייתיות מאוד מאוד עמוקה. יש אנשים בנעמה, יש אנשים בוורד-יריחו, שהם אומנם לא באוטונומיה, אבל על הגבול הקרוב. השאלה היא, למה לא יורדים אל האנשים האלה. אולי הדרג הבכיר ביותר צריך לעשות זאת. מדוע ראש הממשלה, כדרג הבכיר ביותר, לא ירד לשם, אף שאני בטוח שהוא ישמע שם דברים קשים שלא ינעמו לו, אבל עדיין הוא ראש ממשלה של כל עם ישראל. ירד לשם, ישב עם האנשים ויסביר מה טומן בחובו העתיד במקום הזה, איך ייראו החיים שלהם בעוד יום, בעוד שבוע, בעוד חודש, ומה הפתרונות לגביהם.

אם השיטה היא באמת שיטת ייבוש, והיא מעבר לייבוש הביטחוני והייבוש הכלכלי, שיטת הייבוש הפסיכולוגית היא הגרועה מכול, לדעתי. אני חושב שהתושבים שם נמצאים היום בלחץ שהוא בלתי אפשרי, לחץ שלא ניתן לשאת בו כלל. לכן אני שוב קורא, כמו שביקשתי מראש הממשלה באותה

פגישה ביום שישי, שהממשלה תהיה בקשר הדוק עם התושבים, תמצא את הפתרונות ההולמים בשביל אלה שעלולים להיפגע כלכלית או ביטחונית מההסדרים החדשים שאתם הולכים להנהיג בשטח, ולפתור את הנושא לפני שיהיה מאוחר.

היו"ר ע' עלי:

תודה לחבר הכנסת גונן שגב.

ביטחון היהודים בארץ-ישראל

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה. אני מודה לחבר הכנסת שגב שחסך לנו חמש דקות.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, בחדשות של הבוקר דווח, כי נתפס מי שרצח את מוריס אייזנשטט מכפר-סבא ביום 25 בפברואר 1994, וכי הוא נמנה עם ארגון ה"פתח". אין בכך חידוש: אנשי ה"פתח" מעורבים בפיגועים רבים מאז נחתם הסכם מינכן באוסלו, ומאז אותו יום יש לנו 42 חללים באינתיפאדה, אבל אסור להזכיר זאת כי רבין יגיד שאנחנו "חוגגים על הדם"...

כאשר רבין ומרעיו מצדיקים את הוויתורים והנסיגה והכניעה לאש"ף, הם מנמקים זאת ברצון למנוע מלחמה ולחסוך בדם הבנים, וזה כמובן איננו "חגיגה על הדם".

כאשר רבין ומרעיו בכו בכי תמרורים והקימו צעקות נכאים על הרצח במערת המכפלה, זו לא היתה "חגיגה על הדם".

אכן, מוסר בולשביקי מעניין. אולי ההתקרבות העכשווית של רבין לחד"ש ואימוץ המצע הקומוניסטי-האש"פי על-ידי רבין להקמת מדינה פלשתינית, מתאימים גם לאימוץ המוסר הבולשביקי הזה.

רבין נכנע לטרור. הוא לא הבין את האינתיפאדה מתחילתה ולא טיפל בה בדרך הולמת. הוא התבלבל ממנה כבר בקדנציה הקודמת שלו כשר הביטחון ונתן לה להתעצם ולגדול. הוא לא השכיל לטפל בה גם בקדנציה השנייה שלו כשר הביטחון; ובוודאי לא כאשר תפקיד זה משולב עם תפקידי ראש הממשלה, שר הפנים, שר הדתות ושר הבריאות באיש אחד.

רבין נכנע לטרור ומדינת ישראל נסוגה. אבל מי שהצליח לגרש אותנו מעזה על-ידי אבנים ובקבוקי תבערה, יעשה כך גם כדי לגרשנו מאשקלון ומאשדוד. ומי שנסוג מרמאללה מאימת פרחי האינתיפאדה – יברח גם מלוד ומרמלה כאשר האינתיפאדה תגלוש לשם. עם ישראל יצעק ורבין יגיד לנו שאנחנו "חוגגים על הדם"...

רבין הביא לנו גדוד של משקיפים חמושים לחברון, והרי אנחנו יודעים מי הם המשקיפים מאז ימי תש"ח. יגאל אלון כתב בספר הפלמ"ח – עמוד 414: "אם היו למישהו אשליה בנוגע לטיבם ולכשרותם של משקיפי או"ם – השבוע האחרון פיזר את האשליה הללו. הם הגדירו עצמם בבהירות וחד-משמעות שאינה משתמעת לשתי פנים: הפיקוח – – – מכוון נגד היהודים בלבד. למדינות ערב ניתנת יד חופשית, ללא הגבלות". ומוסיף יגאל אלון ושואל: "האומנם, חיות טרף הם משקיפי או"ם, או 'זוללי יהודים' לתיאבון"? לא מלים שלי, מלים של מפקדנו המשותף, גם של רבין.

וקטע נוסף משל יגאל אלון: "אמת, החד-צדדיות הגלויה שבפיקוח, מרתיחה את דמנו; ההתעלמות הזדונית ממאות מקרים של הפרות-הפוגה, מצד הערבים, וההיטפלות אל כל כדור הנורה בידי יהודים עלולה 'להוציאנו מהכלים'. אך לא אלה העיקר: הללו רק סימנים טפלים הם למגמה העיקרית, אשר קוויה מתבהרים והולכים".

והייתי יכול להביא עדויות וציטוטים מכתבי בן-גוריון ואחרים, שמספרים על הצרה הצרורה הזאת ששמה "משקיפים". האם שם בממשלה לא יודעים את זה?

ערפאת לא ביטל את האמנה הפלשתינית ולא גינה את הטבח בעפולה. דורשי שלום מקצועיים מקרבנו מסבירים לנו, שיש לו קשיים מבית ואל לנו להכביד עליו. הרי הלכתם לדבר אתו, עם האיש הזה, כי הוא בעל-בית ובעל הסמכות אצל הפלשתינים, אז איזה מין בעל-בית הוא?

אבל מותר לנו לחשוב ולחשוד שערפאת לא מבטל את האמנה הפלשתינית כי הוא מאמין בה והוא ממשיך לרצות בחיסולה ובאובדנה של ישראל, וערפאת איננו מגנה את הטבח בעפולה כי הוא מזדהה אתו, כי זה תואם למחרוזת מבצעיו בעבר ממעלות ואביבים דרך כביש החוף ועד לבית-אל, שכולם יצירי כפיו דורשות השלום.

כאזרח שהוא חייל ללא מדים, כחייל במשך 30 שנה בצה"ל, כבעל מניית-יסוד בצבא הזה, נפגעת ונעלבתי למראה הכתבה בטלוויזיה שהציגה ערבים ברצועה סורקים מחנה עזוב של צה"ל וקוראים במסמכים מסווגים אשר הושארו שם.

היתה זאת כאילו תמונה של צבא שברח ולא של צבא מנצח וריבון. היה בכך כאילו סמל לצבא מובס, שחדל למלא את ייעודו זה כבר ואיננו מגן עוד על יהודים.

התקשורת לא מספרת על כך, אבל אנחנו יודעים על מאות פיגועים מדי יום בדרכי יהודה ושומרון ועזה. בני שלי בתוככי ירושלים מקבל כל יום אבנים. יהודים מותקפים, כלי רכב יהודיים מותקפים, פוגרום אחרי פוגרום בארץ-ישראל. לא שם בגטו, לא על האדמה הארורה הכבושה על-ידי צורר, אלא כאן בארצנו שלנו.

בשש שנות האינתיפאדה היו יותר ממיליון פיגועים, ואין מושיע. חיילי צה"ל ומפקדיו חדלו זה כבר מלהגן על היהודים ועברו לשמירה עליהם, פן הם יגנו על עצמם ויפעילו את נשקם. בידי עדויות רבות של יהודים מותקפים בזמן שיש נוכחות של משמרות אדישים של צה"ל. להלן קטע קצר ממכתב זעקה ארוך של מתיישבת מעינב בשומרון: "האוטובוס הותקף ב-30 אבנים ובלוקים בענבתא. הג'יפ הצבאי המלווה המשיך בנסיעתו. חיילי צה"ל עמדו בצדי הדרך, הביטו במתרחש ולא עשו דבר, רק דיברו ביניהם. נשים פרצו בבכי ובצעקות לעבר החיילים שיעשו משהו, אבל החיילים נשארו אדישים". זה היה ביום 30 במרס 1994. האם זה מזיז לו, למר רבין, או שהם צריכים להיות גם כן "קורבנות השלום"?

כאשר החזיר רבין את מגורשי ה"חמאס" מלבנון, הזהרנו שהם עברו שם אימונים אצל ה"חיזבאללה" והם מתורנים בהפעלת מטעני צד ומכוניות תופת, שהם מומחים בהם. לא שעו לאזהרותינו אלה, ועכשיו אנחנו בעידן של מכוניות התופת. גם זה לא מזיז לכם?

לפני שש שנים דרשנו להטיל סגר על אזורי יש"ע, והשיבו לנו שזה בלתי אפשרי, בלתי אנושי, בלתי צודק ועוד כל מיני "בלתי", וכי אנחנו זקוקים לעובדים, לפועלים. אבל מדי פעם, לאחר פיגוע כואב במיוחד, מכריזים על סגר כדי להרגיע את זעם הרחוב הישראלי וממסמסים זאת בדרכים שונות.

כך היה גם לפני כשלושת-רבעי שנה, כאשר הוטל סגר על רצועת-עזה בקול תרועה רמה, ועד מהרה הוא רוקן מתוכנו, כי לא עמדו בלחצים של אינטרסנטים שונים. רצו להתרפס, רצו להציג "צעדים בוני אמון", ולא שלטו במערכת הביטחונית. עכשיו כבר אומרים, שהסגר יעלה את היקף הטרור בשטחים כנגד צה"ל והמתיישבים ויחריף אותו.

צריך לדעת לעשות סגר, וצריך לדעת לגרש את המחבלים, ואסור לשחרר אותם במחווות אומללות, וצריך לתת ביטחון ליהודים. אתם לא יודעים לעשות זאת. אינני מדבר אליך אישית, אדוני סגן שר הביטחון. אתם ממשלת המערך, ממשלת העבודה, מרצ, דראושה, זיאד, לא יודעים לתת ביטחון ליהודים בארץ-ישראל, ועליכם להעביר את האחריות לביטחון לידי מי שיכול לעשות זאת. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. חברת הכנסת יעל דיין, איננה. חבר הכנסת חנן פורת, איננו. סגן שר הביטחון, בבקשה. סגן שר הביטחון ישיב על כל ההצעות הדחופות לסדר-היום יחדיו.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדיון של היום הוא הוכחה שכל מה שצריך זה סבלנות. גם זה נגמר. למה אני אומר את זה? מזעיקים אותנו מהעבודה, מזעיקים אותנו מהחופש, וגם האנשים ששואלים את השאלות ומעלים את הנושאים לא מחכים לתשובה. אני יושב ושומע בהנאה, או לא בהנאה, אבל כשאני בא להשיב, רוב שואלי השאלות אינם.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת הלפרט ישנו, חבר הכנסת יוסי כץ ישנו, חבר הכנסת מיכאל איתן ישנו, חבר הכנסת רחבעם זאבי ישנו. הרוב ישנו.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני לא צריך את אנשי האופוזיציה כדי לשמוע את דבריך, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון מ' גור:

צריך סבלנות ומגיעים להרבה דברים. אם אני לא טועה, חבר הכנסת רחבעם זאבי, אתה קיבלת כאלוף פיקוד המרכז את האחריות לרצועת-עזה אחרי תקופת אריק שרון ברצועה.

רחבעם זאבי (מולדת):

נכון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

למה אני מזכיר את הדבר הזה? אני בזמני ביקשתי, כשהייתי המפקד ברצועה, סוג מסוים של פעילות. כיוון שהיתה מלחמת התשה בגבולות, שר הביטחון דאז משה דיין, זיכרוננו לברכה, אמר לי: מוטה, כל חודש של שקט – תודה רבה, יש לנו מספיק בשאר החזיתות. עד שנרצחה משפחת ארויו בעזה, אני כבר לא הייתי אז, ושר הביטחון הרשה לאלוף שרון לעשות מה שנעשה, כעבור כמה זמן החליט על שינוי ועל מנת לממש אותו, שונו הפיקודים.

אני אומר את הדבר הזה מכיוון שבכל התקופות, ואתה יודע את זה טוב כמוני ומכיר את זה עוד מלפני, היו דעות, היו ויכוחים איך לפעול, מה לעשות. אני גם לא אשכח את הדיון החריף שהיה לנו עם משה דיין, אחרי שהאשימו אותך שהיית קשור לאיזה פרסום, באחד מהדיונים של יום שישי בין לבין דיין – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

זה היה קשור עם דובר צה"ל. זה היה בתקופתו של – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

לא חשוב. אני מזכיר את זה מפני שהיו בהחלט דיונים קשים איך לפעול על מנת להשליט ביטחון וקשה לתת איזו תשובה חד-משמעית כוללת. מאז זרמו הרבה מים בנהרות השונים, היו הרבה מעשי טרור, ולא נמצאה תשובה מבצעית כוללת אשר הצליחה להביא לכך קץ.

אני לא רוצה לעשות מזה אידיאולוגיה, אבל כשאני הייתי המפקד ברצועה, בכל זאת למדתי איך בעולם ניסו להתגבר על זה, ונוכחתי לדעת שברוב המקומות אומנם לא הצליחו. בה בשעה שבחלק גדול מהעולם היה מדובר בארצות קולוניאליסטיות או אימפריאליסטיות, אנחנו היינו בטוחים שמכיוון שכאן מדובר במלוא ההצדקה שלנו על הארץ ואין לנו אחרת, אז זה לא כמו איזו קולוניה או אימפריה, אנחנו נלחמים על הבית, ודי קשה היה לקבל, וקשה גם היום לקבל שבין הפלשתינים היו מי שראו בזה בית.

אבל אני לא אשכח שיחה שהיתה לי עם הגדוד שלי בצנחנים, שהיה בבקעה בתקופה של חבר הכנסת רפאל איתן, זאת אומרת בשנה הראשונה. אני לא אשכח את השאלה שהם שאלו אותי, אני באתי לבקר אותם לקראת הפעילות המבצעית שלהם, והם אמרו לי: אתם תמיד, אתם, הפיקוד הבכיר, טענתם שעוצמתו של צה"ל בצדקתו. תראה מה קורה פה. חוליות מחבלים באות, נתפסות, נפגעות, והם לא מפסיקים. אולי הם חושבים שהם צודקים. אז מי צודק? אני מדבר על סוף 1967, אולי תחילת 1968. ואחר כך הם הוציאו את הספר "שיח לוחמים", חלק מהחבורה הזאת. זאת אומרת, גם ההתלבטיות לגבי צודקים או לא צודקים ואיך מתמודדים כאשר שני הצדדים מאמינים בצדקתם, השאלות האלה לא הניחו לנו במשך כל התקופות, וניתנו לכך פתרונות שונים.

העובדה היא שאנחנו ב-1994, הטרור נמשך, והיו ממשלות כאלה והיו ממשלות כאלה והטרור נמשך. אני אומר את הדברים האלה כי אנחנו לא שינינו משהו בעמדה שלנו כתוצאה מהטרור. פשוט עובדתית זה לא נכון.

ב-1988, לאחר הפגישה של האספה הלאומית הפלשתינית באלג'יר, אני, עבדכם הנאמן, קראתי את הפרוטוקולים של השיחות, של הנאומים, של הסיכומים, קראתי את הפרסומים בעיתונות, וראיתי שזה לא אותו דבר. למה זה היה לי חשוב? כי במפלגת העבודה, בתוכה, היו לנו ויכוחים. אני הייתי בין אלה שאמרתי: אם אומנם אש"ף ישנה את דרכו לקראת הנתיב המדיני – אני אהיה הראשון שיהיה מוכן לדון אתו. היו חברים שטענו: עם אש"ף, לעולם לא. אם אש"ף יסכים לתנאים האלה, זה לא אש"ף. אמרתי: אני לא משחק בסמנטיקה. ואני אומר לכם, כבר באותו חודש, באוגוסט 1988, ניגשתי אל יצחק רבין ואל שמעון פרס ואמרתי להם: נדמה לי שמתחיל שינוי וצריך לחשוב על שינוי אצלנו. מסתבר שהם התכוונו לקבל החלטות מסוימות, התקשו בקבלתן, ולא נעשה דבר.

אבל לאט לאט, אני לפחות עקבתי אחרי התהליך הזה, כי היה חשוב לי האם יגיע רגע שבו אפשר להפסיק להילחם ולהתחיל לדון במשא-ומתן. והוא הגיע. הוא לא הגיע במלואו, כי העם הפלשתיני מפוצל, יש בו הרבה ארגונים כאלה או אחרים, בתוך ה"פתח" אין משמעת כזאת כפי שאפשר לחשוב, של מאה אחוז, ואומנם לערפאת יש קשיים רבים מאוד. אני לא מתכוון להקל עליו בזה שאני אומר זאת. כשהוא חתם על הסכם אוסלו, הוא לקח על אחריותו לדבר בשם העם הפלשתיני. בבקשה, חובתו לעשות, ועל הקשיים שלו הוא צריך להתגבר. אנחנו חיים בדמוקרטיה, מתווכחים, והממשלה צריכה לעשות את שלה.

אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת מיקי איתן, הלוא כל אחד מאתנו באמונתו יחיה. אני בא לחברון, אני מאזין, אני שומע, וגם כואב הלב לשמוע את הדברים שאת חלקם העלית פה, על חיי היום-יום, הקשיים שלהם, כואב הלב. אבל אתה היית אולי גם למעלה כשהרב ולדמן ענה לי על זה ואמר לי: מוטה, זה עניין שלנו. כשאנחנו באנו הנה, ידענו למה אנחנו באים. אתה היית בשיחה אצל קצובר במשרד?

מיכאל איתן (הליכוד):

מה שהכרחי הם מקבלים על עצמם.

סגן שר הביטחון מ' גור:

את זה אני יודע. אמר לי הרב ולדמן, אפרופו זו חגיגת עצמאות על יד מערת המכפלה – את זה אנחנו יודעים. בשביל זה באנו, לקחנו על עצמנו. אמרתי לו: אתה יודע מה, אחרי הכול, אם יקרה משהו האחריות היא שלנו, ואני לא בורח ממנה. הוספתי ואמרתי: ותאמין לי, הרב ולדמן, שאנחנו מדברים אחרת כשאין מונחות גוויות ואנחנו מדברים אחרת אם חס וחלילה מונחות גוויות. אני רוצה לוודא שלא יהיו מונחות גוויות.

אני לא יכול להיות בטוח שאני יכול לתת תשובה מוחלטת. אבל אם יהיו לי התרעות, אם יהיו לי ידיעות, אני חייב לפעול על-פי זה. והוא אמר לי: לא, כי אם אתה לא מאשר לנו את זה, אתה פוגע בתמצית חיינו. אני מבין את הוויכוח. גם פה אני לא מתיימר לומר שהתשובה פשוטה. מפני שאחרי הכול, כלפי עם ישראל, אנחנו אחראים לביטחון ואנחנו נצטרך לתת תשובה על השאלה: אם היו לכם התרעות, למה הרשיתם? אני אגיד כי הרב ולדמן לקח על עצמו? לא, אני מצטער.

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון שאתם צריכים לתת ביטחון, אבל הביטחון הוא בכפוף לכך שאנשים יכולים לחיות חיים – – – כי אחרת אתה מצדיק טענה: אם בטוח, בוא ניקח אותם משם, נשים אותם בדיזנגוף פינת ארלוזורוב, נסגור אותם שם, ויהיה ביטחון.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני פוחד מדו-שיח כזה, מפני שאחר כך שמים בפי דברים שלא אמרתי, אלא כאילו אמרתי וכדומה. תרשה לי להמשיך בלשוני.

אחרי הכול, אנחנו נשארים אחראים, ואני לא יכול לבוא לרב ולדמן ולומר לו, אבל אתה לקחת על עצמך או חשבת; לא.

אתמול היו אצלי החבר'ה מנעמה והם העלו את השאלות של גונן שגב לגבי ורד-יריחו, ואני יודע אותן כבר שלושה שבועות, כי נתתי להם פתרון לפני שלושה שבועות. זה לא פתרון פשוט. אני הזהרתי אותם כבר לפני שלושה חודשים כשהייתי שם. נסעתי במיוחד לראות את הקרקע שלהם. אמרתי להם: חברים, פה תהיה בעיה, לכם תהיה בעיה.

וכשהם הציעו שאני אמצא להם תחליף, אמרתי: תזכרו שזה תקדים. אני לא בטוח שנעשה נכון אם אנחנו ניכנע לתקדים הזה. עם זה, אני יכול להבין שהוא חושש, כי הוא ירה. הוא חושש מנקמת דם.

בסבך הזה של הבעיות אנחנו צריכים למצוא את הדרך לא ליצור תקדימים ולא לפגוע במה שמוסכם ואנחנו רוצים לממש.

לצערי הרב, אני צריך לומר שכשאני מקבל את מכלול הדיווחים מעינב לגבי יידי האבנים בענבתא, שלא נפסק, שכל האזור ההוא זה קטע נוראי.

רחבעם זאבי (מולדת):

בלי סיבה. צה"ל צריך רק להגיב שם.

סגן שר הביטחון מ' גור:

זה קטע נוראי. אני אומר מבחינה מעשית. במשך כל התקופה הזאת זה קטע נוראי.

היו אצלי אנשי נעמה, הייתי בחברון והם היו אצלי. אני שומע גם מהרצועה. אני גם מודה שבשינויים הגדולים שנעשים פה ושם קורות אי-הבנות בקרב החיילים, החיילים והקצינים שנמצאים במחסומים, בסיוורים וכדומה. כאשר אנחנו מעירים להם זה מתוקן. למשל, באותו ערב, לפני שבאתי לחברון צלצלה אלי גאולה כהן, אני חושב שזה היה בשעה 19:30 או 20:00, ולמחרת נסעתי לשם. בדרך כבר אמר לי המח"ט: ישבנו שלוש שעות אחר כך, פתרנו 70% מהבעיות. וכשהגעתי לחדר של ראש המועצה, הוא והרב ולדמן אמרו לי: פתרנו 70% מהבעיות.

זאת אומרת, אין פה, חס וחלילה, רצון לא טוב של המפקדים, ודאי שאין להם הנחיות כאלה. אין להם רצון לא טוב, אלא השינויים המהירים האלה שקורים בהיערכות, בפריסה של הכוחות וכדומה, כל אלה גורמים הרבה פעמים לאי-הבנות שמוציאות את הנשמה למי שגר שם דרך קבע. אני לא מתכחש לזה.

לצערי הרב, אני מודע לקושי הזה, אבל ודאי שאין פה פוליטיקה. יש פה מדי פעם התמודדות עם חיילים חדשים או קצינים אחרים או שינויי הסדרים, שינויים של פקודות וכדומה. אנחנו עושים כל מאמץ לגבי כל החבורה הזאת שיושבת על יד הקווים ובתוך הקווים, לתת להם את התחושה הטובה ביותר. עם זה, אני מבין שהם מודאגים, ואני יכול להבין את הדאגה שלהם. במצב שהם נמצאים – אני יכול להבין זאת.

חבר הכנסת סילבן שלום השתמש פה בציטוט של מפקד חיל האוויר בני פלד, שאמר כשהתחלנו לקבל חזרה את השבויים מסוריה אחרי מלחמת יום הכיפורים, בטקס קבלתם: אנחנו נמשיך לטוס. את המנגינה הזאת אי-אפשר להפסיק.

חברי כנסת יקרים, גם את מנגינת השלום אנחנו לא רוצים להפסיק – אני לא אומר אי-אפשר, אני לא אוהב מונחים דטרמיניסטיים מדי – זו מנגינה שאם היא תצליח היא ערבה מאוד. אני לפחות חי בתחושה, שלאחר מכלול הניסיונות שעשינו בתחום הביטחון והצבא – ועשינו הרבה, אין מדינה בעולם שהרשתה לעצמה לעשות מבצעים כאלה בשטחי אויב כפי שאנחנו עשינו – לא הגענו לכלל הפסקה טוטלית של הטרור. הטרור נפסק במקומות שהיו בהם מרכזי שלטון חזקים.

יש לנו בעיה עם הפלשתינים. אני לא חושב שהפלשתינים יכולים לאיים היום על קיומנו, אבל הם יכולים בהחלט ליצור לנו בעיות רציניות. זה הקושי המרכזי במשא-ומתן, איך לצעוד בנתיב המסובך הזה, שמצד אחד אנחנו יודעים שאם לא יהיה להם איזה כוח מרכזי תהיה הפקרות, והפקרות זה לבנוניזציה, לכן אנחנו צריכים למצוא את הדרך. ואנחנו, הרב הלפרט, לא יכולים לעשות לבד את הכול. חשבנו שאנחנו יכולים לעשות בלבנון שלום כפוי, לא הצלחנו. יש דברים שאנחנו מוכרחים לעשות כחלק ממסגרת מדינית-ביטחונית יותר מקפת.

אני, ברשותך, הרב הלפרט, לא רוצה להיכנס לתולדות עם ישראל בארצו. אתה יודע טוב ממני ששלמה המלך נתן ערים במתנה וחזקיה המלך, כאשר גירשו את עשרת השבטים, לא הזיז את היד.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם יהיו לנו גבולות שלמה, ניתן להם גם כן משהו במתנה. נוסף על כך, נתנו 76% מהשטחים של הבית היהודי הלאומי, נתנו במתנה לירדן, לפלשתינים. נשארנו עם רבע מהשטח. מזה לתת מתנה? מכבשת הרש?

סגן שר הביטחון מ' גור:

חבר הכנסת זאבי, אני מדבר פה על הצד העקרוני כביכול. בינינו הנושא הוא אחר. כבוד הרב, ההיסטוריה שלנו מלאה דוגמאות לכאן ולכאן.

היו"ר ע' עלי:

סגן שר הביטחון, כאן כולנו חברי כנסת. כבוד חבר הכנסת.

סגן שר הביטחון מ' גור:

חבר הכנסת הלפרט, ההיסטוריה שלנו מלאה דוגמאות לכאן ולכאן, ונותר לנו שיקול הדעת. על-פי שיקול הדעת אנחנו צריכים לכוון את דרכנו. אני מאמין שהקשיים האלה בחלקם הגדול – – –

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לפעמים טועים בשיקול הדעת.

סגן שר הביטחון מ' גור:

בוודאי, מי יכול לטעון אחרת. לכן אנחנו בודקים את עצמנו עד כמה שאנחנו יכולים. אנחנו שומעים, מאזינים, מתווכחים קשות בתוכנו, אבל את הכיוון של המנגינה הזאת, של מנגינת השלום, לפי דעתי לא צריך ואסור להפסיק.

אני מציע שבכל הנושאים שהועלו יהיו דיונים במליאה, על-פי בקשת חברי הכנסת.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני סגן השר, לא התייחסת כלל לנושא שהעליתי.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לסגן שר הביטחון. חבר הכנסת דב שילנסקי מבקש להסיר את ההצעה של חבר הכנסת מיכאל איתן.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

סגן השר לא התייחס לנושא שהעליתי.

היו"ר ע' עלי:

סגן שר הביטחון כבר סיים את דבריו. תודה רבה לסגן שר הביטחון.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני ביקשתי להסיר את ההצעה של חבר הכנסת מיכאל איתן.

כל חברי הכנסת יודעים שיש פרוצדורה שחבר הכנסת יכול לנצל את האפשרות להציע הצעה אחרת כדי להתבטא. אני ניצלתי את האפשרות הזאת.

אני שמעתי את דברי חבר הכנסת מיכאל איתן, שיושב עכשיו בחברון העיר. הוא תיאר את המצב שם.

אתם יודעים שאני, לאורך כל הזמן, מביע הערצה לבנים היקרים שהתיישבו בחלקי ארץ-ישראל ששחררו במלחמת הגאולה והישועה של ששת הימים. אנחנו, אלה שתומכים בארץ-ישראל – ואני לא משתמש אפילו בביטוי השלמה, כי אין אצלי מושג אחר – אנחנו תומכים ומדברים ומטיפים והם מגשימים. חבר הכנסת מיכאל איתן תיאר באיזה תנאים קשים הם מקיימים את ההגשמה הזו, באיזו סכנה יומיומית הם נמצאים, והשלטון הזה הקיים הוא עוד מכביד את עולו עליהם, אם כי גם ככה היה להם קשה. פשוט ממררים את חייהם, וככל שממררים יותר את חייהם הם דבקים עוד יותר בקרקע.

אנחנו צריכים להעריך אותם עוד יותר, לעזור להם ולתמוך בהם. הם החלוצים של דורנו. הם ייחרתו בהיסטוריה של העם היהודי בארץ-ישראל המתחדשת לתפארת.

אדוני סגן שר הביטחון, אנחנו יודעים כולנו את עברך, שאתה יהודי טוב ופטריוט, ואנחנו יודעים שאתה לא יכול לעשות את כל מה שאתה רוצה.

אנחנו יודעים איזו חבורה מסובבת אותך, תתעלה ותתמרד בה, ותן לה את המקסימום של ההגנה והעזרה שהיא זכאית לקבל אותה.

מאחר שהדקה שלי נגמרה, אני רוצה לסכם ולומר שבאופן פורמלי, כדי להצדיק את הדקה שקיבלתי, אני צריך לבקש להוריד את ההצעה של חבר הכנסת מיכאל איתן. כולם יודעים שזה פורמלי, אבל לאור הדברים שהוא השמיע, נפשית אינני מסוגל, לגבי הצעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן, להגיד שאני מבקש להוריד אותה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה יכול לבקש להעביר לוועדה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני לא יכול לומר את המלה הזאת, לכן – – –

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני צריך להגיע לעמקים היום. בואו נצביע.

דב שילנסקי (הליכוד):

לכן אני אומר שאני לוקח את הבקשה שלי חזרה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת שילנסקי. רבותי חברי הכנסת, מי בעד דיון במליאה בהצעות הדחופות לסדר-היום?

יוסף בא-גד (מולדת):

סליחה, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ע' עלי:

מי שנגד – יצביע נגד.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני רשום לדיבור.

היו"ר ע' עלי:

לא קיבלתי שום דבר.

יוסף בא-גד (מולדת):

איך זה יכול להיות?

היו"ר ע' עלי:

תשאל את סגנית המזכיר; לא קיבלתי.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ע' עלי:

סליחה, הוא רשום? הוא לא רשום. מה אני יכול לעשות?

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ע' עלי:

תשאל אותה; אני מקבל ממנה, עם כל הכבוד לך.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום של הכנסת – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ש' הלפרט, י' כץ, ס' שלום, מ' איתן, ג' שגב ור' זאבי
בסדר-היום

נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ובכן, הנושא ייכלל בסדר-היום של הכנסת.

דב שילנסקי (הליכוד):

הייתי פה, לא שמתי לב שמצביעים, ואני מבקש להוסיף את קולי. בעד – 7.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת בא-גד, אני מצטער מאוד, אני מקבל את הרשימה מסגנית מזכיר הכנסת, ואתה לא רשום. מה אני יכול לעשות?

האם חבר הכנסת שמואל אביטל ישנו? איננו.

דב שילנסקי (הליכוד):

שבעה בעד.

היו"ר ע' עלי:

בבקשה?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני מבקש לרשום בפרוטוקול שיש שבעה בעד.

היו"ר ע' עלי:

כן. בעד – 7. צירפנו את קולו של חבר הכנסת שילנסקי.

דב שילנסקי (הליכוד):

תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת שמואל אביטל איננו.

רבותי חברי הכנסת, ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:53.